

SZENTES VÁROS KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAMJA (2014-2019)

*Tedd, amit most kell, és ne halaszd későbbi időre,
késve teszed másnap azt, ami ma elmaradott.*

/Ovidius/

Készítette: Baloghné Berezvai Csilla
környezetvédelmi szakmérnök
Szentesi Közös Önkormányzati Hivatal
környezetvédelmi referense

TARTALOMJEGYZÉK

Fejezetek száma	Megnevezés	Oldalszámok
	BEVEZETÉS	1.
	A jogszabályi háttér fő elemei	2.
1.	SZENTES VÁROS BEMUTATÁSA	4.
1.1.	A település általános jellemzése	4.
1.2.	Természetföldrajzi bemutatása	5.
1.2.1.	Éghajlat	5.
1.2.2.	Geomorfológia	6.
1.2.3.	Vízrajz	6.
2.	KÖRNYEZETI ÁLLAPOT FELMÉRÉS	7.
2.1.	Környezeti elemek állapota	7.
2.1.1.	Levegő	7.
2.1.2.	Víz	10.
2.1.3.	Talaj	14.
2.2.	Települési és épített környezet állapota	17.
2.2.1.	Települési környezet	17.
2.2.1.1.	Települési környezet tisztasága	17.
2.2.1.2.	Csapadékvíz elvezetés	17.
2.2.1.3.	Bel- és árvízvédelem	18.
2.2.1.4.	Ivóvíz ellátás	21.
2.2.1.5.	Szennyvíz – elvezetés	22.
2.2.1.6.	Energiagazdálkodás	23.
2.2.1.7.	Zöldfelület gazdálkodás	26.
2.2.1.8.	Közlekedési infrastruktúra	29.
2.2.1.9.	Kommunikációs infrastruktúra	31.
2.2.2.	Épített környezet állapota	31.
2.2.2.1.	Településszerkezet	31.
2.2.2.2.	Épített környezet állapota	32.
2.2.2.3.	Épített környezet védelme	32.
2.3.	Természeti környezet állapota	35.
2.3.1.	Növény- és állatvilág	35.
2.3.2.	Természetvédelmi területek	36.
2.4.	Környezet – egészségügy	44.
2.5.	Hatótényezők	49.
2.5.1.	Hulladék	49.
2.5.1.1.	Települési szilárd hulladék (kommunális hulladék)	49.
2.5.1.2.	Folyékony hulladék	53.
2.5.2.	Zaj és rezgés	53.
3.	KÖRNYEZETVÉDELMI BERUHÁZÁSOK	54.
4.	KÖRNYEZETBIZTONSÁG	56.
5.	KÖRNYEZETI NEVELÉS	57.
6.	A TELEPÜLÉSI KÖRNYEZET SWOT ANALÍZISE	59.
7.	CÉLKITŰZÉSEK ÉS FELADATOK A TELEPÜLÉS KÖRNYEZETVÉDELME ÉRDEKÉBEN	61.

7.1.	Környezetvédelmi célok, feladatok	61.
7.1.1.	Levegőtisztaság- védelem	61.
7.1.2.	Vízvédelem	62.
7.1.3.	Földvédelem	63.
7.2.	Települési és épített környezet védelme	63.
7.2.1.	A települési környezet védelme	63.
7.2.1.1.	Települési környezet tisztasága	63.
7.2.1.2.	Csapadékvíz elvezetés, bel- és árvízvédelem	64.
7.2.1.3.	Ivóvízellátás	64.
7.2.1.4.	Energiagazdálkodás	64.
7.2.1.5.	Zöldterület-gazdálkodás	64.
7.2.1.6.	Közlekedés	65.
7.2.2.	Épített környezet védelme	65.
7.3.	Természet- és tájvédelem	66.
7.4.	Az emberi egészség védelme	66.
7.5.	Hulladékgazdálkodás	67.
7.6.	Zaj- és rezgés elleni védelem	68.
7.7.	Szemléletformálás	68.
8.	TERVEZÉS	68.
	TÁBLÁZATOK JEGYZÉKE	70.
	ÁBRÁK JEGYZÉKE	71.

BEVEZETÉS

"... a környezet nem más, mint az a hely, ahol mindannyian élünk és a fejlődés nem más, mint valamennyiünk törekvése sorsunk javítására lakóhelyünkön belül. A kettő elválaszthatatlan egymástól."

Gro Harlem Brundtland, Norvégia miniszterelnöke.

A jólét és az életminőség javítása hosszú távon csakis a környezet védelmével, a természeti erőforrások fenntartható használatával lehetséges. Ez a megállapítás globális és helyi méretekben egyaránt igaz. A szélsőséges időjárás, a szokatlan erősségű viharok mind sűrűbben emlékeztetnek a globális környezeti korlátokra. Helyi szinten a települések versenyében is egyre fontosabb a környezet állapota. A zaj, a rossz levegőminőség, a nagy forgalom, az épített környezet elhanyagolása, a helytelen környezetgazdálkodás és az ezek következtében fellépő egészségi problémák az élhetőbb város korlátait jelentik. A városlakók „elmenekülnek”, és az ilyen problémákkal küzdő településeket elkerülik a befektetők is.

A fenntartható fejlődés olyan fejlődés, amely biztosítani tudja a jelen szükségleteinek kielégítését anélkül, hogy veszélyeztetné a jövő generációk lehetőségeit saját szükségleteik kielégítésére.

Szentes város 2014-2019. évekre szóló települési környezetvédelmi programjának a célja a város környezeti állapotának és a város környezeti teljesítményének megőrzése, ha lehet javítása, ezáltal egészséges lakókörnyezet biztosítása a város lakossága számára és a város versenyképességének, jövőbeli fejlődési esélyeinek növelése.

A program a város környezeti teljesítményének sokoldalú javítását célozza meg, amely egyben a városfejlesztési terv egyik alappillére is alkotja. Elengedhetetlen szempont a gyermekeink számára továbbadható jó minőségű környezet létrehozása és fenntartása. Szentes város versenyképességének és vonzerejének megítélésében is fő szerepe van az élhető városi környezet meglétének. A környezettudatos gondolkodás valamennyi ágazat valamennyi lépését át kell, hogy hassa.

Az elmúlt évek ilyen szemléletű városfejlesztésének eredményeként nemcsak önmagunkhoz képest fejlődtünk sokat, hanem nemzetközi összehasonlításban is komoly elismeréseket vívott ki városunk. Ezek közül csak felsorolás jelleggel:

2011. évi Hulladékgazdálkodási Díj, az Aranyhangya (Városellátó Intézmény),

2011. évi biodiverzitási magyar, illetve európai díj, mely gyakorlatilag egyenértékű az Európa Zöld Fővárosa címmel,

2012. Olimpiai tölgy az Év Fája verseny 3. helyezés,

2013. évben a Magyar Tájdíj pályázaton elért II. helyezés,

2013-ban az Élhető városok világversenyében előkelő II. helyezés.

(A "The International Awards for Liveable Communities" (továbbiakban LivCom) díjat 1997-ben alapították az ENSZ Környezetvédelmi Programjának hozzájárulásával és támogatásával. A LivCom a világ egyetlen olyan versenye, mely az egyes közösségek, városok környezetükért tett erőfeszítéseit hivatott előtérbe helyezni, a környezetgazdálkodásra, az életképes közösségekre összpontosít. A LivCom alapelvének középpontjában az egyes emberek életminőségének javítása áll az élhető környezet megteremtésével.)

Az elért eredményeket fenn kell tartani és tovább fejleszteni azokat!

A jogszabályi háttér fő elemei

Hazánkban Magyarország Alaptörvénye, néhány törvény és számos kormányrendelet ad feladatot az önkormányzatoknak a környezetvédelem területén. Ezek közül a legrészletesebben a **környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény** határozza meg a helyi önkormányzatok környezetvédelmi feladatait, és iránymutatást ad a környezetvédelmi program elkészítéséhez, amelyek az alábbiak:

46. § (1) A települési önkormányzat (Budapesten a Fővárosi Önkormányzat is) a környezet védelme érdekében

a) biztosítja a környezet védelmét szolgáló jogszabályok végrehajtását, ellátja a hatáskörébe utalt hatósági feladatokat;

b) önálló települési környezetvédelmi programot dolgoz ki a 48/E. §-ban foglaltak szerint, amelyet képviselő-testülete (közgyűlése) hagy jóvá;

c) a környezetvédelmi feladatok megoldására önkormányzati rendeletet bocsát ki, illetőleg határozatot hoz;

d) együttműködik a környezetvédelmi feladatot ellátó egyéb hatóságokkal, más önkormányzatokkal, egyesületekkel;

e) elemzi, értékeli a környezet állapotát illetékességi területén, és arról szükség szerint, de legalább évente egyszer tájékoztatja a lakosságot;

f) a fejlesztési feladatok során érvényesíti a környezetvédelem követelményeit, elősegíti a környezeti állapot javítását.

48. § (1) A települési önkormányzat képviselő-testülete, illetve a fővárosi önkormányzat esetén a környezeti zajjal összefüggő szabályozás tekintetében a kerületi önkormányzat képviselő testülete, egyéb környezetvédelmi előírásokkal összefüggésben a fővárosi közgyűlés önkormányzati rendeletben - törvényben vagy kormányrendeletben meghatározott módon és mértékben - illetékességi területére a más jogszabályokban előírtaknál kizárólag nagyobb mértékben korlátozó környezetvédelmi előírásokat határozhat meg.

(2) A települési önkormányzat képviselőtestülete önkormányzati rendeletben más törvény hatálya alá nem tartozó egyes fás szárú növények védelme érdekében tulajdonjogot korlátozó előírásokat határozhat meg.

(3) A települési önkormányzat környezetvédelmi tárgyú rendeleteinek, határozatainak tervezetét, illetve a környezet állapotát érintő terveinek tervezetét, a környezetvédelmi programot [46. § (1) bekezdés b) pont] a szomszédos és az érintett önkormányzatoknak tájékoztatásul, az illetékes környezetvédelmi igazgatási szervnek véleményezésre megküldi. A környezetvédelmi igazgatási szerv szakmai véleményéről harminc napon belül tájékoztatja a települési önkormányzatot.

(4) A települési önkormányzat képviselő-testületének hatáskörébe tartozik:

a) a füstködriadó terv,

b) a háztartási tevékenységgel okozott légszennyezésre vonatkozó egyes sajátos, valamint az avar és kerti hulladék égetésére vonatkozó szabályok rendelettel történő megállapítása, valamint

c) a légszennyezettség szempontjából ökológiailag sérülékeny területek kijelölésével kapcsolatos eljárásban való közreműködés.

48/B. § (1) Átfogó környezetvédelmi terv az e törvényben szabályozott országos [40. §] és területi (regionális [48/C. §], megyei [48/D. §] és **települési** [48/E. §]) **környezetvédelmi program**.

(2) Az átfogó környezetvédelmi terv tartalmazza:

a) a környezeti elemek állapotának bemutatásán és az azt befolyásoló főbb hatótényezők elemzésén alapuló helyzetértékelést;

b) a fenntartható fejlődéssel összhangban álló, elérni kívánt környezetvédelmi célokat, valamint környezeti célállapotokat;

c) a célok és célállapotok elérése érdekében teendő főbb intézkedéseket (különösen a folyamatban lévő, illetve az előirányzott fejlesztésekkel és a működtetéssel kapcsolatos feladatokat), valamint azok megvalósításának ütemezését;

d) a kitűzött célok megvalósításának szabályozási, ellenőrzési, értékelési eszközeit;

e) az intézkedések végrehajtásának, valamint a d) pont szerinti eszközök alkalmazásának várható költségigényét, a tervezett források megjelölésével.

(3) A területi környezetvédelmi programokban foglaltakat az adott területi szint fejlesztési koncepciójának és rendezési, valamint fejlesztéspolitikai terveinek kidolgozása, a döntéshozatal és a végrehajtás, továbbá az adott területre vonatkozó ágazati tervezés során érvényre kell juttatni.

48/E. § (1) A települési környezetvédelmi programnak a település adottságaival, sajátosságaival és gazdasági lehetőségeivel összhangban - **a 48/B. § (2) bekezdésben foglaltakon túl - tartalmaznia kell**

a) a légszennyezettség-csökkentési intézkedési programmal, valamint a légszennyezéssel,

b) a zaj és rezgés elleni védelemmel, a külön jogszabály alapján stratégiai zajtérkép készítésére kötelezett települési önkormányzatok esetén a stratégiai zajtérképek alapján készítendő intézkedési tervekkel,

c) a zöldfelület-gazdálkodással,

d) a települési környezet és a közterületek tisztaságával,

e) az ivóvízellátással,

f) a települési csapadékvíz-gazdálkodással,

g) a kommunális szennyvízkezeléssel,

h) a települési hulladék-gazdálkodással,

i) az energiagazdálkodással,

j) a közlekedés- és szállításszervezéssel,

k) a feltételezhető rendkívüli környezetveszélyeztetés elhárításával és a környezetkárosodás csökkentésével kapcsolatos feladatokat és előírásokat.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltakon túl a települési környezetvédelmi program - a település adottságaival, sajátosságaival és gazdasági lehetőségeivel összhangban - **tartalmazhatja**

a) a települési környezet minőségének, környezetbiztonságának, környezetegészségügyi állapotának javítása, valamint a természeti értékek védelme és fenntartható használata érdekében különösen:

aa) a területhasználattal,

ab) a földtani képződmények védelmével,

ac) a talaj, illetve termőföld védelmével,

ad) a felszíni és felszín alatti vizek, vízbázisok védelmével,

ae) a rekultivációval és rehabilitációval,

af) a természet- és tájvédelemmel,

ag) az épített környezet védelmével,

ah) az ár- és belvíz-gazdálkodással,

ai) az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentésével, az éghajlatváltozás várható helyi hatásaihoz való alkalmazkodással,

b) a környezeti neveléssel, tájékoztatással és a társadalmi részvétellel kapcsolatos feladatokat és előírásokat.

(3) A települési önkormányzat gondoskodik a települési környezetvédelmi programban foglalt feladatok végrehajtásáról, a végrehajtás feltételeinek biztosításáról, és figyelemmel kíséri a feladatok ellátását.

A fent említett jogszabályi hivatkozások szellemében készült el Szentes Város Környezetvédelmi Programját 2014-2019-ig terjedő időszakra vonatkozóan.

1. SZENTES VÁROS BEMUTATÁSA

1.1. A település általános jellemzése

Szentes város a Dél-Alföldön, Csongrád megye északi részén a Tiszától keletre fekszik. A Kurca-főcsatorna szeli ketté. A lakosok száma mintegy 28.591 fő, Népsűrűség: 85-86 fő/km²

Szentes elhelyezkedése EU NUTS (Európai statisztikai területi egységek osztályozási rendszere) – **rendszer szerint:**

NUT 1: Országos szint Magyarország

NUT 2: Regionális szint Dél-Alföldi Régió

NUT 3: Megyei szint: Csongrád Megye

NUT 4: Kistérségi szint: Szentesi kistérség

NUT 5: Települési szint: Szentes Város

Megközelíthető közúton a 45-ös főúton (Hódmezővásárhely illetve Kunszentmárton felől) és a 451-es főúton (Kiskunfélegyháza-Csongrád felől). 1998-ban készült el a 451-es útnak a várost elkerülő szakasza, ami mentesíti a városközpontot az átmenő teherforgalom alól. A város régóta tiszai átkelőhely; 1903-ban épült fel az első Tisza-hídja (a mai átépült vasúti híd, sokáig közúti-vasúti híd volt), majd 1981-ben megépült az önálló közúti híd is.

Vasúton négy irányból érhető el a város: a 147-es számú Kiskunfélegyháza-Orosháza és a 130-as számú Szolnok–Hódmezővásárhely–Makó-vasútvonal keresztezi itt egymást. Szentes első vasútvonalát 1887-ben nyitották meg a város és Kunszentmárton közt, a következő vonal a Szentes–Hódmezővásárhely közti vonal volt 1893-ban, majd 1906-ban megnyílt a Csongrád–Szentes–Orosháza vasútvonal. Egyre több település került be a vasúti forgalom vérkeringésébe, mely által bővült a teher- és személyforgalom, fejlődött az ipar és a kereskedelem. Sajnos az utolsó két évtizedben az úthálózatok fejlődésével, a teher- és személygépkocsik valamint a távolsági buszjáratok elterjedésével jelentősége csökken. Mindazonáltal a szentesi állomás is folyamatosan működik, vasúton is könnyen megközelíthető a település.

Bár a közlekedésben nem játszik számottevő szerepet, de a város megközelíthető vízen is, a szentesi hajóállomás alkalmas tiszai kirándulóhajók kikötésére.

Szentes rendelkezik füves – nem közforgalmú sportrepülőtérrel. A szentesi sportrepülőtér a városától délre 4,8 km-re, közvetlenül a Szentes Hódmezővásárhellyel összekötő 45-ös főút mellett fekszik. A pálya mérete: 750x150 m. Kedvező elhelyezkedése következtében könnyen

megközelíthető. A repülőtér alkalmas vitorlázó repülőgépek, motoros repülő és – sárkányrepülő fogadására.

2004-ben alakult meg a Szentesi Kistérség Többcélú Társaság, amely 2013. december végéig folytatta működését, majd az ábrán látható területi határokkal megalakult a **Szentesi járás**. A Csongrád megyéhez tartozó járás székhelye Szentés. Területe 813,84 km², népessége 41 058 fő, népsűrűsége 50 fő/km² volt a 2012. évi adatok szerint. Egy város (Szentés) és 7 község tartozik hozzá. (I. sz. ábra)

Szentés a járás központi települése

I. számú ábra

1.2. Természetföldrajzi bemutatása

1.2.1. Éghajlat

A helyi klímára a meleg, száraz kontinentális éghajlat a jellemző. A napsütéses órák száma magas, 2000-2050 óra/év közötti, ezzel az értékkel Szentés az ország legnapfényesebb településeinek egyike. Az évi középhőmérséklet 10,2-10,6°C, a tenyészidőszak középhőmérséklete 17,2°C. A csapadék mennyisége a kistáj északi részén évi 550 mm-nél kevesebb, amelyből a tenyészidőszakban 300-310 mm jut, így a város területe a Csongrádi sík legszárazabb és legvízhiányosabb része. Az uralkodó ÉNy-i szélirány mellett gyakoriak a DK-i szelek is, melyek főként a tavaszi hónapokban jellemzőek

1.2.2. Geomorfológia

Szentes és térsége geomorfológiai szempontból síkvidék, a Tisza és Körös találkozásától D-K-re fekszik. Karakterét két jellegzetes középtáj határozza meg: Alsó-Tiszavidék - Dél-Tiszavölgyi része és a Körös-Maros köze középtáj.

Szentes és térsége az Alföld egyik legmélyebb (78,5-85,0 m) medencerésztében foglal helyet. Földtani felépítését a földtörténeti idők során mélybe süllyedt medencealjzatra települt nagyvastagságú tengeri és édesvízi üledékösszlet határozza meg. A medencealjzat lesüllyedése területenként különböző mértékű volt, általában nyugatról kelet felé ereszkedő. A tengeri eredetű üledékek legnagyobb vastagságban (3000-4000 m) az ún. harmadkorban képződtek, anyaguk mészmárga, agyagmárga és homokos anyagú kőzetek. Ennek az üledékösszletnek a porozitása alulról felfelé növekszik, a felsőpannóniai rétegekben eléri a 30%-ot is, jelentős vízkészleteket tartalmazva.

Szentes a Csongrádi-sík észak-keleti részén helyezkedik el. A kistáj a Tisza-völgy irányában lejtős, a marosi hordalékkúphoz kapcsolódó tökéletes síkság. Az agyagos, iszapos felszín közeli üledéket itt már a kistáj keleti részéhez képest, vastagabb infúziós lösztakaró fedi. Ehhez kapcsolódik Szentesen az építőiparban hasznosítható nyersanyag, a téglagyag, illetve az egykori medrek vonalain a homok. **A város átlag 84 m tengerszint feletti magasságban található.** A várostól nyugatra, a Tisza völgyére lejtő alluviális síkság, míg keletre a gyengén emelkedő pleisztocén kori vastagodó infúziós (ártéri) löszhátaság helyezkedik el.

A város domborzatát a Kurca, mint természetes mélyvonulat határozza meg. A településen legmagasabb rész a Termálfürdő környéke. Ezzel szemben Szentes legalacsonyabb részei a Disznózug (80,5 m) és a Sportközpont (80,7 m). Környezetföldtani szempontból a város erősen érzékeny a szennyeződésekre porózus felszíni képződményei miatt, ezért nagyon fontos a környezet minőségének megóvása érdekében a minél nagyobb arányú szennyvízelvezetés és kezelés, valamint a megfelelő hulladék elhelyezés és hulladékkezelés. A táj jellemző talajtípusa egyrészt a mélyben sós réti csernozjom, amely morzsás szerkezetű, jó víz- és tápanyag gazdálkodású, termékeny talaj, másrészt a Tisza mentén az öntéstalaj, amely kisebb humusztartalmú, gyengén lúgos, mély termőrétegű, szintén jó vízgazdálkodású, termékeny talaj. Kisebb foltokban réti szolonyecsek borítják a felszínt, melyek rossz vízgazdálkodásúak, gyenge vízáteresztő képességgel rendelkeznek, lúgos kémhatásúak és nagyon vékony termőréteggel rendelkeznek.

1.2.3. Vízrajz

Szentes felszíni vízkészletét a település nyugati közigazgatási határán húzódó **Tisza**, illetve a város nyugati felét észak-déli irányba átszelő **Kurca-főcsatorna** jelenti.

A 39,359 km teljes hosszúságú **Kurca-főcsatorna** vízgyűjtőterülete az Alföld dél-keleti részét képező, Maros-Körös közének észak-nyugati részén terül el. Határát nyugaton a Tisza, észak-nyugaton és északon a Hármaskörös, észak-keleten a Szentes-Cserebökényi-Eperjes vonal és a Dögös-Kákafoki csatorna adja. Délen Csanádapáca – Orosháza – Mindszentnél húzódik a vízgyűjtőterület határvonala. A behatárolt terület teljes nagysága 1135,3 km², amelyből 853,7 km² mélyártéri rész, 281,6 km² fennsíki rész. Mint azt már korábban is említettük a vidék az ország legmélyebb fekvésű térszíne. A Tisza menti területek tengerszintfeletti magassága 85 m, a Kurca-főcsatorna vízgyűjtője pedig 77 m és 81 m magasság között változik.

A Kurca-főcsatorna fő mellékágai a Tőke-, Veker-, Kórógy-, -Mágocs- és Ludas-ér.

A vízrajzi rendszernek legfontosabb folyóvize a **Tisza**, amely egyben az egész természetföldrajzi arculat meghatározója is. A folyó mai helyére a fiatal szerkezeti mozgások idején került és igen széles árterületet alakított ki. A Tiszának és mellékfolyóinak szélsőséges a vízjárása.

A Tisza szabályozását megelőzően, nagyobb árvizek alkalmával a Tisza és a Kurca-főcsatorna közötti területet egyetlen, összefüggő vízfelület uralta, s gyakran itt vezetődtek le a Körös nagyobb árhullámai.

A Kurca-főcsatornát, mely eredetileg a **Körös** élő szakasza volt, a folyószabályozásokkal megépült gátrendszer elvágta természetes vízutánpótlásától, létrehozva ezt az országos tekintetben egyedülálló holtmedret, azonban a későbbi közvetlen emberi beavatkozás eredményeképpen az eredeti holt-ág jelleg is megváltozott.

A Kurca-főcsatorna és az ahhoz csatlakozó csatornák, erek többféle szerepet töltenek be a térségben: a vízgazdálkodási funkciókon (belvízelvezetés, öntözővíz tározás és szállítás, termál csurgalékvíz befogadása) túl horgászati, sportolási, szabadidő eltöltési, környezetgazdálkodási, sőt turisztikai szerepük is van. A Kurca belterületi szakasza pedig, ezeken kívül még városképi, tájésképítési jelentőséggel is bír.

2. KÖRNYEZETI ÁLLAPOT FELMÉRÉS

2.1. Környezeti elemek állapota

2.1.1. Levegő

A település levegő-állapotát globális és helyi tényezők egyaránt alakítják. Feladatunk elsősorban a helyi tényezők meghatározása és vizsgálata. Elmondható, hogy a levegő állapotára a település lakossága, a helyben működő ipari-mezőgazdasági és szolgáltató szervezetek, valamint az átmenő- és helyi gépjármű forgalom van a legnagyobb hatással. A településen nem működik olyan megfigyelő rendszer, amely folyamatosan pontos képet tudna adni a levegő minőségi állapotáról, így mérési adatok nem állnak rendelkezésre.

A térségben a környezeti levegő állapotát az *Országos Légszennyezettségi Mérés-hálózat* méri. legközelebb Szegeden található automatamérő berendezés.

A környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyhez kötött tevékenységekről szóló 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet szerinti egységes környezethasználati engedély alapján a Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség a helyhez kötött légszennyező pontforrást üzemeltetők nevét, valamint a kibocsátott légszennyező anyagok jegyzékét minden évben tájékoztatásként megküldi a jegyzők részére. A Dél-Alföldi Régió néhány településének légszennyezési adatait 2012. évre vonatkoztatva az 1. sz. táblázat mutatja be.

Az illetékességi terület néhány településének légszennyezése szennyező anyagokként [t/év], a jelentéskötelezett források kibocsátásai alapján 2012. évben

1.számú táblázat

Szennyező anyag	2012. évi emisszió [t/év]						
	Szeged	Kecskemét	Hódmezővá- sárhely	Orosháza	Baja	Szentes	Kiskun- félegyháza
Kén-oxidok (SO ₂ , SO ₃)	2,7	3	8,7	540,8	0,1	6,4	1,86
Szén- monoxid (CO)	60,5	90,8	54,4	90,86	9,1	39	20
Nitrogén- oxidok (NO _x)	181,5	135,2	60,6	1209,9	4,7	20,74	28,9
Szilárd anyag	8,5	15	6,1	14,88	0,65	4,7	10,2
Összesen:	253,2	244	129,8	1856,44	14,55	70,84	60,96

A Környezetvédelmi Felügyelőség a rendelkezésre álló adatok alapján megállapította, hogy az ipari tevékenységek környezetterhelése a megengedett határértékek alatt maradnak.

A légszennyezettségi agglomerációk és zónák kijelöléséről szóló 4/2002. (X. 7.) KvVM rendelet 1. számú melléklete, az ország területének légszennyezettségi agglomerációba és zónákba sorolását adja meg. A zónacsoportok megjelölésével az egyes kiemelt jelentőségű légszennyező anyagok szerint (kéndioxid, szénmonoxid, nitrogéndioxid, benzol, szilárd /PM₁₀/). A rendelet szerint Szentes város a legkevésbé szennyezett kategóriába esik.

A levegőtisztaság-védelem problémakörének keretein belül nem lehet figyelmen kívül hagyni a „bűz” okozta környezetterhelést. Nem mérhető, de a lakosság szempontjából jelentős lokális – és általában esetenkénti – terhelés a bűzhatás, amit elsősorban az állattartó és feldolgozó telepek okoznak és kedvezőtlen széljárás esetén a város jelentős területén okoz kellemetlenséget. Továbbá a mezőgazdasági területek szerveztrágyázásakor észlelhető. A szaghatások általában sajátos esetekben és adott légmozgás esetén észlelhetők, ezért többségükben nehezen orvosolhatók.

Nem kizárható, hogy egy termelő egység a kibocsátási határértéket betartja, ugyanakkor a környezetében lakók számára mégis zavaró.

Az Önkormányzat sikeres eredménnyel záródó kezdeményezése volt a Környezetvédelmi Felügyelőség felé a mezőgazdasági területekre való szerveztrágya kijuttatásának szabályozására vonatkozó észrevétele. A kezdeményezés hatására született meg az a rendelkezés, amely a meglévő jogszabályi háttér kiegészítéseként meghatározza, hogy mely környezeti feltételek fennállása (lég hőmérséklet, szélirány, stb.) esetén tilos a szerveztrágya kijuttatása a földekre.

Egyre kisebb mértékű a telephelyek fűtése által okozott légszennyezés ami a földgáz tüzelés bevezetésétől, valamint a fűtésrekonstrukciók során a jobb hatásfokú, gazdaságosabb és magasabb igényeknek megfelelő berendezések telepítéséből adódik. Azonban az emberek elszegényedése és a gáz árának emelkedése a lakosság tüzelési szokásait megváltoztatta. Egyre többen térnek vissza a fa-, szén-, vagy vegyes tüzelésű kazánok használatára, vagy tüzelnek el mindennemű hulladékot.

A légszennyező anyag kibocsátásának csökkenését érte el a Város Szolgáltató Kft., így sikeresen hozzájárult a levegőminőség védelméhez, mivel forrás oldali gázfelhasználásuk mindössze 3-4%, így alig üzemelnek a gázkazánok, évente mindössze 15-20 napot. 2009-ben a Kurca-parti fűtőműben az elavult, SLT gázkazánok helyett WIESSMANN kazánokat építettek be. A hatásfok növelésével tovább csökkent a légszennyezés mértéke.

Szintén hozzájárult a légszennyezés csökkentéséhez a „Panel program”. A programnak köszönhetően a hőszigeteléssel és korszerű, magas légzárású nyílászárókkal ellátott lakások energia igénye csökkent.

Az Üdülőközpont Nonprofit Kft. 2013-ban megszüntette a gáztüzelést, helyette a sátrak fűtését is termálvízről oldja meg, így a légszennyezés tovább csökkent.

A város az energetikai programjának megvalósítása során a termálenergia felhasználásának további bővítését kiemelt feladatnak tartja. Az erre irányuló munkák folyamatosak. Egyre több intézmény és lakás került a rendszerbe, amely szintén hozzájárul a légszennyezés további csökkenéséhez.

A gépjármű forgalom okozta imissziós hatásokról mérési adatok nem állnak rendelkezésre. A mezőgazdaság főleg porral, a különböző energiaszolgáltató berendezések üzemeltetéséből származó anyagokkal, a művelés nélküli területeken a gyomnövények pollenjeivel, illetve alkalmasszerűen a légipermetezések által növényvédőszerrel szennyezi a levegőt.

Városunkban a talaj-eredetű portterhelés csökkenését eredményezte többek között az is, hogy két rövid utca szakasz kivételével, minden belterületi út, utca burkolt. Folyamatosan bővül a külterületi portmentesített mezőgazdasági utak száma is (pl.: Bereklaposi zártkertek között húzódó utak), melyek készítéséhez a nagy beruházásokból kikerülő, útalap készítésére alkalmas inert hulladékok kerülnek felhasználásra, ezzel is csökkentve a környezetterhelést.

Az önkormányzat kezelésében lévő ingatlanokon a parlagfű irtás folyamatos, csökkentve ezzel a levegő pollentartalmát. A külterületi mezőgazdasági földek használatát, beleértve a gyomtalanításukat is a Járási Kormányhivatal Szentesi Földhivatala ellenőrzi

A helyi környezetvédelmi rendelet előírja, hogy a város bel- és külterületén lévő közterületen és magánterületen tilos a lábon álló növényzet, tarló, illetve növénytermesztéssel összefüggésben keletkezett hulladék égetése. Magán területen is tilos a gyep, nád és más vízi növények égetése, valamint az avar, kerti hulladék és háztartási hulladék égetése.

Jogszámváltozás miatt az I. fokú környezetvédelmi hatósági jogkörbe tartozó légszennyezési ügyek intézése a települési jegyző hatásköréből átkerült a Járási Hivatal hatáskörébe.

2.1.2. Víz

A víz mindennapi életünkben, környezetünkben nagyon fontos szerepet tölt be. Különböző formáját más-más célra használjuk. Víz nélkül nincs élet, ezért egyértelmű, hogy a környezetvédelem egyik legfontosabb feladata a víz védelme. Ez konkrétabban azt jelenti, hogy a vizek mennyiségi és minőségi védelmét, valamint a fenntartható vízkészlet-gazdálkodást biztosítanunk szükséges, és az esetleges károsodásokat meg kell előzni.

Felszíni vizek

Hazánkban 1994. január 1-től a felszíni vizek osztályozását és minősítését az MSZ 12749 szabvány alapján végzik. A vízminőség a víz fizikai, kémiai és biológiai tulajdonságainak összessége. Ez alapján felszíni vizeinket öt osztályba soroljuk: kiváló (I.o.), jó (II.o.), tűrhető (III.o.), szennyezett (IV.o.) és erősen szennyezett (V.o.). Ezen kívül a felszíni vizeinket az integrált követelményrendszer (ivóvíz, ipari vízellátás, mezőgazdasági öntözés és halgazdaság igénye) alapján is minősítjük.

A település közigazgatási területén belül található jelentősebb felszíni vizek és minősítésük:

Tisza folyó: A Tisza vízminősége a település közigazgatási határa mentén II.-III., azaz jó illetve tűrhető minőségű osztályba sorolható.

Kurca-főcsatorna: A Kurca-főcsatorna minősítése a IV. illetve az V. osztály, ami a szennyezett illetve az erősen szennyezett kategóriának felel meg (2. sz. táblázat). A kettős funkciójú csatornában megjelenő belvizek minőségét jelenleg nem vizsgálják. A legnagyobb vízszennyezők az állattartó telepek, ezen belül is a sertéstelepek. Több helyen a hígtrágyát földmedrű medencében tárolják a termőföldre való kijuttatásig. Nagy intenzitású esőzések során a tárolók megtelnek és jelentős mennyiségű hígtrágya jut a csatornába, majd végül a befogadóba (Kurca-főcsatornába). A pályázati lehetőségeknek köszönhetően a környező állattartó telepek korszerűsítése folyamatos. A korszerűsítések magukban foglalják a trágyatárolók jogszabályoknak megfelelő kiépítését.

Vízminták kémiai vizsgálatának eredményei (mintavételi pontokon mért eredmények átlagai)

2. számú táblázat

Mintavétel időpontja	Ortofoszfát (mg/l)	Nitrát (mg/l)	Ammónia (mg/l)
2007. október	0,14	18,4	0,44
2008. március	0,40	6,19	0,31
2008. október	0,08	1,5	0,45
2009. május	0,67	0,62	0,57
2010. március	0,22	13,6	0,82
2011. március	0,62	15,00	0,77
2012. március	0,33	9,93	1,11
2013. március	0,39	12,72	0,74
2013. május	n.a.	4,38	0,20
2013. június	n.a.	1,46	1,03
2013. július	n.a.	1,15	0,64
Algaszám alapján minden minta bőven termő vízre utal			

A Kurca-főcsatorna vízminőségi állapotát az alábbi tényezők határozzák meg:

- Hármaskörös folyóból érkező öntözővíz
- vízgyűjtő-területen összegyülekező belvizek (ammónium és nitrát bemosódás),
- □ Kurca-menti települések területeiről származó használt vizek (pontoszerű és diffúz)
- állattartó telepeken keletkező trágyalé bejutása a mellékcsatornába
- tározott termál csurgalékvizek időszakos bevezetése
- kommunális eredetű vizek (illegális szennyvíz bevezetések)
- csapadékvíz-gyűjtő rendszerből befolyó vizek (sós hólé, olaj, kemikáliák)

A mintegy tíz éve elvégzett szennyvízcsatorna-hálózat kiépítése nagy előrelépést jelentett a felszíni vizek vízminőségének megőrzése, illetve javítása szempontjából. A Kurca főcsatorna és a Zsoldos-tavak 2008 óta végzett folyamatos bioremediációs kezelése szintén a vízminőség javítását hivatott szolgálni.

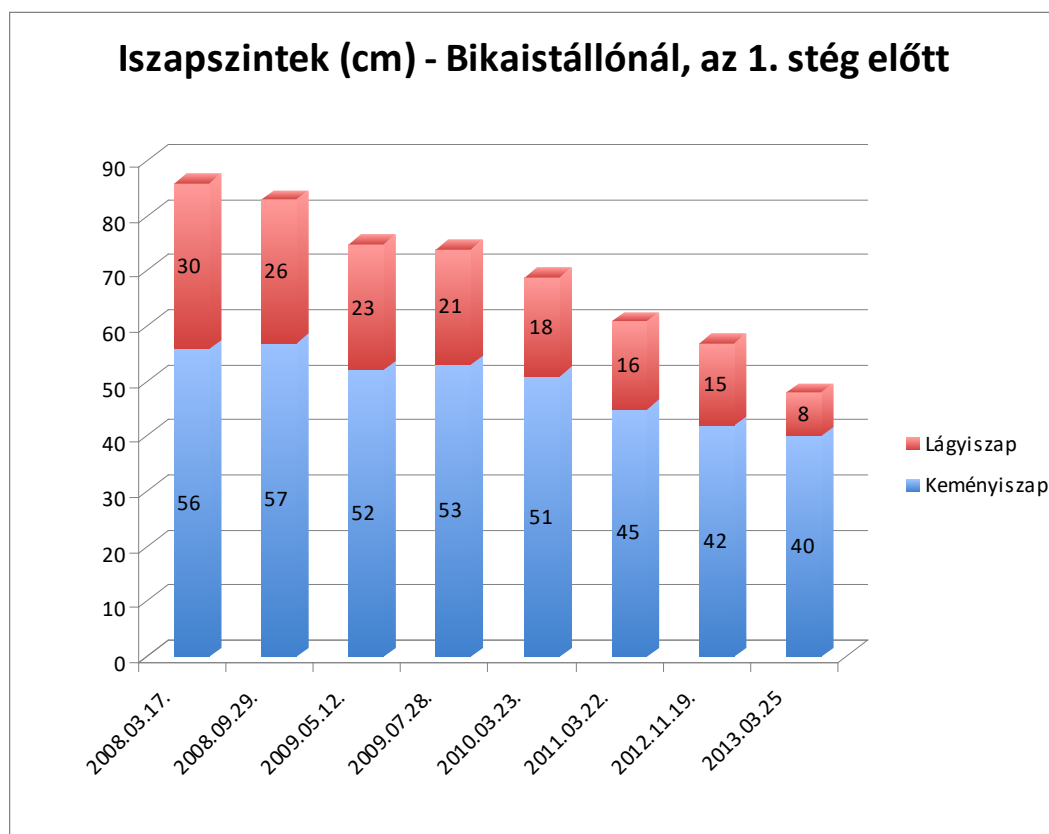
A Kurca bioremediációs kezelésének hatását mutatja be a 3. sz. táblázat és az II. sz. ábra.

A Kurca iszapszint alakulása a bioremediációs kezelés hatására

3. számú táblázat

Iszapszint (cm)						
Mérési időpontok	Bikaistálló-tiltó, 1. stég előtt			Talomi-tiltó		
	Keményiszap	Lágyiszap	Teljes	Keményiszap	Lágyiszap	Teljes
2008. 03. 17.	56	30	86	55	30	85
2008. 09. 29.	57	26	83	55	26	81
2009. 05. 12.	52	23	75	37	40	77
2009. 07. 28.	53	21	74	34	42	76
2010. 03.23.	51	18	69	35	32	67
2011. 03. 22.	45	16	61	45	21	66
2012. 11. 19.	42	15	57	42	18	62
2013. 03. 25.	40	8	48	30	8	38

A Kurca bioremediációs kezelésének hatására az iszapszint változásának ábrázolása
II. számú ábra

A közmunka program keretében végzett belterületi árok - rekonstrukciós munkák végzése közben az illegális szennyvízbekötések felszámolása is folyamatos, melynek következtében a gyűjtőcsatornába és közvetítésükkel, pedig a Kurcába kevésbé szennyezett víz jut be. A Kurcába szükség esetén frissítő víz kerül bevezetésre. Két úszó szökőkút üzemel folyamatosan az oxigén dúsítására.

Az ATIVIZIG kivitelezésében végzett „Kurca rehabilitációja II. ütem” megnevezésű DAOP pályázat lezárult, amelynek keretében a belterület feletti, Bikaistállói tiltó és a Zuhogói tiltó közötti csatornaszakasz teljes mederkotrására került sor. A „Kurca rehabilitációja I. ütem” megnevezésű pályázat - amelyben a szentesi műtárgyak átépítését tervezték - nem nyert 2010-ben támogatást, azóta még nem volt mód újra benyújtani.

Az illegális szennyvizek Kurcába való bevezetéseinek feltárását is elősegíti a bioremediációs tevékenység.

A parton esetlegesen előforduló kisebb hulladék elhelyezések észlelésüket követően azonnal felszámolásra kerülnek. Ebben jelentős szerepe van a Gerecz Elemér Sporthorgász Egyesületnek és a különböző országos, vagy helyi kezdeményezésű hulladékgyűjtési akciókban való intenzív részvételeknek is.

A termálvíz hasznosításra vonatkozó vízjogi engedélyeket az illetékes Környezetvédelmi Felügyelet vizsgálja felül és adja ki az új és a meghosszabbított engedélyeket. Továbbra is a Kurca rendszerbe kerülnek a használt termálvizek.

A Kurca rendszerben 2010-2013. között igen jelentős csatornaszakaszok kikotrására került sor belvízvédekezések során, így egyre jobban helyreáll a rendszer vízzárló képessége.

Elkészült a KEOP projekt keretében két vízszintérzékelő távjelző, a Talomi és a Zuhogói tiltónál. Ezeket tovább lehet majd fejleszteni vízminőség változás észlelésére is, így ha sikerül megvalósítani a korábban betervezett 4 monitoring állomást, akkor már 6 helyen érzékelve, folyamatosan átfogó képet lehet majd kapni a Kurca vízminőségének változásáról.

Ennek szükségességét jelzi az idei évben bekövetkezett, szinte a Kurca történetében legnagyobb mértékű halpusztulás. A biológiai katasztrófa okát a mai napig homály fedi. Egy biztos, a Kurca vízvédelmének érdekében tett több évnyi munkánk ment kárba.

A tavalyi évben a szennyvíztisztító berendezés károsodott, amely lokális jellegű szennyeződést okozott.

Zsoldos tavak: A volt Zsoldos Téglagyár felhagyott 6 db anyaggödre vízzel telítődött. A bányatavak rehabilitációjára az önkormányzat 2007. évben tanulmánytervet készített. A terv egyik munkarésze a bányatavak vizének vizsgálati eredményeit értékeli, mely szerint megállapítható, hogy a vizek *oxigén háztartása nagyon labilis*, a *nagy vezetőképesség* értékek, pedig nagyon *magas oldott* só tartalmat jeleznek. A megengedett határértékeket 8-10-szeresen meghaladó mérték jelentősen korlátozza az esetleges halas hasznosítás lehetőségét.

A víz viszonylag alacsony tápanyag szintje mellett jelentkező *magas pH* értékek jelentős kihatással vannak a természetes táplálékviszonyokra, azaz a víz hal eltartó képességére is. A víz kémhatása befolyásolja a szén-dioxid oldódását is, melynek következtében módosulhat a fotoszintézis. Ha a víz pH értéke 9-nél nagyobb, akkor gyakorlatilag nincs oldott széndioxid a vízben, és ezért a nagy szabad széndioxid igényű fitoplanktonok eltűnnek a vízből. A pH érték, tehát jelentős mértékben befolyásolja az algák fejlődését és növekedését. Az alacsony alga szint a zooplanktonok táplálékhiányát eredményezi.

A fenti problémakör az elégtelen vízutánpótlás és az intenzív párolgás következménye. A tavak vize csak talajvízzel és csapadékkal pótlódik, ezt jelzi a parthoz viszonyítva aránylag mélyen elhelyezkedő víztükör. A víz és üledék tápanyag tartalma - egy tó kivételével - alacsony. Az eddig leírtak alapján megállapítható, hogy a tavak jelenlegi állapotukban csak korlátozott hal eltartó képességgel bírnak. A tavak jelenlegi tápanyag és környezeti viszonya alapján csak kb. 100-150 kg/ha-os szezonális haltömeg gyarapodás prognosztizálható. Ez nem zárja ki nagyobb mennyiségű hal telepítésének lehetőségét, de a jelenlegi környezeti feltételek mellett a telepített állomány nem fog fejlődni és megmaradási esélyük is kicsi lesz. A halas hasznosítás környezeti feltételeinek javításához feltétlenül szükséges a víz szintjének emelése, aminek eredményeként oly mértékű hígulás biztosítható, amely már nem veszélyezteti a halak megmaradását.

Mindezek ellenére a Gerecz Elemér Sporthorgász Egyesület 2 tavat bioremediációs kezelésben részesíti és haltenyésztési fejlesztéseket hajt végre.

Termál tó: A Termál tó a 45. sz. közúttal párhuzamosan helyezkedik el, 140,7 ha-on, és 2,8 millió m³ víz tározására alkalmas. Két tőegységből áll: a 23 ha-os hűtőtóból és a 117,7 ha-os tározótóból. Ezeket keresztöltés választja el tiltós műtárggyal. A tó a termálvíz használata során a környezetben, elsősorban a felszíni vizekben okozott kár enyhítésére, vízminőség szabályozási funkció ellátása céljából létesült és 10 db termelő kút vizét tárolja.

A Veker-éri főcsatornát tehermentesíti a kertészeti termesztésben fűtési célra felhasznált, nagy sótartalmú termál csurgalékvíz tározásával és biztosítja, hogy az öntözési idényben ne kerüljön termál csurgalékvíz az öntözőcsatornába. Az Árpád ZRt. Szent Lászlói Telephely kertészetéből érkező termálvíz hőfoka és sótartalma (2000-3000 mg/l-ről 1000-1500 mg/l-re) a hűtőtóban csökken.

A tározó vízszintje a fűtési idény kezdetétől folyamatosan emelkedik, a maximális vízszint 82,50 m. November-decemberben történik a leürítés a Patéi-csatornán keresztül a Veker-éri főcsatornába, amely végül a Kurcába vezeti a felhígult termálvizet.

A használt termálvíz környezetkárosító szerepe körül egymásnak teljes mértékben ellentmondó szakmai vélemények fogalmazódtak meg. A tó természeti környezete igazolja azt, hogy nem környezetkárosító a használt termálvíz. Éppen ennek köszönhető és ezt jelzi, hogy NATURA 2000 madárvédelmi jelölést kapott a terület.

Felszín alatti vizek

Talajvíz

Szentes és környékén a talajvíz átlagos szintje a terepszint alatt 4m körül van, de Szentestől ÉK-re még ez alá is süllyed.

Szentes város felszín alatti vizeinek állapota - *a felszín alatti vizek állapotának szempontjából érzékeny területeken levő települések besorolásáról szóló 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet* alapján – az érzékenységi kategóriák (fokozottan érzékeny, érzékeny, kevésbé érzékeny, valamint a kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség védelmi területen lévő települések) közül a kevésbé érzékeny területek közé tartozik.

A vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméről szóló 27/2006. (II. 7.) Korm. rendelet Szentes területét nem sorolja be egyik nitrátérzékeny terület csoportba sem.

A település belterületén belül szinte teljesen kiépült a szennyvízcsatorna-hálózat, így a talajvizek tisztulása folyamatos. A talajvizek nitrát-szennyeződésének mértékéről nem áll rendelkezésre adat.

A település ipari jellegű létesítményei által okozott szennyeződéséről nincs tudomásunk.

Rétegvíz

A 300-800m vastagságú jégkorszaki üledékösszlet porózus rétegeiben tárolódó vízkészlet képezi az ivóvízellátásra hasznosítható vízkészletet.

Hévíz

A térség rendkívül gazdag rétegvizekben, kitűnő vízáadó rétegekkel rendelkezik. A város hévizet adó rétege felső pannóniai korú, melynek vízhozama 1 m³/s-t meghaladó. A szolgáltatott gyógyvíz jellegét tekintve alkáli-hidrogén-karbonátos, kémiai típusa szerint Na-HCO₃-os, általában 60°C feletti felszíni hőmérséklettel. Szentes közigazgatási területén 33 db termálkút található.

2.1.3. Talaj

A város természeti erőforrásának a termőföld tekinthető. A talaj a földkéreg legfelső, termékeny rétege, megújuló természeti erőforrás. A talajok képződését a földtani, az éghajlati, domborzati, biológiai tényezők határozzák meg alapvetően. Jelentős talajképződést módosító tényezőnek számít az emberi tevékenység. Természetes talajpusztulás legjellemzőbb formája a víz és szél által előidézett erózió illetve defláció. A termőtalajok erózióját és deflációját az

erdőirtások, a helytelen mezőgazdasági behatások is gyorsíthatják. A mezőgazdasági területek táblásításai következtében eltűntek a táblaszéli fásított sávok, a dülő utak menti fasorok, ezáltal felgyorsult a deflációs folyamat.

A víz által okozott erózióhoz nagy mértékben hozzájárulnak a le nem vezetett belvizek okozta károk. Az egykoron kiépített dréncső rendszerek mára már elhanyagolt állapotban vannak, funkciójukat (vízelvezetés) nem töltik be.

A talaj elszennyeződését okozhatja az ipari tevékenységből származó ülepedő por kibocsátás, a hulladéklerakás, a növényvédőszer-műtrágya használat, a hígtrágya elhelyezés, a közutak sózása. A légszennyező anyagok kiülepedése és eső általi kimosódása a talajra, savas és nehézfém-jellegű többletterhelést jelent.

A talajok megóvása, termékenységének fenntartása nem csupán a földhasználó, hanem mindannyiunk hosszú távú érdeke, mivel a földhasználó csak a termőföld területet, az ingatlant birtokolja, annak talaját használja, de a talaj közös vagyunk, egyik legfontosabb természeti erőforrásunk.

A talaj állapotának ismerete és az állapotváltozás nyomon követése kiemelten fontos feladat. A rendszerváltás óta a kemikáliák alkalmazása visszaesett, ami a talajok, és a talajvíz szennyezésének mérséklését eredményezte. A levegő és vízvédelmi szempontok mellett talajvédelmi szempontból is különös jelentőségűek az állattartó telepek hígtrágyájának kezeléséből és elhelyezéséből adódó veszélyek. A környezeti elemeket kímélő művelési módokat a gazdákkal megismertetve a mezőgazdaság okozta környezeti terhelés tovább csökkenthető.

Jelentős kockázati tényezőnek minősülnek a talajminőség szempontjából az illegális hulladéklerakók is.

A talajrombolás egyik leglátványosabb - a környező területekre is jellemző - formája a bányászat, ezen belül különösen a külszíni kitermelés, ami felveti a felhagyott bányagödrök kezelésének problémáját (rekultiváció elmaradása, illegális szemétklerakás helyszínei, stb.). Fontos kihangsúlyozni, hogy a rekultiváció folyamatainak vége nem jelenti feltétlenül a talajfelszín megállapodottságát, ehhez lehet, hogy több évtized is szükséges.

A még működő, illetve a bezárt helyi hulladéklerakók is potenciális veszélyforrást jelentenek mind addig, amíg a rekultivációk be nem fejeződnek.

A rendszerváltást követően bekövetkező birtok elaprózódások, majd a termelés jövedelmezőségének csökkenése növelte a parlagon hagyott földterületek számát. A műveletlen területek elgyomosodtak, ami a talaj termőképességének csökkenéséhez és a levegő pollentartalmának növekedéséhez vezet.

Jellemző talajtípusok (4. sz. táblázat)

A térséget jellemző felszíni vizek sokaságából adódóan uralkodó talajtípus a karbonátos és szolonyeces réti csernozjom talajok.

Szentes és térségének talajtípusai

4. számú táblázat

Szentes és Térségének talajtípusai	a kistérség összes mezőgazdasági területéhez viszonyítva (ha, %)	
<u>Alföldi mészlepedékes csernozjom</u>	2 250 ha	3,1%
<u>Karbonátos réti csernozjom</u>	26 267 ha	36,5%
<u>Szolonyeces réti csernozjom</u>	17 956 ha	24,9%
<u>Kérges réti szolonyec</u>	3 156 ha	4,4%
<u>Közepes réti szolonyec</u>	5 334 ha	7,4%
<u>Szolonyeces réti</u>	4 970 ha	6,9%
<u>Erősen szolonyeces réti</u>	2 203 ha	3,0%
<u>Karbonátos réti</u>	548 ha	0,8%
<u>Karbonátos öntés réti</u>	3 585 ha	5,0%
<u>Karbonátos csernozjom réti</u>	2 333 ha	3,2%
<u>Mélyben szolonyeces csernozjom réti</u>	415 ha	0,6%
<u>Szolonyeces csernozjom réti</u>	1 793 ha	2,5%
<u>Karbonátos többretegű humuszos öntés</u>	675 ha	0,9%
<u>Humuszos réti öntés</u>	619 ha	0,8%

Forrás: Növény-egészségügyi és Talajvédelmi Állomás, Csongrád megyei 1999.

Szentes térsége a megye északi részén elhelyezkedő belterjes termelési célú mezőgazdasági területek közé tartozik. Kedvező agroökológiai potenciállal – pl. a megye legjobb minőségű talajainak köszönhetően (5. sz. táblázat) - rendelkezik, környezeti szempontból kevésbé érzékeny agrárzóna. Így ez az ország egyik stratégiai mezőgazdasági termelésre legalkalmasabb területeinek egyike.

Szentes és térségének szántóterületeinek átlagos AK értéke

5. számú táblázat

Települések	Szántóterület átlagos AK érték
Árpádhalom	30,00
Derekegyház	32,00
Eperjes	22,78
Fábiánsebestyén	22,00
Nagymágocs	34,00
Nagytőke	21,00
Szegvár	27,82
Szentes	24,00
KISTÉRSÉG	26,06

Forrás: Helyi települési adatgyűjtés 2002.

Átlagos aranykorona értékek művelési ágak szerint (KSH 2000):

szántó 23,80 AK; legelő: 5,79 AK; rét: 9,65 AK; szőlő 38,89 AK; gyümölcsös: 28,75 AK

2.2. Települési és épített környezet állapota

2.2.1. Települési környezet

2.2.1.1. Települési környezet tisztasága

A település környezetvédelmi megítélésében jelentős szerepe van a köztisztaságnak. Nemcsak a kívülálló, hanem a településen élő ember számára is a legszembevetőbb a közterületek tisztasága, a zöldterületek gondozottsága, a közutak állapota. A város környezetének rendezettsége, tisztasága növeli az ott élők komfortérzetét, esztétikusabb életteret biztosít. Települési környezetünk tisztaságát legjobban mi magunk tudjuk befolyásolni. Szentes település útjai, közterületei, parkjai meglehetősen tisztának mondhatóak. Az önkormányzat a *környezetvédelem helyi szabályairól* szóló 8/2008.(V.01.) rendeletében, valamint a *közterületek és közterület jellegű területek használatáról* szóló 16/2013. (VII.17.) rendeletében szabályozza az ingatlanok, közterületek tisztántartásával, gondozásával kapcsolatos feladatokat. A település útjainak, közterületeinek tisztántartása Szentes Városellátó Nonprofit Kft. feladata. Minden évben az önkormányzat megszervezi a tavaszi takarítási akciót. Év közben a vadászok, különböző vállalkozások, Magyar Közút Nonprofit Kft., és egyes gazdasági társaságok szerveznek a város különböző részein hasonló akciókat.

2.2.1.2. Csapadékvíz elvezetés

A város szinte minden utcájában van csapadék-, belvíz elvezető árok, csatorna. A Kurca-főcsatorna jelenti Szentes egyik vízgyűjtőjét (a város nyugati részén), míg a másikat a Nagyvílgy csatorna (keleti és déli részén). A két vízgyűjtő a Bánomhádi temetőnél egyesül,

ahol az utóbbi vizét magas Kurcai vízállás esetén csapadékvíz átemelő segítségével juttatják a Kurca-főcsatornába.

A város belterületén lévő csapadékvíz hálózat teljes hossza 177,4 km. Ebből 38,7 km zárt, 19,4 km burkolt és 119,4 km burkolatlan, földmedrű csatorna. Az utóbbiból mintegy 14 km a mirhó, vagyis a telekhátsók közti, önkormányzati tulajdonban lévő, földmedrű szikkasztó- és elvezető mű. A lakossági kapubejáró átereszek száma 5.012 db. Az elmúlt években megvalósított beruházások, illetve a rendszeres karbantartások eredményeként az árokrendszer állapota országos szinten is jónak mondható.

A belterületi hálózat rekonstrukciójának első két szakasza az ÖTM 2007. és 2008. évi pályázati támogatásával, 2009. év végéig valósult meg. Ennek során a következő munkák kerültek elvégzésre.

- Farkas A. utcai főgyűjtő építése, 1.532 m hosszban
- Horváth-telepi csapadécsatorna rendszer, 4.167,5 m hosszban.
- Szeszfőzde dűlői csapadék csatornaépítés 635,5 m hosszban
- Várady L. Á. utca és környéke (Szeder-telep) csapadék csatorna rekonstrukció 8.373 m hosszban
- Az 5.012 db kapubejáró áteresz két oldalára 1,00-1,00-es burkolatelem került elhelyezésre, amelyek pontosan határozzák meg a folyásfenék szintet.

Egyéb forrásból valósult meg a Vecseri-foki csatorna befedése, 384,00 , hosszban.

Az Önkormányzat 2010. évben további támogatást nyert el belterületi belvízrendezési munkák végzésére. Ennek terhére a következő munkák valósultak meg 2011. évben:

- A Nagyvölgy csatorna mellett, a Korsós sori átjáró mellett 5200 m² területű, 4375 m³ befogadóképességű csapadékvíz vésztározó létesült, amelyre az ATI-KTVF határozatban kötelezte az Önkormányzatot 2009. évben.

- A belterületi földárkok rendszer mintegy 106 km hosszban jelenleg is kisebb-nagyobb mértékben feltöltődött. A rendezési munkák során sor került a földárkok szintezett kifenykelésére, a rézsúk rendezésére, illetve 31.710 m³ földfeltöltődés kiemelésére és elszállítására.

- A belterületi földárkok hálózaton lévő 5012 db lakossági kapubejáró áteresz közül 2357 db nem volt megfelelő műszaki állapotú. A beruházás során megvalósult ezek megfelelő anyagból, átmérővel és folyásfenék szinttel való rekonstrukciója.

A 2012-2013. évi „Belvíz” közmunkaprogram keretében a mirhók és az árkok szintezése elkészült, mely alapján a még problémás árkoknál a fenékszint korrigálása, illetve a mirhók szintre ásása befejeződött. Az út alatti átereszek mosatása elkezdődött. A 2013-2014. évi Téli átmeneti közfoglalkoztatásnak köszönhetően a munkavégzés folyamatos.

2.2.1.3. Bel- és árvízvédelem

Szentes és térségében húzódnak az ország legmélyebb fekvésű területei. Ez az adottság a belvizek kialakulásában és levezetésében idéz elő sajátos körülményeket. A terület egy része mélyártéri terület, aminek biztonságát a Tisza, a Maros és a Hármaskörös árvédelmi rendszerének kiépítését követően sikerült megteremteni. A mentesített árterület a hosszú ideig

tartó feltöltődés következtében egyenletes síksággá vált, csak az egykori holtágak és medrek szabdalják fel, teszik változatosabbá.

Az egykor létező érhálózatot, völgyeket és terep-mélyedéseket a folyószabályozást követően megkezdődött vízrendezési tevékenység során belvízlevezető csatornahálózatként hasznosították. A legjelentősebb völgyek és erek alkotják a vízlevezető rendszer vázát.

A térségben a főcsatornához másod és harmadrendű többfunkciós csatornahálózat csatlakozik.

Jelenleg a Szentés és Környéke Vízgazdálkodási Társulat összesen 502 km külterületi csatornát és vízfolyást kezel, amelyből 132 km Szentés Város Önkormányzata tulajdonában van. A Társulat feladata a területi belvízvédelmi és árvízvédelmi feladatok ellátása és az ellátásokhoz szükséges létesítményekkel kapcsolatos teendők elvégzése.

A város külterületén az Önkormányzat tulajdonába került a volt mezőgazdasági nagyüzemek területén létesült, összesen mintegy 132 km hosszúságú belvízcsatorna helyrajzi számok szerinti területe. Ezeknek a csatornáknak nem volt műszaki dokumentációja, teljesen rendezetlen volt a jogi és üzemeltetői státuszuk. Az egyes belvíz öblözetek csatornahálózata vegyes tulajdonú, részben állami-, részben önkormányzati-, részben, pedig magántulajdonú. Ezek üzemeltetését a hatályban lévő üzemeltetési vízjogi engedélyek szerint jelenleg több üzemeltető végzi. Az Önkormányzat tulajdonában lévő csatornák a külterületen elszórtan helyezkednek el. 2008. évben Szentés Város Önkormányzata döntést hozott arról, hogy megkezdje a külterületi önkormányzati tulajdonú belvízcsatornák rendezésének előkészítését. Ennek a szakemberek összesen öt (tervezési) ütemét különítették el azzal a céllal, hogy az Önkormányzat megszerezze ezek vízjogi fennmaradási engedélyét. A belvízzel legjobban veszélyeztetett I.-II.-III. ütem 2010. 07. 09.-én megkapta a jogerős vízjogi fennmaradási engedélyt, összesen 32,5 km önkormányzati tulajdonú - illetve hozzá kapcsolódó 16,2 km nem önkormányzati tulajdonú - csatornára, összehangolva ezeket az állami tulajdonú befogadó csatornákkal. Nincs akadálya, tehát a vízrendezési rekonstrukciós munkák érdemi megkezdésének.

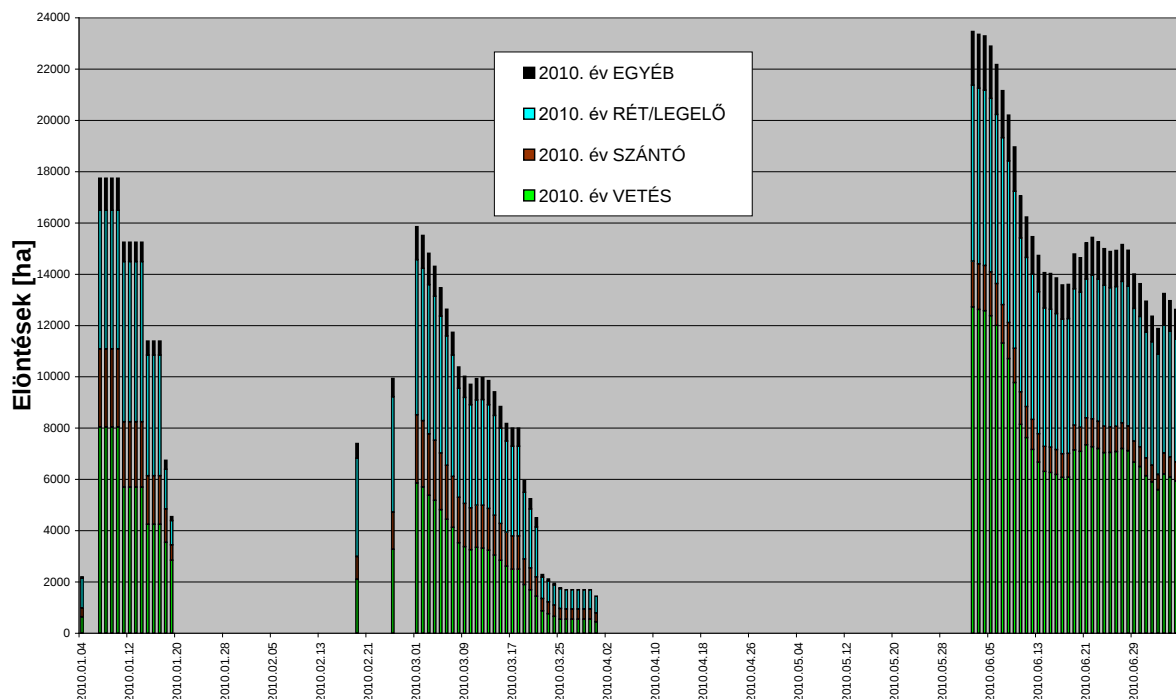
Az I.-II.-III. ütem bel- és csapadékvíz csatornái illetve műtárgyai rekonstrukciójának beruházási költsége azonban jelenlegi árakon mintegy 500 millió Ft-ra becsülhető, amelyre forrással nem rendelkezik Szentés Város Önkormányzata. A külterületi önkormányzati tulajdonú belvízcsatorna hálózatot az Önkormányzat ez évben kezelésre és üzemeltetésre átadta a Szentés és vidéke Vízgazdálkodási Társulatnak.

Csongrád megye belvizek által különösen veszélyeztetett területei közé tartozik a **Kurcai belvízvédelmi egység**, ahol esetenként hatalmas területeket borít el a belvíz ezzel nagy károkat okozva elsősorban a mezőgazdaságnak. A *III. sz. ábra* szemlélteti művelési ágankénti bontásban a 2010. évben belvízzel borított területek nagyságát. 2013. év tavaszán, pedig belvíz által maximálisan elöntött terület 12.400 ha volt. Ezen időszak alatt összesen 23,2 millió m³ (ebből a Szentési szivattyútelepen 6,2 millió m³) belvíz került átemelésre a Tiszába.

Az ár- és belvízvédelmi feladatokat, illetve azok koordinálását az Alsó-Tisza vidéki Vízügyi Igazgatóság látja el. Az igazgatóság működési területén nyolc belvízvédelmi területi egység különíthető el. Ezek közül a harmadik legnagyobb a Kurcai, melynek 1193,2 km² területén a Szentési Szakasz mérnökség az illetékes.

Belvízzel borított területek nagysága 2010. évben

III. számú ábra

Árvízvédelmi szempontból Szentes város a Tisza és a Körös vízgyűjtő-területére esik. A város belterülete a Tisza bal partja mellett helyezkedik el. A Tisza kapcsán, a településen számolni kell a folyón illetve a mellékfolyóin levonuló árhullámokkal is. Az utóbbi néhány évben súlyos árvizek pusztítottak az országban a Tisza völgyében, ezért a Kormány kidolgoztatta és elindította a kormányhatározattal elfogadott úgynevezett új Vásárhelyi Tervet, amely a Tisza-völgy árvízi biztonságának növelését, valamint az érintett térség terület – és vidékfejlesztését szolgáló programja.

A tervezés folyamatában a teljes csongrádi kanyarulatra is Környezeti Hatásvizsgálat készült és került elfogadásra. A javasolt szabályozás építésének műszaki ütemezése a következő:

- I. építési ütem: a terelőmű megépítése,
- II. építési ütem: a Hármas-Körös és a Tisza torkolati szakasza bal parti hátrametszése és a part-védőmű kialakítása,
- II. B. építési ütem: a torkolat felett a Hármas-Körös jobb parti és a Tisza bal parti bevédése,
- III. építési ütem: a Hármas-Körös torkolata alatt a Tisza bal partjának rendezése.

A védelmi fokozatok az alábbi vízszintek esetén kerülhetnek elrendelésre (mindszenti vízmérce szerint)

- I fok. 650 cm
- II fok. 750 cm
- III. fok. 850 cm

Az egész töltésszakaszon, valószínűleg töltésépítési hibák miatt, már kisebb árvizeknél is jelentkezik szivárgás, fakadóvíz, több szakaszon nincs meg a töltés állékonyságára előírt 1,5 mértékű biztonsági tényező. Különösen rossz az állékonyság a holt illetve az ősmeder keresztezéseknél.

A fentiek miatt az ATIVIZIG rövid távú terveiben a töltésmagasítás, a középtávú tervekben, pedig a töltés-megerősítés és a védett oldali paplanozás szerepel. A Tisza jobb parti töltésének paplanozása szükséges mivel a beépített töltés anyaga vízáteresztő, amely az árvíz esetén a töltéslábnál fakadó vizek megjelenését okozhatja.

2.2.1.4. Ivóvíz ellátás

A közüemi vízellátást a rétegvizek biztosítják. A városban központi vízműnek tekinthető a Berekháti vízmű, ahol 7db kútból álló 3 kútcsoport létesült. A további 4 db vízmű-kút város különböző részein került megfúrásra. A vízbázis összes kapacitása ~13.000 m³/d, átlagos terhelése 6750 m³/d. A kutak lemélyítése fúrása az 1950-60-as években történt. Egy kútfejlesztés történt 1993-ban Berekháti vízműnél. A város vízmű rendszerén a biztonságos vízellátás biztosítása érdekében több víztározó létesült.

A Berekháti vízműnél 2x500 m³ térfogatú térszíni tároló, míg a Vásárhelyi út - József Attila utca sarkánál 1500 m³-es víztorony épült.

Szentes és környékének vízellátását, valamint a város szennyvízelvezetését és tisztítását 2014. 01.01-től az ALFÖLDVÍZ Zrt. végzi.

A vezetékes ivóvízellátás a belterületen teljes körű (6. sz. táblázat), míg a tanyás térségeiben a mutatók rosszabbak. Bár minden tanyában van valamilyen vízforrás, többnyire ásott kút, túlsúlyban azok a tanyák vannak, ahol a víz minősége miatt az ott lakók hordják az ivóvizet. A lakott tanyákra levetítve 45,7 %-ban hordják az ivóvizet a tanyába (esetenként akár közel 3 km távolságból), 28,8 %-ban fúrt, norton kút van, 8,2 %-ban ásott kút van. 16,0 %-ban van vezetékes ivóvízhálózat kiépítve. Ezek mind a kisebb lakott települések közelében lévő, a települések melletti ingatlanok, amelyek azonban már tanyai címmel rendelkeznek.

Vezetékes ivóvízellátás alakulása

6. számú táblázat

Megnevezés	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.
Közüemi ivóvízvezeték-hálózat hossza (km)	227,4	231,2	232,4	230,5	231,5	232,1	244,5
Közüemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások száma (db)	12461	12459	12474	12469	12617	12622	12519

Ivóvíz bekötések aránya: 97%

A szigorú EU követelmények, illetve a 201/2001 (X.25.) sz. Korm. rendelet szerint a víz arzén, bór és ammónia tartalmára vonatkozóan 2012. 12. 25-től szigorúbb előírások léptek életbe. Az új határértékek teljesítése érdekében. Szentes Város Önkormányzata csatlakozott a Dél-alföldi Régió Ivóvízminőség-javító Programhoz. A program keretében 2015. március 31-ig megtörténik a szentesi ivóvíz arzénmentesítése és a szentesi vízbázisról lesz ellátva Magyartés, Kajánújfalu és Lapistó is. Addig az arzénmentes ivóvíz a városban elhelyezett szűrőkonténerrel elérhető a lakosság számára.

A vízkészlet megőrzését a fogyasztók fizetőképességének csökkenése, valamint a csatornahálózat bővülése is szabályozza. Az utóbbi 20 évben az ivóvíztermelés több mint 40 %-al visszaesett, amely kedvező hatással van a vízkészletek megőrzésére. A kútmérések során folyamatos nyugalmi vízszintemelkedés tapasztalható, a kutak jelentős része pozitív. Ez a jelenség a vízáadó réteg készletének emelkedésére utal.

A földtani közeg, a felszín alatti vizek további terhelésének elkerülése érdekében a kutak vízszintjének állandó ellenőrzése mellett, a szakemberek figyelik a rétegvízszint alakulását. Ezt a megfigyelést havi mérések és azok évente történő Vízügyi Igazgatóságnak történő megküldése mellett végzik.

2.2.1.5. Szennyvíz - elvezetés

A település csatorna ellátottsági mutatója 2002-ben 36 % volt. Szentesen a keletkező szennyvizek legnagyobb része házi közműpótló műtárgyakban, szikkasztó-emésztő aknában került elhelyezésre. A város sikeresen pályázott, és támogatást nyert szennyvízcsatorna-hálózatának bővítésére. 2004-ben kezdődtek el a csatornaépítési kiviteli munkálatok. A hálózat 2007-re kiépült szinte 100 %-os lefedettséget ért el és a lakásállomány kb. 75%-a lett rákötve a hálózatra. Napjainkban a szennyvízcsatorna-hálózatra való lakossági rákötések aránya mintegy 86 % -os. A 12.858 db-os lakásállományból 11.079 db rendelkezik közüemi szennyvízcsatornával. (7. sz. táblázat).

A Nagyhegyi városrészben, ahol jelentős részt képvisel a kertként használt, nem lakott ingatlan, a rákötési arány ennél némileg alacsonyabb. A rákötések számának növekedése lényegében megállt. További növekedés csak a következő 10-20 évben realizálódhat, az ingatlanok felújításával, az elavult, előregedett lakásingatlanok újjáépítésével együtt. Az utolsó rákötési hullámot a talajterhelési díj mértékének megtízszerezése okozta, de ennek hatása is lecsengőben van. A rá nem kötött ingatlanok egy része lakatlan, ill. olyan fogyasztói kört érint, melynek a rákötés egyszeri költsége túl magas, a vízfogyasztásból számított talajterhelési díj, pedig még az új jogszabály szerinti számítás alapján is olyan alacsony, ami nem teszi elengedhetetlenül szükségessé a rákötést.

A jogszabály szerint azon kibocsátó, aki Szentes város területén a műszakilag rendelkezésre álló közcsatornára nem köt rá és helyi vízgazdálkodási hatóság engedélyével nem rendelkező, olyan szennyvízelhelyezést alkalmaz, amely nem felel meg a külön jogszabályban meghatározott egyedi szennyvíztisztító, illetve szennyvíz-elvezetési kislétesítmény követelményeinek, köteles a jogszabályban meghatározott talajterhelési díjat megfizetni.

A szennyvízhálózat hosszának és a rákötött lakások számának alakulása

7. számú táblázat

Megnevezés	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.
Közüemi szennyvízcsatorna-hálózat hossza (km)	169,8	211,3	221,1	228,9	229,6	229,7	218,4
Közcsatornahálózatba bekapcsolt lakások száma (db)	8500	9711	10124	10142	11038	11050	11079

(lakásállomány: 12.858 db)

Szennyvíztisztítás

1964-ben kezdődött a szennyvíztisztító telep I. ütemének kiépítése. A Szennyvíztisztító telep jelenlegi kapacitása 10,000 m³/nap. A csatornázási program megvalósulásával szükségessé vált a Szennyvíztisztító telep korszerűsítése is.

Szennyvíztisztító telep korszerűsítése érdekében beadott KEOP pályázatok eredményesek voltak. A KEOP 7.1.0 pályázat keretében megtörtént az előkészítés, elkészült a telep komplett kiviteli terve. A KEOP 1.2.0 segítségével valósul meg a kivitelezés. Jelenleg zajlanak a közbeszerzések. A kivitelező kiválasztása után várhatóan még az idei évben megkezdődik a kivitelezés.

A szippantott szennyvíz begyűjtése és a szennyvíztelepen történő leürítése lényegében a három külső településrészre (Kajánújfalu, Lapistó, Magyartés) korlátozódik. A szennyvíztelep ilyen irányú terhelése mintegy harmadára csökkent. Illegális lakossági leürítésekre nincs adat, információ, láthatóan teljesen visszaszorult.

2.2.1.6. Energiagazdálkodás

Gázellátás

Városunkban a gázszolgáltatást a GDF-SUEZ ZRt. biztosítja és a Szentesi Kirendeltségen tart fenn ügyfélszolgálatot.

Szentes városában 1969-től kezdődően épültek meg az ellátást biztosító gázelosztó vezetékek. A gázellátás 89%-os (8. sz. táblázat). Az 1990-es évek elején Az akkori DÉGÁZ Rt. újabb gerincvezetékét építetett a városban, a Nagyhegyi területet határolva. A meglévő hálózat a város mostani és várható gázmennyiségi igényeit megfelelően képes ellátni. A tanyák elenyésző részében található korszerű gáztartály.

A gázellátás alakulása

8. számú táblázat

Megnevezés	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.
Az összes gázcsőhálózat hossza (km)	171	188	189	191	191	193	193
Összes gázfogyasztók száma (db)	11212	11348	11430	11461	11488	11502	11515

(lakásállomány: 12.858 db)

Villamos energia

Szentes elektromos energiával történő ellátását a szegedi székhelyű EDF DÉMÁSZ Zrt. biztosítja, a város északi területeinek egy részét az E.ON Titász Rt. látja el. A EDF DÉMÁSZ Zrt. Szentesi Kirendeltsége Szentesen kívül Szegvár, Derekegyháza, Nagymágocs, Fábiánsebestyén, Eperjes, Nagytóke települések szolgáltatási tevékenységét is ellátja. Az elektromos energiával való ellátottság Szentesen, a külterületek kivételével teljesen mondható. A tanyák 70,9%-ában megoldott valamilyen módon az áramellátás. 68,5%-ban vezetékes, a fennmaradó részben (2,4%), pedig generátorral oldják meg. A tanyák 29,1%-ban nincs áram. A lakott tanyák 85,6% van vezetékes áram, 4,1%-ban generátor, és csak 10,3 %-ban nincs semmilyen áramforrás. A 9. sz. táblázat mutatja a villamosenergia-fogyasztók számának alakulását

Villamosenergia-fogyasztók számának alakulása

9. számú táblázat

Megnevezés	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.
Villamosenergia-fogyasztók száma (db)	16666	16836	16748	16770	16754	16714	16695

(áramellátás: 98%)

„Szemünk fénye Program” keretében az önkormányzati fenntartású intézményekben kialakításra kerültek az energiatakarékos világítási rendszerek, mely által várhatóan 44%-al csökken az energiafelhasználás.

A Benignus Közhasznú Egyesület sikeres pályázatának köszönhetően 300 háztartásban a hagyományos izzók cseréjére került sor, továbbá pályázatot nyújtottak be elavult hűtők, mosógépek cseréjének támogatására is, csökkentve ezzel a háztartások energiaigényét.

A 2004-es Magyar Villamosenergia-rendszer Hálózatfejlesztési Terve alapján az EDF DÉMÁSZ Zrt. tíz éves előretekintéssel készített hálózatfejlesztési tervet, amelyet két terhelésnövekedési ütemre készített el. A kisebbik 1,5%-os növekedési ütem a teljes terület átlagos növekedését veszi figyelembe, míg a második változat az utóbbi évek helyileg regisztrált tényleges fejlődési ütemét követi.

A hálózatfejlesztési tervben konkrétan szerepel Szentés, ugyanis az Zrt. részletes vizsgálatot folytatott egy Csongrád-Szentés 120 kV-os vezeték létesítésére. A fejlesztési terv azonban jelenleg nem tartja aktuálisnak a megvalósítását, ugyanis azt az EDF DÉMÁSZ Zrt. halaszthatónak ítélte meg. A következő – 2 év múlva esedékes – felülvizsgálatnál a fejlesztést újra fogják vizsgálni.

Közvilágítás

A 2008. februárjában befejeződött hálózat rekonstrukciók és fejlesztések eredményeként Szentés belterületén 4.618 db korszerű lámpatesttel megoldott a teljes közvilágítás. További hálózat fejlesztések a városfejlesztési tevékenységekkel összefüggésben lesznek szükségesek. A Honvéd utcán a körforgalomtól a belterület határáig energiatakarékos közvilágítás épült ki. A teljes közvilágítási hálózat energiatakarékos üzemeltetésére, a lámpatestek LED- és lámpatestekre való cseréjére KEOP pályázati támogatást nyert el az Önkormányzat. Jelen időszakban zajlik a terveztetés és kivitelezés közbeszerzésének előkészítése.

Geotermikus energia

Az úgynevezett geotermikus energia mezőgazdasági hasznosításának egyik kiemelkedő centruma Szentés. A lakások és közintézmények kommunális távfűtési energiaellátásánál felhasznált geotermikus energia mennyiségét illetően is vezető szerepet játszik a város a Dél-Alföldön. Ipari hasznosításakor elsősorban üzemi épületek fűtésére, valamint technológiai melegvízellátásra használják fel. Előfordul azonban a fenti hasznosítási formák kombinációja is, mely során a magas hőmérsékletű vizet először légterek fűtésére, majd hőfokának csökkenésével használati melegvízellátásban vagy padló- és talajfűtésben, végül fürdőkben hasznosítják.

A városi *táv hőszolgáltató* rendszer alapvetően négy hőközpont rendszeréből és azok szoros kapcsolatából áll, melyek a Kurca parti, a Debreceni utcai, a Kossuth utcai és a Köztársaság utcai lakótelepi fűtőmű (ezek termálvíz üzeműek, szükség szerinti gázkazán rásegítéssel) és hozzá illesztett hőhasznosító rendszerek. 1998. óta a rendszer automatikusan vezérelt és felügyelt. Hasonló geotermikus rendszer Európában csak Izlandon, Reykjavíkban található.

A termálenergia hatékonyabb kihasználása érdekében a Szentes Városi Szolgáltató Kft. KEOP pályázat keretében végrehajtotta a fűtőkorszerűsítést, amely a teljes távhőrendszer rekonstrukcióját jelentette.

Az intézmények felújítása során az alábbi intézményekben tértek át gázfűtés helyett a termálenergia hasznosításával előállított melegvíz-fűtési rendszerre:

Köztársaság utcai Óvoda, Pollák Antal Műszaki Szakközépiskola, Zsoldos Ferenc Szakközépiskola, Bölcsöde, Gyermek Átmeneti Otthona, volt Petőfi Sándor Általános Iskola, Lajtha László Művészeti Iskola, Szent Anna utcai Óvoda

Az Önkormányzat 2010. évben felszámolási eljárás keretében megvásárolta a Szentes Ilonaparti III. sz. termálkutát, melynek távhőrendszerbe történő bekapcsolását 2011-ben egy újabb, az Új Széchenyi Terv keretében kiírt KEOP pályázat igénybevételével végezte el a Szolgáltató Kft. Ennek és a pályázati támogatások felhasználásával folyó strandfejlesztési beruházás során megvalósuló új gépészeti megoldás eredményeként a Strandon meg lehetett szüntetni a gázkazánokat, helyette a termálvíz fűti a sátrakat. A beruházással egyidejűleg megvalósult a termál csurgalékvizek gyűjtővezetéke, amely a három kút vizét visszajuttatja az Ilonapartra, ahol további hőhasznosításként 5 ha föliatelep fűtése biztosított. A 30 °C alá hűtött termálvizet a Talomi csatornán keresztül a Kurcába juttatják, így nem történik hőszennyezés.

Az I.sz. termálkútnál egy 50kW/h teljesítményű napelemes erőművet épít az SZVSZ Kft., melynek célja a Kft. elektromos áram költségeinek csökkentése.

A 10. sz. táblázat szemlélteti, hogy a távfűtési- és a melegvíz rendszerbe hány lakás van bekapcsolva. Látható, hogy a 7 éves (2006-2012) intervallumban változás nem következett be.

A távfűtött lakások és a melegvízzel ellátott lakások számának alakulása

10.számú táblázat

Megnevezés	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.
Távfűtésbe bekapcsolt lakások száma (db)	1402	1402	1402	1402	1402	1402	1402
Melegvízhálózatba bekapcsolt lakások száma (db)	1399	1399	1399	1399	1399	1399	1399

Alternatív energia

Szentes nem büszkélkedhet alternatív energia előállításával, azonban a geotermikus energia-hasznosításon kívül az alternatív energia hasznosítására egyre több pályázati projekt irányul, amelyek a 3. fejezet „Környezetvédelmi beruházások” című táblázatban kerülnek ismertetésre.

2.2.1.7. Zöldfelület gazdálkodás

Erdő

Szentes térségének erdősültsége rendkívül alacsony. A 35.325 ha közigazgatási területnek csak 2,89 %-a erdő. Az erdők túlnyomórészt folyó melletti galéria erdők, továbbá szétszórt, kis területű gazdasági erdők és városi parkerdők. Szentes Város Önkormányzata 60 ha erdőterületen folytat erdőgazdálkodói tevékenységet. 2008. évben készült el a tíz évre szóló erdőgazdálkodói üzemterv, amely alapját képezi az erdőtelepítési, illetve az erdő-felújítási tervek elkészítésének, valamint a fenntartási munkák ütemezésének.

Mezőgazdasági területek

Szentesen és térségében a természeti erőforrásokat, lehetőségeket és a társadalmi adottságokat figyelembe véve a legfontosabb ágazat a mezőgazdaság. A mezőgazdaság a korábbi évszázadokban az akkori piaci viszonyoknak megfelelően az extenzív állattenyésztésen, az ahhoz kapcsolódó gyepgazdálkodáson, valamint a szántóföldi termelésen alapult. Emellett folyamatosan nyert teret a kertészet, annak keretében a zöldség- és gyümölcstermesztés, amely napjainkra Szentest és környékét országos jelentőségű zöldségtermesztő tájjá alakította át. A termőtáj zöldségkertészetének kialakulása a vidék természetes vízbőségéhez, a Dél-alföld meleg, napfényes klímájához és a bőségesen rendelkezésre álló geotermikus energiához kapcsolódik.

A Dél-alföld jellegzetesen száraz, aszályos nyarait kompenzálva nagy területeken megoldott a szántóföldi kultúrák öntözése.

A szántó művelési ág nemcsak a szántóföldi növénytermesztést foglalja magába, hanem a szabadföldi kertészeti termelést is. A szántóföldi növénytermesztés jellegzetes növényei a gabonafélék és a takarmánynövények.

Szentes 2012. évi statisztikai adatai a földhasználatról

11. számú táblázat

Földrészlet statisztika fekvésenként							
fekvés	földrészletek száma	egyéb önálló épületek száma	egyéb önálló lakások száma	összes terület (m2)	legkisebb földrészlet terület (m2)	legnagyobb földrészlet terület (m2)	átlagos földrészlet terület (m2)
belterület	10.066	399	4.654	17.131.300	2	258.193	1.702
külterület	8.719	13	0	331.421.360	14	3.433.765	38.011
zártkert	2.156	0	0	4.700.654	17	51.230	2.180
ÖSSZESEN	20.941	412	4654	353.253.314			
Földrészlet statisztika művelési áganként							
művelési ág	földrészletek száma	alrészletek száma	összes alrészlet terület (m2)	legkisebb alrészlet terület (m2)	legnagyobb alrészlet terület (m2)	átlagos alrészlet terület (m2)	
erdő	494	578	11.681.844	129	331.718	20.211	
fásított terület	4	4	9.854	588	5.111	2.464	
gyep (legelő)	1.313	1.862	61.629.102	36	6857.67	33.098	
gyep (rét)	114	133	4861160	2213	380369	36550	
művelési ág	földrészletek	alrészletek	összes alrészlet	legkisebb	legnagyobb	átlagos	

	száma	száma	terület (m2)	alrészlet terület (m2)	alrészlet terület (m2)	alrészlet terület (m2)
gyümölcsös	400	408	1.986.372	448	209.944	4.869
halastó	6	11	1.429.802	4.947	285.077	129.982
kert	979	987	1.012.870	17	37.954	1.026
kivett	13.058	13.448	49.690.665	2	1.510.431	3.695
nádas	68	87	1.019.208	509	168.154	11.715
szántó	6.046	10.282	219.760.941	24	1.065.434	21.373
szőlő	146	147	171.496	403	10.459	1.167

Zöldfelületek gondozása

A városüzemeltetési feladatok közül a parkfenntartást a Szentes Városellátó Nonprofit Kft. látja el. A tevékenység keretében 270.700 m² zöldfelületet, 3.179 m² virágfelületet, 822 m² rózsaaágyást, 10.286 m² cserjét és 4.000 db fát gondoznak. A városi parkokban 18 darab játszótér gondozása és karbantartása is feladatuk. Az önkormányzat által gondoztatott városi zöldfelületek a gyep kezelésének sűrűsége szerint lettek kategóriákra osztva. I. kategórián (intenzív) belül 15.887 m², II. kategórián belül 181.316 m², a III. kategórián belül, pedig 63.456 m² gyepfelület ápolása történik meg. A szúnyogirtás megszervezése szintén a hatáskörükbe tartozik, nem különben az aknázó moly, a szövőlepke, levéltetű, és arankairtas, melyeknek az elvégzésével szakcégeket bíznak meg. A rágcsálóirtást igény szerint végzik a lakótelepi részekben. A védekezésre használt szerek a közterületi felhasználásra engedélyezettek, részben biológiai permetszerek.

A város különböző részein fásítási program keretében több ezer fa kiültetését, illetve Európai Unió támogatással új erdők telepítését végezte el az Önkormányzat.

A már említett növénytelepítések mellett a Vecseri-foki parkolók, út és járda felületek kiépítésével egyidőben parkosított területek is kialakításra kerültek. Közel 1.500 db növény telepítése történt meg. A Kossuth utca felújítása során 1.000 m² új zöldfelület került kialakításra megközelítőleg 5.500 db növény kiültetése mellett. A városrehabilitáció keretében 3.100 m² új zöldfelület kialakítása valósul meg és 1.660 m² felújításra kerül.

Az Evangélikus Templom környezetének és az Apponyi tér zöldfelületeinek megújításával a növények cseréjére és jelentős intenzív gyeptelepítésre került sor. Ugyanez elmondható a Kurca híd szélesítése, a Bíróság épületének felújítása és a Kurca-parti sétány felújítása során véghezvitt zöldfelületi rekonstrukciós munkák elvégzésére is. A körforgalmakba jelentős mennyiségű növény kiültetésre került sor. A Villogó utcán a felszámolt játszótér helyén is park létesült.

A nagyobb léptékű beruházások megkezdése előtt, már az építési engedélyezési szakaszban zöldfelületi kimutatást kell készítenie a tervezőnek, illetve kertépítészeti tervet kell bemutatnia az engedélyezési eljárás során. Szentes Város Szabályozási Terve az ipari szolgáltató övezetekben kötelező védőfásítás létesítését írja elő.

Elkészült a Fásítási Program folytatásaként további utcák (Klauzál,- Jövendő,- Nagygörgös,- Batthyány,- Nyíri,- Szűrszabó,- Pintér,- Mecs Balogh,- Bocskai,- Könyök,- Kígyó,- Ady E.,- Sima F.,- Bálint,- Kristó N. J.,- Arany J.,- utcák) fásíthatósági terve, amely alapul szolgál a város utcáinak további fásításához.

Önkormányzatunk - a tulajdonában lévő ingatlanjai vonatkozásában - parlagfűvel való szennyezettség miatt az elmúlt évben felszólítást, elmarasztalást nem kapott.

A fakivágási engedélyezési eljárások során a fapótlási kötelezettség előírásaiban nagy figyelmet fordítunk arra, hogy allergén fajok ne kerüljenek telepítésre, illetve arra, is, hogy a lehetőség szerint a fokozatosan megvalósuló fapótlások eredményeként egységes fasorok alakuljanak ki az utcákban.

Az önkormányzat az úgynevezett zöld programjának keretén belül immár több éve a lakosság bevonásával szépíti Szentes környezetét. A városszépítő mozgalom neve: Virágszínvonalasabb Szentesért.

Az ingatlanok előtti zöldterület gondozása az ingatlan tulajdonosok feladata. Szentesi Közös Önkormányzati Hivatalának Közterület-felügyelői ellenőrzésük alatt tartják a közterületeket. Hagyománnyá vált a „Nagymama program”. E program keretében tavasszal a nagymamáknak a város 5.000 db virágpalántát ad, melyet az utcára ültetnek ki unokáikkal. Az újszülött babák „Új Életfát” kapnak ajándékba, melyeket a szülők elültetnek, és együtt gondozzák azokat gyermekeikkel.

A közcélú munkaprogram segítségével a mindennapi parkfenntartási munkák mellett fokozatosan kerülnek környezetrendezésre olyan területek is, amelyek az évek során humán erőforrás hiányában „elvadultak”. Ezzel nem csak a városkép esztétikai látványa nő, hanem csökkenek azok a helyek is, ahová illegális szemét lerakások kerülhetnek.

2008. évtől az új városfejlesztési beruházások, fejlesztések keretében a fő cél az, hogy a gyors klimatikus változáshoz igazodva újítsuk meg köztereinket. Ennek szellemében kerül sor az elöregedett, beteg növényállomány leváltására, illetve a balesetveszélyes állapotok (pl.: közművek közelsége, gyökérzet által megemelt járófelületek, épület állagának veszélyeztetése) megszüntetése. Az extrém időjáráshoz igazodva a növény faj/fajtaváltás folyamatos.

A Széchenyi Ligetben és környezetében, valamint a városközpontban több helyen a koros fák 3D fakoppo vizsgálatára került sor és a szakvéleményeknek megfelelően a fák egyedi karbantartása (odukezelés, szárazékolás, kivágás) folyamatos. Számottevő koros fa endoterápiás növényvédelmi kezelése történt meg 2012. év során, amelyek nagyon jó eredménnyel zárultak.

A közterületekre évente kb. 50. 000 tő egynyári, kétnyári, hagymás növény és muskátli kerül kiültetésre, vagy balkonládákban kihelyezésre.

Az új kialakítású parkok a Villogó utcán, Apponyi téren a Kubikus szobor körül, Evangélikus Templom kert, Református Nagytemplom kert, Kurca-parti kétoldali sétány, Olimpiai Tölgyfa körüli park automataöntöző rendszerrel kerültek kialakításra. Összességében automata öntöző rendszer működik 10 közterületi parkban, a Kurca-parti sétányon és a Széchenyi ligetben, a Rózsa Gábor téren pedig a hálózat kiépítése folyamatban van.

Kiépült a Farkas Antal utcai díszkút díszburkolattal és növényesítéssel. Megvalósításra került az Idősek parkja a Nagyörvény u. 53. szám alatti II. számú Idősek Klubja udvarán. Folyamatban van a Rózsa Gábor tér parkfelújítása.

A parkok, körforgalmak és intézménykertek öntözéséhez szükséges vizet egyre több helyen fúrt kút biztosítja.

A Hősök Erdejében 2010. évben épült új játszótér. A városközponti „Micimackó” játszótér helyén új játszótéri eszközökkel felszerelt 1-3 éves korosztályos játszótér épült ki. Az itt elbontott eszközökkel a Magyar térségen lévő játszótér került fejlesztésre. Az új játszótéreket minden esetben ivókúttal létesítettük. Több játszótér fejlesztésére is sor került az elmúlt években.

A Szentese Városellátó Nonprofit Kft. 2004. év óta folyamatosan végzi a közterületi játszótérek szabványosítását. Ennek köszönhetően napjainkra minden játszótér (országos viszonylatban is példamutatóan) megfelel az EU-s előírásoknak.

2.2.1.8. Közlekedési infrastruktúra

A város közlekedési hálózatát a közúti, a vasúti, a vízi közlekedés elemei alkotják. A közúthálózati elemeket tekintve a települést nem érintik gyorsforgalmi utak (a megyei területrendezési terv alapján a közeljövőben sem terveznek ide gyorsforgalmi utat). A főutak közül a városon halad át az országos főútvonalakhoz tartozó 45. számú főút (Hódmezővásárhely – Szentese – Kunszentmárton) kapcsolatot teremtve 44.sz. főút és a 47. számú főút között., illetve a 451. számú főút (elkerülő út), valamint a 4516 jelű út (Nagytóke – Szentese). A megyei területrendezési terv új főúti kapcsolatként nevezi meg a Szentese-Orosháza közötti kapcsolat megteremtését, amely Szentese térségében a 45. számú főútból ágazik ki és a 4405.j. út nyomvonalának települések belterületén kívüli szakaszait felhasználva halad Orosháza felé.

Szentese város közigazgatási területén 248,726 km **úthálózat** van kiépítve, melyből 101,726 km a Magyar Közút Kht. kezelésében van. Belterületen önkormányzati tulajdonban és kezelésében 147 km, állami tulajdonban a Magyar Közút Kht. kezelésében, pedig 7 km útszakasz található.

A város útjait az önkormányzat folyamatosan újítja fel. Az utóbbi két évben pályázati forrás segítségével megközelítőleg 75.000 m² út felületet került felújításra. Korábban, pedig a szennyvíz csatornahálózat kiépítésével egyidejűleg, mintegy 230.000 m² (~ 50 km) útszakasz kapott új aszfalt-szőnyegezést. A város belterületén 2 utca kivételével valamennyi utca burkolt felülettel rendelkezik.

Tervezési szinten a városrendezési terv tartalmazza a meglévő elkerülő út mellett az északi elkerülő út tervét. Egyeztetés alatt nyomvonalának kijelölése is a 451. számú út, a Nagytókei út és a 45. számú út között. A meglévő Ipartelepi úti szakaszt már „benőtte” a város. Elkészült a Kiss Zsigmond u. fejlesztésének tanulmány terve, amely alapján tovább folytatódik a tervezési munka az engedélyes tervek elkészítésével, és az azokhoz szükséges szakvélemények megrendelésével.

A lakott tanyák 39,9 %-hoz vezet kiépített út, több mint 50%-ához csak földút vezet, amely az időjárástól függően járható. Ez jelentősen megnehezíti az ott lakók életét. Előfordulnak olyan időszakok, amikor hosszabb-rövidebb időre teljesen el vannak vágva a külvilágtól.

A **kerékpárút hálózat** a 2005. szeptemberében a Vásárhelyi úton felfestéssel kialakított kerékpársávval tovább bővült. A Tisza jobboldali védtöltésén, Csongrád és Szentese között (csongrádi fahídtól a közúti Tisza-hídig), kiépült 7 km hosszúságú kerékpárúttal a város

kapcsolódik a nemzetközi Euro Velo útvonalhoz. A Kossuth utcai 1.855 m, az Ipartelepi úti 2.160 m és a Szarvasi úti 2.049 m új kerékpárút létesítésével összesen 16 km hosszú, összefüggő kerékpárút szolgálja a biztonságos kerékpározást.

Elkészültek a Szentese-Nagymágocs, illetve Szentese-Szegvár közötti kistérségi kerékpárutak tervei, amelyek egyes elemei Derekegyházán és Szegváron meg is valósultak.

A fentiekben túlmenően előkészítés alatt van a 451. számú út mentén tervezett, a Tisza-gáton meglévő kerékpárutakat összekötő kerékpárútszakasz tervezése. Megvalósítása a következő uniós ciklus alatt, a 451. jelű főút felújításával együtt várható.

Az önkormányzati kezelésben lévő utak- járdák- hidak- kerékpárutak fenntartása és üzemeltetése a Szentese Városellátó Nonprofit Kft. feladatkörébe tartozik, amely összességében 147 km portalanított utat és 204 km járdahálózatot, 16 km kerékpárutat jelent.

A **vízi közlekedést** illetően a Tisza, mint országos jelentőségű vízi út van jelen. A folyami hajózás azonban a Tisza teljes magyarországi szakaszán drasztikusan leszakadt az európai fejlődési trendtől. A Tisza 160-254 fkm közötti, 94 km hosszú vízi út szakaszának egy részét érinti a település, amely IV. osztályú vízi út. Szentese kikötő városként helyi jelentőségű, elsősorban személyforgalmat és turisztikai célokat szolgáló kikötőként szerepel a megyei területrendezési tervben.

A szentesi **sportrepülőtér** a várostól délre 4,8 km-re, közvetlenül a Szentese Hódmezővásárhellyel összekötő 45-ös főút mellett fekszik. A pálya mérete: 750x150 m. Kedvező elhelyezkedése következtében könnyen megközelíthető.

A repülőtér alkalmas vitorlázó repülőgépek, motoros repülők és –sárkányrepülők fogadására. A szentesi sportrepülők a közelmúltban új gépeket vásároltak, mert egyre több fiatal igazol a klubhoz.

A repülőtér közvetlen szomszédságában épült ki a mentőhelikopter bázis.

Szentesen az Országos Vasúti Szabályzat szerinti vonalkategóriák közül nemzetközi törzshálózati **vasúti** fővonal (A1) és hazai törzshálózati fővonal (A2) nem halad keresztül. A település a 130. Tiszatenyő-Hódmezővásárhely-Makó, a 147. Kiskunfélegyháza-Szentese-Orosháza és a 146. számú mellékvonallal kapcsolódik a belföldi vasúthálózat egyéb (B1) fővonalaihoz. Az említett vonalak egyben a Szentese Regionális Vasút hálózatát alkotják, amely egyike az 1995-96-ban megalakított 20 regionális vasútnak. Teljes hossza 233,3 km, 15 település vasúti kapcsolatát biztosítja a Tiszatenyő-Martfű-Tiszaföldvár-Kunszentmárton-Szentese-Mindszent-Hódmezővásárhely-Makó; Kecskemét-Kunszentmárton-Szentese; Kiskunfélegyháza-Csongrád-Szentese(39 km) és a Fábiansebestyén-Gádosor-Orosháza (40 km) útvonalakon keresztül.

A helyi buszjáratokat a TISZA VOLÁN Zrt. a regionális és távolsági járatokat, pedig a TISZA VOLÁN Zrt., mellett további hat szolgáltató biztosítja. Az utóbbi időben a TISZA VOLÁN Zrt 2 db busz felújítását végezte el, mely által azok EURO I. típusú környezetkímélő motorral üzemelnek. A környezetvédelem érdekében szerepelt a helyi közösségi közlekedésre kiírt pályázatban is az alacsony károsanyag kibocsátású járművek előírása.

2.2.1.9. Kommunikációs infrastruktúra

A hírközlés (rádió, televízió) terén Szentes az Antenna Hungária Rt. Országos Tarnizhálózatának egyik telephelye, míg a mikrohullámú hálózatok korlátozási sávval Szeged-Szentes-Kunszentmárton hálózatának részei, valamint térségi szerepkörű TV és URH gerincadó található a településen.

A vezetékes távközlés alapján hazánk 54 primer körzetre van osztva. Az előfizetők négy nagyobb tulajdonosi csoporthoz kapcsolódva érhetik el az úgynevezett koncesszió köteles vezetékes távbeszélő szolgáltatást, amely a kilencvenes években még a távközlési piac meghatározó szegmense volt, mára azonban csökken a jelentősége. Vezetékes telefon, internetes és üzleti kommunikációs (hang- és adatátviteli) szolgáltatást nyújtanak.

A vezetékes fővonalak száma 2001-ben csökkenésnek indult, ami alapvetően az egyéni fővonalszámok csökkenésére vezethető vissza.

A lakott tanyák mindössze 16,9 %-ban nincs semmilyen telefonos elérhetőség. (Szentes környéki tanyák felmérése, 2005)

A vezetékek nélküli – mobil - távközlési szolgáltatást nyújtó, jelenlegi három magyarországi társaság (T-Mobil, Pannon GSM, Vodafone) jelen van Szentesen.

A Gondozási Központ bázisán a külterületi lakosság részére elektronikus jelzőrendszeres segítségnyújtási rendszer működik (Szentes-Lapistó, Szentes-Nagytőke, Derekegyháza, Szegvár). A rendszer folyamatosan bővítés alatt áll (Eperjes).

A városban a kábeltelevíziós vezetékes műsorelosztó szolgáltatást a Szentesi Kábel Kft., a TV Network, a Tanet Kft. és a MÁV Lakásszövetkezet véghez.

2006. évben épült ki az optikai kábelrendszer a kistérség egészében, Szentes központtal.

Civil szerveződésű helyi televíziós műhely működik a városban.

Jelenleg egy hetilap jelenik meg rendszeresen Szentesi Élet címen. Havi rendszerességgel megjelenő újság a Városi Visszhang. A helyi kiadványok többségét a Szentesi Nyomda állítja elő. Kiemelkedő a látogatottsága a város elektronikus újságjának, a Szentesi Mozaiknak.

A város közszolgálati rádiója a Rádió Szentes megszűnt.

2.2.2. Épített környezet állapota

2.2.2.1. Településszerkezet

Szentes – az úgynevezett udvaros halmaz településmagjával – jellegzetes alföldi mezőváros. Szentes eredeti településhálózata - mint a többi Csongrád vármegyei település - a törökök kiűzéséig többször is elpusztult. Ezt követően olyan új településszerkezet alakult ki, amely az Alföld legnagyobb részére jellemző. A megyében öt városias település maradt meg - ma is a legnagyobb városai a megyének -, ezek közül az egyik Szentes.

A város központjának kiépülése döntően 1880-1920 közötti időszakra tehető. A folyóparton települt városokhoz hasonlóan a vízpart, az átkelési hely közelében, a katolikus és a református templom, valamint a Kurca-főcsatorna közötti területen alakult ki. Ebben az

időben készült el a vármegyeháza, a bazársor (Haris-bazár), a Petőfi Szálló. A századforduló és az első világháború között épült fel a városháza, az új református iskola, Járási Bíróság (volt Járásbíróság és fogház), volt Petőfi Sándor Általános Iskola (volt Polgári leányiskola), majd 1936-ban az új katolikus plébánia. Ezzel a Kossuth tér (volt Piac tér), és az Erzsébet tér (volt Köztársaság tér) elnyerte végleges formáját. A városközpont kompozíciós szempontból legfontosabb sajátossága a Kossuth utcára felfűzött egymásba nyíló terek sora (Erzsébet tér, Kossuth tér, Szent Miklós tér, Luther tér) lényeges eleme a Református Nagytemplom, amely a szokásostól eltérő elhelyezkedésével a térnek egyedi karakteres megjelenést biztosít.

A város további fontos településszerkezeti elemei a külterületen lévő tanyák. A XVIII. század végi szentesi tanyavilág térbeli elhelyezkedésére jellemző, hogy azok csak a város közvetlen határában, az úgynevezett belső legelőt övező szántóföldi tanyák zónájában találhatók.

Szentes település szerkezetét meghatározó 13 városrészre oszthatjuk: Belváros, Kisér, Bereklapos, Termál telep, Kertvárosi lakótelep, Dr. Nagy Sándor telep, Kertváros, Hékéd, Felsőpárt, Alsópárt, Nagyhegy belterületi része, Nagyhegy kiskertek, Berek.

2.2.2.2. Épített környezet állapota

Szentes lakásállományának 48,5 %-a összkomfortos, és a komfortos lakások aránya is magas (26 %). A lakások közel 50%-a kétszobás, míg 25%-uk hámszobás.

A 70-es-80-as évek során iparosított technológiával 66 db épület készült, ebből 1db tíz szintes, 5 db 11 szintes, a többi, pedig kevesebb szint számú.

Az önkormányzat sikeresen pályázott az iparosított technológiával épített lakóépületek energiatakarékos felújítására. Az un. panelprogram keretében 13 db lakóépület került felújításra.

2.2.2.3. Épített környezet védelme

Csongrád megyében viszonylag kevés védett műemlékek található. A műemlékek többsége főleg a történelmi városokban maradt fenn. Így nagyon fontos Szentes város közigazgatási határában belül elhelyezkedő örökségi értékek megőrzése. Szentesen a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal műemléki nyilvántartása alapján 15 objektum áll országos, nemzeti védelem alatt. (12. sz. táblázat)

Országos védelem alatt álló objektumok

12. számú táblázat

Egyedi védett objektumok	Található	Épült	Stílus
<i>Ecseri templomrom</i>	Szentesről a Szarvas felé vezető úton	14. sz.	gótikus
<i>Szent Miklós magyar ortodox templom</i>	Kossuth utca 4.	1786	késő barokk
<i>Református templom</i>	Kossuth tér	1808-1825	kora klasszicista
<i>Római katolikus templom (Szent Anna),</i>	Erzsébet tér 2.	1843-1847	klasszicista
<i>Kosztai József Múzeum (2006-ig) (Volt Ligeti Új Vendéglő)</i>	Széchenyi liget 1.	1840 körül	késő klasszicista

Donáti-Szélmalom	Donát utca 73.	1866-67	-
Kukoricagóré és jégverem	Páva utca 3.		
Péter Pál Polgárház	Petőfi utca 9.	1830 körül	klasszicista
Mátéffy-Burg féle "gólyás" Polgárház	Petőfi utca 4.	1840 körül	klasszicista
Református lelkészlak	Kiss Bálint u. 2.	1836	klasszicista
Konferencia Központ, Szentesi Levéltár, Koszta József Múzeum (Volt Megyeháza)	Kossuth tér 1.	1883	neoreneszánsz
Szentháromság-szobor	Erzsébet tér		neoreneszánsz
Csárda (volt kikötői csárda)	Szenta Anna utca 17.	18. sz.	
Petőfi Szálló (NKÖM 9/2004. (IV.13.) jogszabály értelmében)	Petőfi utca 2.	1898	szecessziós
Zsoldos-féle Téglagyár gyártó épület (Hoffman- kemenca) és lakó-iroda épülete	Hrsz.: Szentesi, 3975/11	1865	

Műemléki környezet határai:

Kurca-part, 122 hrsz.-ú telek északi határa, Tóth J. u., 6 hrsz.-ú telek északi határa, 7 és 8 hrsz.-ú telek keleti határa, 17/2-28-27-844 hrsz.-ú telkek északi határa, 842-841-840 hrsz.-ú telkek keleti határa, 838-837 hrsz.-ú telkek északi határa, 837-833-832-829 hrsz.-ú telkek keleti határa, 5592 hrsz.-ú telek keleti és déli határa, 5600-5601 hrsz.-ú telkek keleti határa, 5577 hrsz.-ú telek északi, keleti és déli határa, 5604 hrsz.-ú telek határai, 5605-5606-5609-5614 hrsz.-ú telek keleti, ill. északi határa, Szent Imre herceg u., 5652-5653 hrsz.-ú telek északi határa, Kisér u., 5629 hrsz.-ú telek délnyugati határa, Kurca-part.

Képviselő-testület a 32/2003. (XII.5.) KT rendelete, melynek 1. számú melléklete (13. sz. táblázat) tartalmazza a helyi védelem alatt álló létesítményeket.

Helyi védelem alá helyezett objektumok

13. számú táblázat

Karakteres utcaképek	1. Kiss Bálint utca 2. Petőfi utca 3. Farkas Mihály utca	
Egyedi helyi védelemben álló objektumok	Található	Épült
Barokk haranglábak	Nagynyomás 46.	1805
Kálvária-szobrok, stációk	Kálvária temető	1817
Szent Vendel-szobor	Bánomháti temető	1867
Volt Családsegítő Intézet (Volt Gőz- és kádfürdő)	Széchenyi liget	1870

Horváth Mihály Gimnázium	Szent Imre herceg utca 2.	1888
Zeneiskola (Volt Úri kaszinó)	Kiss Bálint utca 11.	1893
Ármentesítő Társulati Székház	Kiss Bálint u. 13.	1893
Kuczori Szivattyútelep	Felsőrét 55.	1893
Kórház	Sima Ferenc utca 44-58.	1902
Evangelikus templom	Kossuth utca 9.	1905
Városháza	Kossuth tér 6.	1911
Városi Bíróság (Volt Járásbíróság és fogház)	Erzsébet tér 4.	1911
Árpád-Agrár Rt. Kenyérgyár (Volt Zsoldos kenyérgyár)	Arany J. u. 4.	1911
Szent Erzsébet Katolikus Általános Iskola	Erzsébet tér 1.	1912
Volt Petőfi Sándor Ált. Iskola (Volt Polgári leányiskola)	Petőfi u. 15.	1913
Felsőpárti református templom	Jókai u. 71	1914
Vasútállomás	Kolozsvári utca 2.	1928
Kiss Bálint Református Általános Iskola	Kossuth tér 2.	1929
Városi Gyermekkönyvtár, Lakóház, üzletek (Volt Szentesi Takarék és bérház)	Petőfi utca 1.	1929
Zsidó szertartásterem	Nagynyomás 48.	1930
Dózsa ház, Sportház (Volt Horthy-ház)	Csongrádi u. 2.	1937
Hősök Erdeje (I. vh-ban elesett szentesi katonák emlékét őrző kegyeleti emlékpark)	Hrsz.: 8288/1	1932
Zsidó temető sírkövei	Izraelita temető	

Városszerkezeti jelentőségű területek Tagolódása:

- Felsőpárt (védett városmag-Sima F. u.-Boros S. u.-Szalai u.- Rákóczi F. út-Jövendő u. által határolt terület)
- Alsópárt (Vásárhelyi út-védett városmag-Új utca folytatása- Somogyi B. u.-Kossuth u.- Koszta J. u.-iparterület-temető által határolt terület) Szalai u.-Rákóczi F. u.-Koszta J. u.- iparterület-temető- Vásárhelyi út-Báthory u.- Nagyvölgyi csatorna-Ürge u.-Mentő sor-Dugovics Titusz u.- Gergely u.-Kurca által határolt területnek a történelmi városmagon kívüli és nem tömbtelkes beépítésű része

c) Kisér (Vásárhelyi út-Bárhory u.-Nagyvölgyi csatorna-Ürge u.-Mentő sor-Gergely u.-Kurca-védett városmag által határolt terület)

Városképi és városszerkezeti jelentőségű terület:

Kurca-Sima F. u.-Ady E. u.-Kristó N. I. u.-Arany J. u.-Farkas M. u.-Ady E. u.-Horváth M. u.-József A. u.-Lakos tér- Vásárhelyi út-Szent Imre herceg u.- Kurca által határolt terület.

2.3. Természeti környezet állapota

2.3.1. Növény- és állatvilág

Szentes területén a Tisza, a Hármaskörös és a Kurca megléte különleges természeti képet varázsol a tájnak. E vízterek és az azt zöld szalagként kísérő erdősávok javítják a városi klímát, s ugyanakkor menekülőhelye is a pihenésre és nyugalomra vágyó városi embereknek. A várost átszelő Kurca-főcsatorna számos növény és állatfajnak ad otthont. A hullók közül a melegedő partokon rakja le tojásait a mocsári teknős és a vízisikló. A csatornát kísérő parti sáv búvó- és fészkelő-helyet nyújt számos madárfajnak. A vízterek környékén a fokozottan védett, vörös könyves vidra nyomaira bukkanhatunk. A közelmúltban betelepített hódcsalád remélhetőleg megtalálta életfeltételeit. A vízterek természetes halfaunája is gazdag. A horgászvizek haltelepítéséről a horgászegyesületek gondoskodnak.

A Tisza illetve a Körös töltésén haladva látható, hogy az egykor szabadon áramló vízfolyások XIX. században megvalósított folyószabályozása a széles árteret két részre osztotta: az árvízvédelmi töltésen belüli hullámtérre és a mentett ártérre. A meder vonalát bokorfüzesek kísérik, melyek többek között a fűzikefajok fő vonulási területei. Természetvédelmi szempontból értékes erdők a parti zónában lévő hazai fűz- és nyárfajokból álló puhafaligetek, és a magasabb területeken megmaradt tölgy-körös- szil fajokból álló keményfa liget maradványai. A hullámtér gazdag madárközössége minden évszakban megmutat magából néhány példányt a figyelmes túrázóknak. A parton, bedőlt ágakon nagykovácsok, szürke gémek, bakcsók keresik zsákmányukat. A lombkoronaszintben fekete gólyák fészkelnek. A víztér a rétisások kedvelt táplálkozó helye. Rovarevő madárfajok közül fakopáncs fajok, énekes rigó, fülemüle, ökörszem, rövidkarmú fakusz is gyakoriak. Télen cinkék, őzlapók, süvöltők, pintyok, meggyvágók alkotta mag- és rovarrevő énekesmadarak hangjai törnek meg a csendet.

A folyók szabályozása után a vizes életterek jó része megszűnt vagy beszűkült. E zöld folyosó a környező sivatárabb monokultúrákkal szemben szaporodási, vonulási és élőhely bővítési lehetőséget jelent a legkülönbözőbb fajok számára. A mentett ártereken még megmaradt természetes állóvizekben a vízi mocsári növényzetet képviseli a nád, holtágakban a sulyom, a békalencse.

A védtöltések is szolgálnak néhány növényritkasággal. A kitettebb, száraz oldalakon sztyepprétek, szikes erdő pusztarétek fajai fordulnak elő. Láthatunk nyúlank sármát, pettyezetett őszirózsát, magyar zsályát. Értékes gyepterületek kísérik a folyót, váltakozva fordulnak elő ecsetpázsitos kaszálók és szikes gyepek foltjai.

A várostól 5 km-re elterülő hűtő és tározó szerepet betöltő ún. Termál-tó szabadidő-tevékenység szempontjából a spontán jelentkező extrém sportok (szörf, a befagyó részen jégszörf, illetve paplanernyős szörf) és a madármegfigyelő túrák helyszíne. NATURA 2000 védettségű terület. Így még a sportok megfelelő lehatárolással sem folytathatóak.

A tó élővilága rendkívül gazdag, a területen fészkel többek között a védett barna rétihéja, nagy kócsag, gulipán, gólyatöcs. Ezen kívül a rendszeres ornitológiai megfigyelések alapján 172 madárfaj megjelenését jegyezték le a területről.

Gazdasági értékű fajok a fácán és a fogoly. Elhagyott tanyai épületek körül bagolyféléket is találunk, melyek a város egyes részeire is bemerészkednek.

A folyókat kísérő élőhelyeken túl számos, mezőgazdasági táblák közé ékelődött természetes gyepfoltokat, erdőket találunk. Ezeken kívül az apró foltokban fellelhető spontán rehabilitálódott, felhagyott bányagödrök, mocsarak az ökológiai folyosó legkisebb egységei. Mindezek a szigetek megannyi élőlény számára nyújtanak élőhelyet, vándorlásuk közben pihenőhelyet.

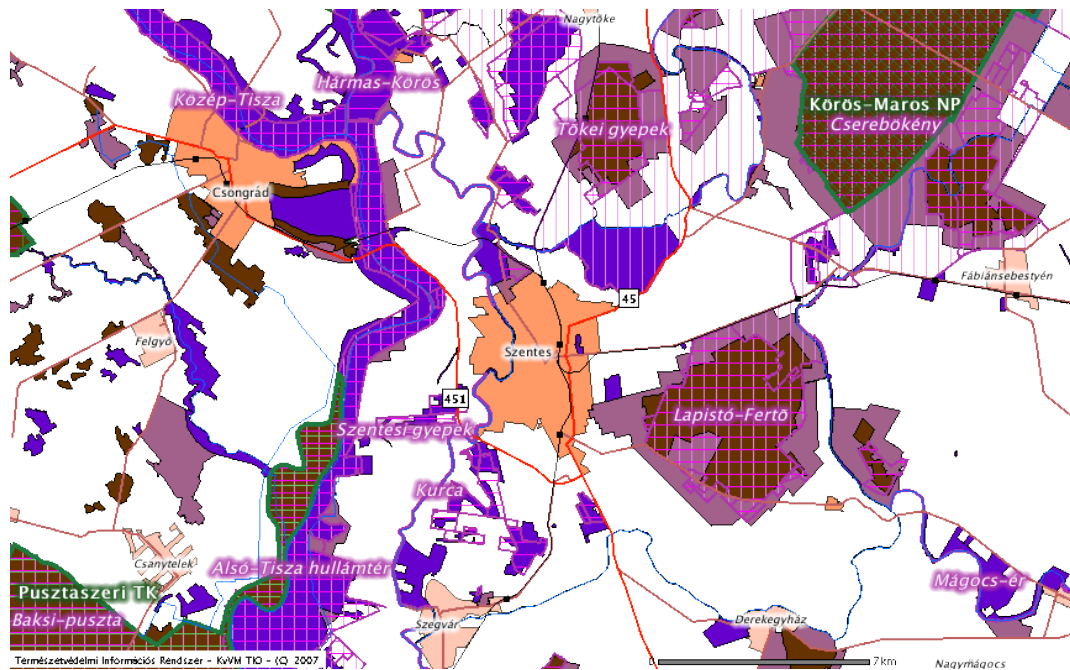
2.3.2. Természetvédelmi területek

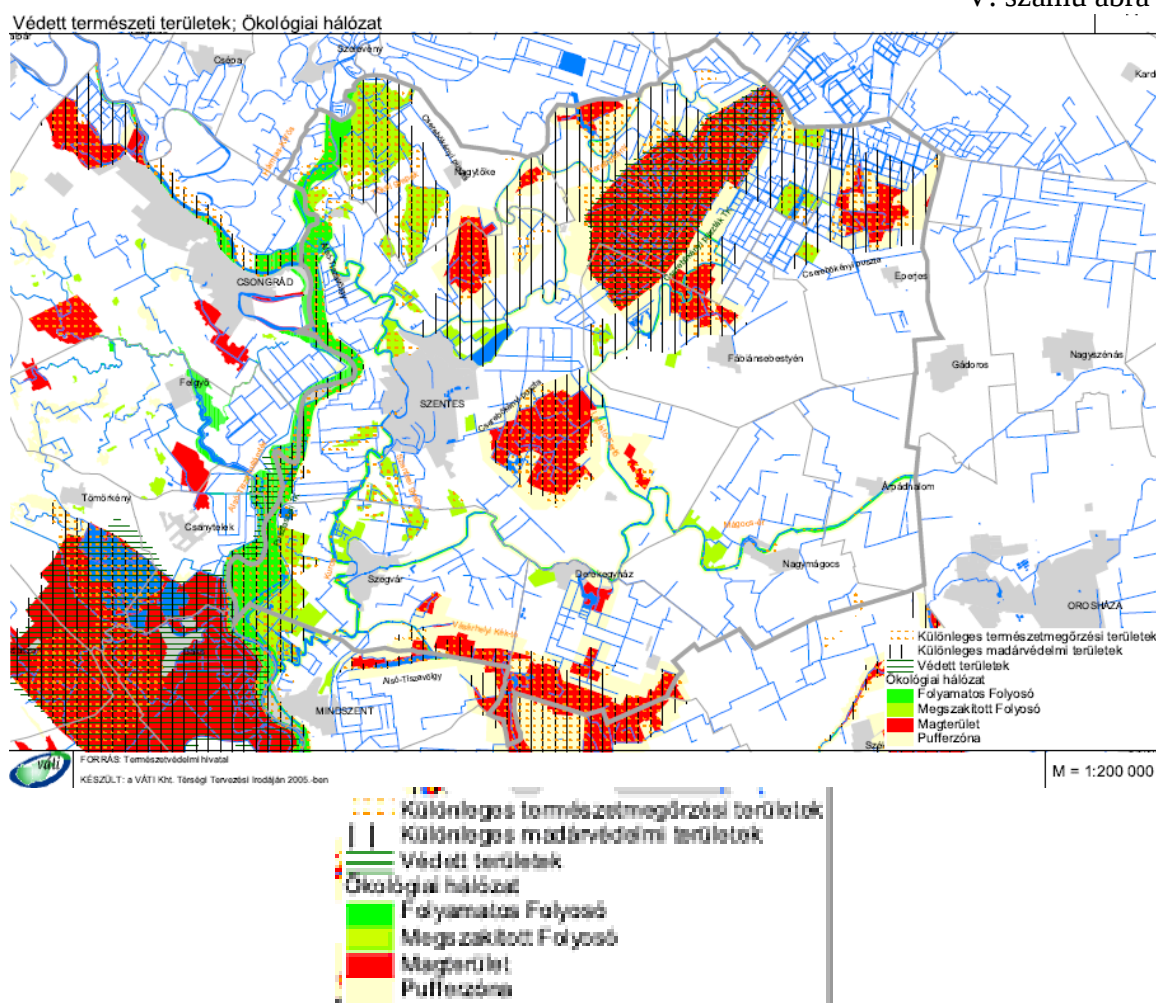
Szentes védett táji- és természeti értékei (IV.-V. sz. ábra)

- **Ex lege védett területek:** kunhalmok, szikes tavak
 - Helyrajzi szám szerint 33 *kunhalom* van nyilvántartva Szentes közigazgatási területén.
 - A kunhalmokon megmaradt *lőszpusztai társulások* kiemelt értéket képviselnek.
- **Országos jelentőségű védett területek:**
 - Cserebökényi puszták
 - Labodári Zsup-sziget
- **Helyi védelem alatt álló területek:**
 - Magyartés-Zalota Természetvédelmi Terület
 - Széchenyi Liget
 - Hősök Erdeje
 - Kórház parkja
- **Natura 2000 területek**
- **Helyi védelemre érdemes természeti értékek:**
 - Lapistó-Fertő (NATURA 2000 hálózat része)
 - Sulymos-tó
 - Termál-tó- NATURA 2000 (NATURA 2000 hálózat része)

Szentes védett természeti területei

(IV. számú ábra)

Országos jelentőségű védett területek

Körös-Maros Nemzeti Park Cserebökényi részterülete

A Cserebökényi puszták név alatt ismert terület a Tisza Alföld délkeleti részén, Csongrád megyében, Szentes és Fábianszabos helységek határában található. A védett terület nagysága Szentes közigazgatási területén belül 3933 ha.

A szabályozások következtében a kiszáradt árterületeken fennmaradt, de erősen átalakult puszták minden jellemző vonását magán viseli a terület. Az első látásra teljesen sík vidék felszíni formákban igen gazdag. Megtalálhatók itt az elhagyott folyómedrek, övzátonyok, enyhe lejtésű löszhátak és az ősi kultúrákról tanúskodó kunhalmok. Tájképileg meghatározók a múltat idéző törékeny fűz, fehér és szürkenyárfa csoportok. Az érvonulatokkal, időszakos vízállásokkal tarkított terület gazdag növény és állatvilágot őriz a vízrendezések előtti idők értékeiből.

Cserebökény mai képe két lényegesen különböző tájtypust mutat. Északi része megőrizte a korábbi ártéri jelleget, az édes vízi mocsarak között kiszáradt ártéri réteket és cickafarkfüves legelőket találunk. A déli rész szikes jellegű, és bár ürmöspusztái, vakszikei és szikfoltjai gyengén fejlettek, nagy kiterjedésű szikes mocsarak és rétek találhatók itt. A csapadékos években bővizű mocsarak alakulnak ki az egykor nagy kiterjedésű ártéri mocsarak helyén. Nádas, tavikákás növényzet uralkodik itt. A gyorsan kiszáradó mocsarak jellemző növénye a vízi harmatkása. A puszták legelterjedtebb nedves réteje az ecetpázsitos kaszálórét. Ezek a nedves rétek a vizes élőhelyekhez kötődő madárvilág legfontosabb költő- és fészkelő helyei

közé tartoznak. A puszták legnagyobb területet borító társulása a cickafarkfüves szikes puszta. Az egykori ártéri mocsarak helyét ez a növényközösség foglalja el. Megtalálható itt a Tiszántúlra jellemző ürmöspusztai társulás, melynek jellemző fajai a sziki üröm, a sziki sóvirág, a kamilla és a sziki varjúháj.

A mocsarak helyén megjelenő időszakos vizek élőhelyül szolgálnak számos madárfajnak. Cserebökény madárvilága különleges értéket képvisel. Eddig 229 faj előfordulása bizonyított. A fokozottan védett madárfajok közül a cigányréce, a fehér gólya, a gólyatöcs, a gulipán, a gyöngybagoly, a hamvas rétihéja, a haris, a kerecsensólyom, a kuvik, a réti fülesbagoly és a szalakóta költ a területen. Fontos szerepet tölt be egyes madárfajok vonulásában, mint például a fekete gólya, tavi cankó, nagy póling, kis póling, kék galamb. A táj rendszeres dürgőhelye a tűzoknak. A hátsabb részekben ürgetelepek találhatók.

Labodári Zsup-sziget

Labodár kis kiterjedésű hullámtér a Pusztaszeri Tájvédelmi Körzet északi részén. A terület fokozottan védett, elsősorban erdőtársulásai és jelentős gémtelepe miatt. Ez utóbbi 1963-ban keletkezett, amikor egy közeli nyaras kivágása után a madarak nagy többsége a Labodár déli részére települt. Az utóbbi években szürke gémek és kormoránok otthona. A fűz-nyár ligeterdők, holtágak, kubiktavak gazdag madárvilágot rejtenek. A gémekekkel, a vízpart költő fajaival és az erdei énekesekkel együtt több mint 50 fészkelő, s további 80 átvonuló faj ismert e területről.

Maga a sziget nehezen járható, fásodott, nádasos, vadszőlővel benőtt terület. A régi tanyahelyeken vadgyümölcsfák fordulnak elő. A holtágon nagykócsagok, szürke gémek, kormorán, fekete gólya és récék fordulnak elő. A szigeten róka, borz, vidra és vaddisznó él.

Ex lege védett természeti értékek: kunhalmok, szikes tavak

Sajátos táji adottságait jelentik a városnak a közigazgatási határán belül jelentős számban előforduló kunhalmok - az Alföld unikális értékű tájelemei, elsősorban táj-, régészeti-, kultúrtörténeti- és botanikai kincseket őriznek -, melyek ex lege (1996. évi LIII. tv. 23.§. (1) bekezdése alapján) védettek, országos jelentőségű természeti emlékeknek minősülnek.

Egykori számukat a Kárpát-medencében negyvenezerre becsülik. A kunhalmok igazi kora a vaskor elejétől a népvándorlásig terjedő időszak volt, de vannak, amik egészen a kőkor végső szakaszáig nyúlnak vissza. Az itt élt népek temetkezési és őrhelyként hozták létre, amelyek a későbbi időkben őrhalmok és határhalmok lettek. A kunhalmok megmentése fontos feladat. Napjainkban pusztulásuknak legnagyobb veszélyforrásai a mezőgazdasági munkák (beszántás, elhordás, kemikáliák, növénytelepítés), annak ellenére, hogy mindegyikük törvény által védett. A kunhalmokon még megmaradt löszpusztai társulások kiemelt értéket képviselnek.

Országos szinten történő lokalizálásuk, állapotuk felmérése, kataszterük elkészítése folyamatban van. Helyrajzi szám szerint 33 *kunhalom* van nyilvántartva Szentes közigazgatási területén.

Érzékeny Természeti Terület (ÉTT)

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 53. § (5) bekezdésében, valamint a 85. § c) pontjában kapott felhatalmazás alapján elkészített 2/2002-es KöM-FVM együttes rendelet meghatározza az „Érzékeny Természeti Területek” (továbbiakban ÉTT) fogalmát. Az ehhez tartozó szabályozás, pályázati-támogatási rendszer bevezetésének célja a természeti (ökológiai) szempontból érzékeny földrészteléken olyan természetkímélő gazdálkodási módok megőrzése, fenntartása, további földrésztelék kijelölése, amelyek támogatással ösztönzött, önként vállalt korlátozások révén biztosítják az élőhelyek védelmét, a biológiai sokféleség, a tájképi és kultúrtörténeti értékek összehangolt megőrzését.

A rendelet szempontrendszer alapján az ÉTT kijelölése az alábbi kategóriákban történik:

a) kiemelten fontos ÉTT: azok a területek, ahol nemzetközi viszonylatban is kiemelkedő természeti, táji és kultúrtörténeti értékek fordulnak elő, amelyek fennmaradása középtávon (5-10 év) is kétséges a természetkímélő gazdálkodás támogatása nélkül;

b) fontos ÉTT: ahol országos viszonylatban jelentős természeti, táji és kultúrtörténeti értékek fordulnak elő, amelyek fennmaradása vagy állapotának javítása érdekében a természetkímélő gazdálkodás támogatása szükséges;

c) tervezett ÉTT: ahol jelentős az extenzív mezőgazdasági hasznosítású földrészekeken található élőhelyek száma, de a természeti, táji és kultúrtörténeti értékek jelentősége kisebb, illetve olyan területek, ahol az extenzív gazdálkodás ösztönzésével és támogatásával a terület természeti értéke növelhető, a környezet állapota javítható.

Ennek jelentősége, hogy az EU Mezőgazdasági Alapjának Vidékfejlesztési támogatási rendszere, a Natura 2000 hálózattal kibővülve az ÉTT területekre épül. Ez a támogatási rendszer egyszerre szolgálja a természeti rendszerek megőrzését és az ilyen környezetben élők megélhetésének biztosítását.

Natura 2000 területek (VI. sz. ábra)

Az Európai Unió csatlakozással a magyarországi természetvédelmi szabályozásnak is követni kellett az Unió jogrendjét. A csatlakozás időpontjától Magyarországra is érvényes a két uniós direktíva, a Madárvédelmi- és az Élőhelyvédelmi Irányelv. Ezek értelmében hazánk köteles volt közösségi jelentőségű természetes élőhelyei, valamint állat- és növényfajai védelmében területeket kijelölni, amelyek így az EU ökológiai hálózatának, a Natura 2000 hálózatnak a részeivé váltak.

A hálózat elemei értékes természeti területek, élőhelyek többé-kevésbé összefüggő láncolata, amelyek az eredeti európai élővilágot őrzik. A kijelöléssel hazánk területének közel 21%-a lett Natura 2000 terület. Az eredeti védett területeink csaknem mindegyike bekerült a hálózatba, de ezeken kívül további 1,2 millió hektár kapott uniós védeltséget. Ezek között nagy százalékban vannak mezőgazdasági területek, gyepek, tavak, folyók, amelyeken évszázadok óta gazdálkodás folyik.

A Natura 2000 hálózat részét a már említett kétféle területtípus képezi. A Madárvédelmi Irányelv I. függelékében felsorolt madárfajok védelmét szolgálják az ún. madárvédelmi területek, míg az Élőhelyvédelmi Irányelv I. függelékében felsorolt élőhelytípusok és a II. függelékben felsorolt állat- és növényfajok védelmét az ún. természetmegőrzési területek biztosítják. A két területtípus között természetesen lehetséges átfedés, hiszen különböző élőlénycsoportok szolgálnak a kijelölés alapjául. A 201/2006. (X.2.) Korm. rendelettel módosított 275/2004. (X.8.) Korm. rendelet állapítja meg a Natura 2000 területeken előforduló, közösségi jelentőségű valamint kiemelt jelentőségű élőhelytípusok, fajok megőrzéséhez szükséges előírásokat. A helyrajzi számok jegyzékét a többször módosított 45/2006. (XII.8.) KvVM rendelet tartalmazza.

Szentes közigazgatási határán belül a Natura 2000-es területek a következő nagyobb tájegységekre bonthatók:

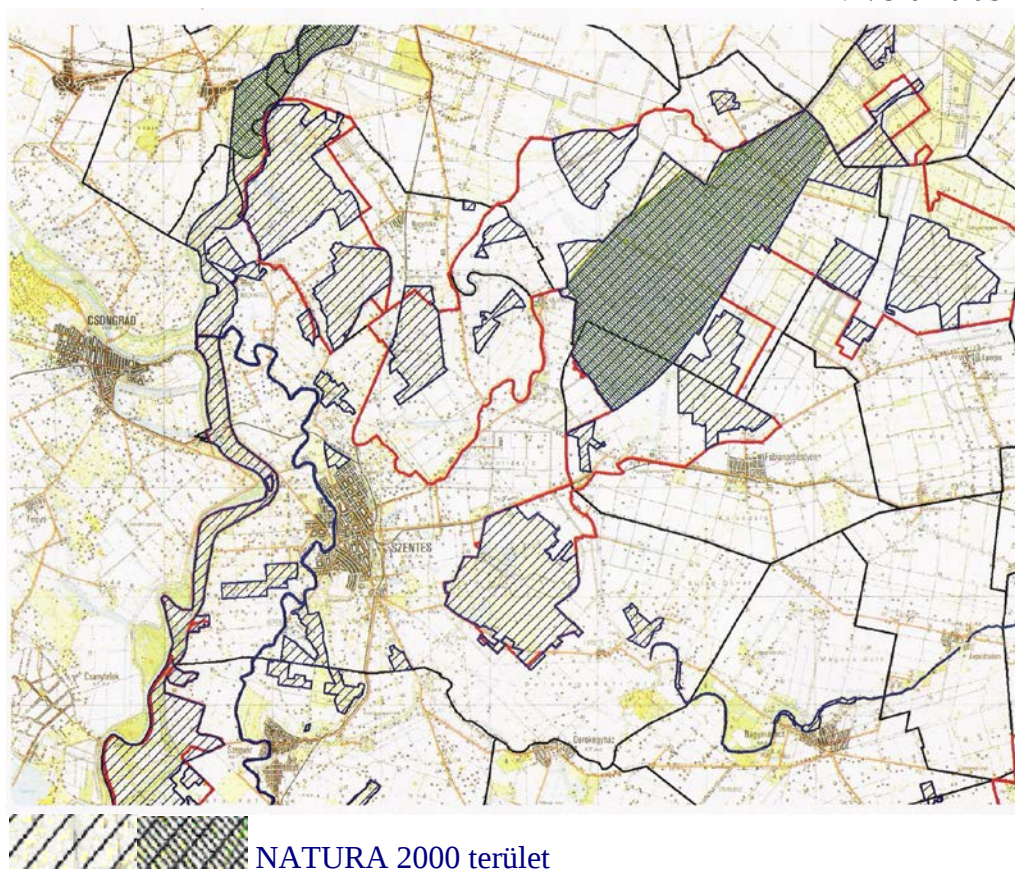
1. Különleges Madárvédelmi Területek: (VII. sz. ábra)

- Cserebökényi-puszták (HUKM10005)
- Alsó-Tiszavölgy (HUKN10007)

2. Kiemelt jelentőségű különleges természet-megőrzési területek: (VIII. sz. ábra)

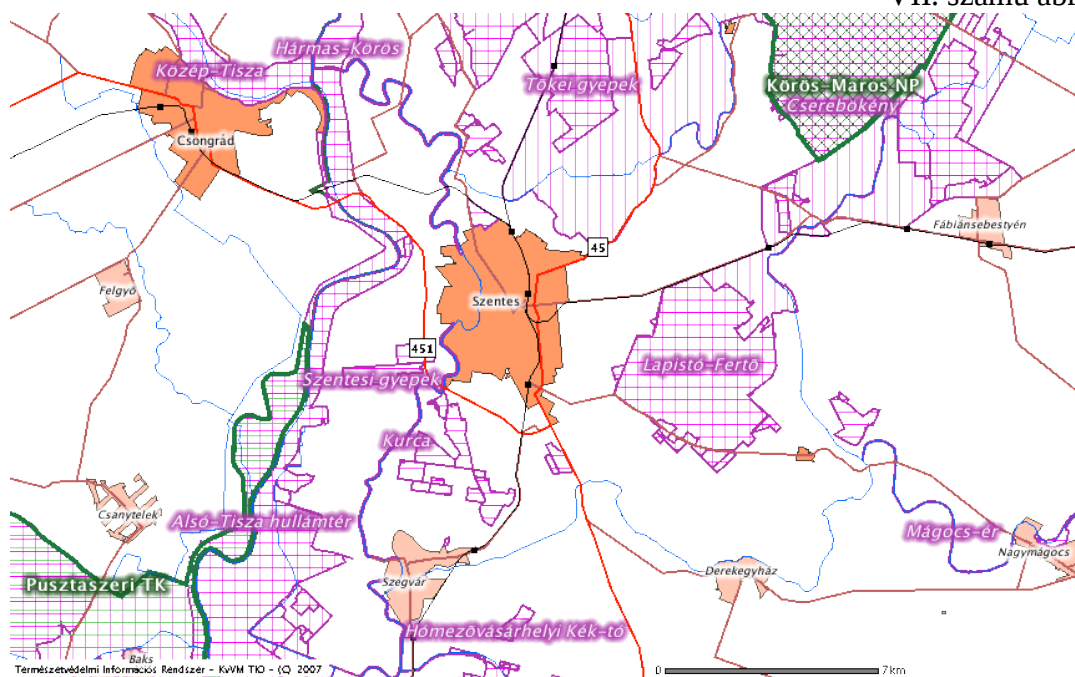
- Cserebökény (HUKM20027);
- Hármaskörös (HUKM20017);
- Lapistó-Fertő (HUKM20030);
- Mágocs-ér (HUKM20006);
- Szentesi gyepek (HUKM20029);
- Tőkei gyepek (HUKM20028); - Alsó-Tisza hullámtér (HUKN20031)

Szentes közigazgatási területét érintő Natura 2000 területek hálózata térképe
VI. számú ábra

Különleges Madárvédelmi Területek eloszlása

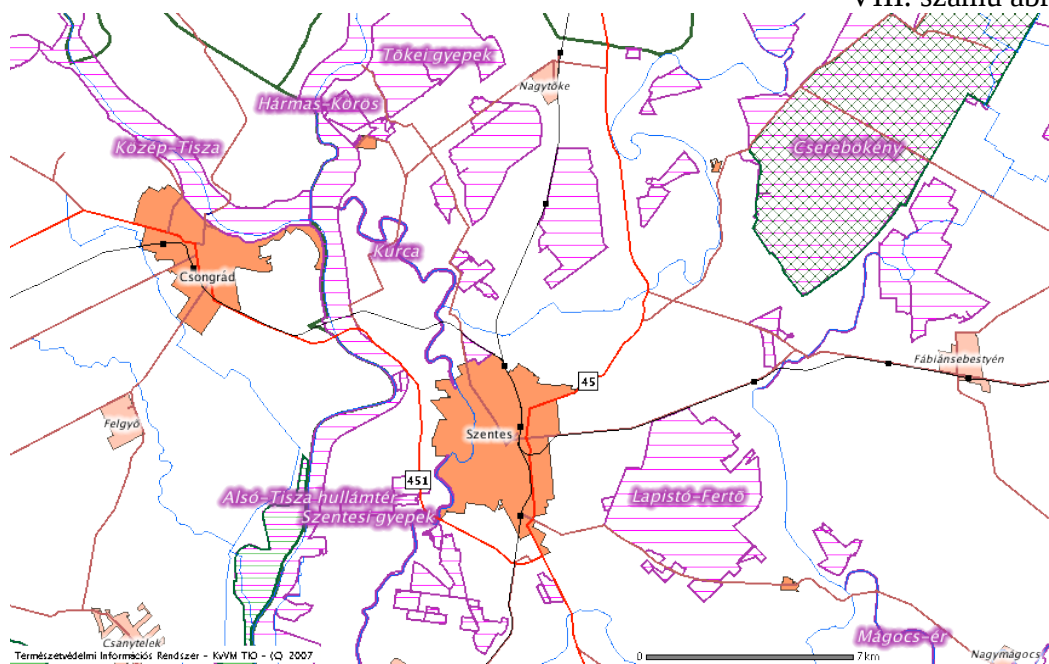
VII. számú ábra

 Különleges madárvédelmi terület

Különleges Természetmegőrzési Területek: bemutatása

VIII. számú ábra

 Különleges természetmegőrzési terület

Helyi védelem alatt álló területek:

Helyi védettségű a város központjában, a Kurca partján található Széchenyi-liget, amely az Alföld egyik legrégebbi köztulajdonban lévő parkja. A ligetet, egykori nevén Sétakertet 1869-ben telepítették. Kedvező mikroklímáját a Kurcának köszönheti, mint ahogy azt is, hogy a több mint százféle fa- és cserjefaj kiválóan érzi magát. A faállományából különös értéket képvisel néhány öreg platán, magas kőris, vadgesztenye. Örökzöldek közül figyelemre méltóak a tiszafák, fekete- és simafenyők. A cserjeszintben hóbagyó, fagyal, gyöngyvessző a leggyakoribb. A park gondozása, faállományának pótlása, az élővilág diverzitásának fenntartása folyamatos feladatot jelent összhangban azzal, hogy e zöld sziget az itt lakók jólétét, pihenését, rekreációját is szolgálja.

A helyi védettségű Magyartés-Zalotai természeti terület a Tisza és Hármas-Körös bal parti hullámterének egy részét foglalja magában. Különösen értékesek az ártéri kaszáló rétek a hagyásfákkal, a főként veresnadrág csenkeszes és mézpázsitos sziki gyeptársulások különböző változatai. A nedves kaszálók védett növénye a réti iszalag. Értékesek a vizes kubikerdők és puhafaligetek idős fekete nyárakkal. A területen fekete gólya fészkel.

A terület egyik fontos kultúrtörténeti értéke a szabályozások után üzembe helyezett vízügyi emlék: a Zielinszky Szilárd műegyetemi tanár tervei alapján, 1905-1907 között épült bökényi duzzasztó és hajószilip, a hozzá tartozó gátórház épületegyüttessel. Ez hazánk első vasbeton szerkezetű vízépítészeti műtárgya. A másik csoportot a hagyományos paraszti kultúrához tartozó emlékek, a hátakra épült tanyák, gazdasági épületek, a megőrzött ősi gazdálkodási formák és eszközök, az őshonos magyar állatfajták képezik.

Az épített örökség védelmének helyi szabályairól szóló 32/2003 (XII.5.) KT. számú rendeletének értelmében 2006. március 17-től Szentes város épített örökségét képezi, mint kegyeleti emlékpark, a 7,5ha területű Hősök Erdeje. A fásítását 1933. június végén fejezték be. A megvalósult Hősök Erdjében 1015 db tölgyfa jelzi egy-egy, az I. világháborúban elesett szentesi katona emlékét. Az idők folyamán a faállomány egészségi állapota a túl sűrű telepítés miatt megromlott. Több száz fa kivágására került sor. 2006. évben az önkormányzat több évre szóló fásítási program keretében a kipusztult fákat kisebb-nagyobb sikerrel pótolja. A több részletben történő teljes felújítás nagyobb sikerrel járna, azonban a még egészséges fák kivágása vétek lenne.

Természetközeli értékek

Az un. Szentes-Lapistó-Fertő nevezetű határrész a Csongrádi-sík és a Körös-szög nevezetű kistájak határvidékén, Szentestől mintegy 4-5 kilométerre, délkeleti irányban terül el. A szabályozások előtti időkben a Tisza által visszaduzzasztott Hármas-Körös vize által rendszeresen elöntött terület volt. A mai képét szántóföldekkel váltakozó szikes legelők, rétek, kisebb nádasok, elszórt tanyák határozzák meg.

Természet-közeli élőhelyet jelentenek a pusztai mocsarak, ecsetpázsitos kaszálórétek, csenkeszes szikes gyepek foltjai, és az elszórtan jelentkező legértékesebb löszpusztagyepek is. A terület védett növényei közül többek között macskahere, nyúlánk sárma, pettyegetett őszirózsa fordul elő. Állatvilága rendkívül gazdag. A Kórógy-főcsatorna vizében a védett réti csík, mocsári teknős találja meg életfeltételeit. A terület madárvilága folyamatosan megfigyelt. Ritka, fokozottan védett fajok is pihennek, táplálkoznak itt. A fokozottan védett madárfajok közül többek között bölömbika, vörös gém, cigányréce, gólyatöcs, ugartyúk, szalakóta költ a területen. A védett ürge és a fokozottan védett vidra szintén megfigyelésre került.

A területen a víz a legfontosabb ökológiai tényező. Ennek hiányában eltűnnek, illetve

viasszaszorulnak a vizes élőhelyek és életközösségeik, meghiúsul a terület külső ártéri jellegének rehabilitációja, ősi képének bemutatthatósága.

Veszélyeztető tényezők: a szántók, legelők, mocsarak stb. arányának átalakulása a szántók javára, a gyepek feltörése, monokultúrás, nagyparcellás szántóföldi gazdálkodás, a hagyományos gazdálkodás kiszorulása, tájfajták eltűnése, vegyszerek fokozott használata, gyepek műtrágyázása, felülvetése, tarlóégetések. A közép feszültségű távvezetékek tartóoszlopain, transzformátorain sok madár pusztul el áramütés következtében. Fontos a tartó oszlopok leszívetelése. Egyes gazdálkodási folyamatok (pl. kaszálás, betakarítás, stb.) ritmusa sokszor zavarja a madár fajok szaporodását, vagy elpusztítja szaporulatát.

A Szentés-Lapistó-Fertő tájtörténetét, természeteti és kultúrtörténeti értékeit Tóth Tamás 2000. évben, a terület helyi védetté nyilvánításához dolgozta fel.

További jelentősebb természet-közeli területek: Kurca-főcsatorna, Kórógy-ér, Veker-éri főcsatorna, Tőkei-ér, Mágocs-ér. Ezek a valamikori kisfolyók és természetes erek összeköttetést jelentenek a legkülönbözőbb természeteti területek között.

Szentési termál tavak jelentős vízi madár élőhellyé vált. Évek óta nagy jelentősége van fokozottan védett madárfajok vonulásában és fészkelésében.

Zalota-Magyartési és Tőkei puszták a Körösszög vízállásos gyepekkel tarkított tájrésze. Legfontosabb értékét madárközösségei jelentik.

Tisza hullámtér a Zsup-szigeti és a Körös hullámtéri védett terület közötti Tisza hullámtér az előzőekhez hasonló természeteti és táji értékeket őriz. A hullámtér zöld folyosó a környező sivárabb monokultúrák között.

2.4. Környezet-egészségügy

A települések lakosságának egészségeti állapotát, életminőségét sokféle tényező befolyásolja. Egyes felmérések szerint az egészségügyi ellátás mindössze 11 %-ban felelős a jó egészségeti állapotért, a természeteti és társadalmi környezeti hatások pedig 19 %-ban.

Az ellátórendszer fő profilja a megelőzés felé tolódik el a gyógyítás felől. Szentés város egészségügyi ellátórendszere szakmai szempontokból lefedi a város területét.

A város közigazgatási területén 13 háziorvosi és 6 házi gyermekorvosi körzet működik. Az orvosok rendelkezésre állási ideje hétköznapiokon 7–15 óráig tart. A felnőttek ügyeleti ellátása a Mentőállomáson történik hétköznapienként 15-07 óráig, hétvégén és ünnepnapokon, pedig 07-07 óráig. A gyermekorvosi ügyelet hétköznapienként 15-17 óráig, hétvégén 9-11 óráig szintén a Mentőállomáson működik. A fennmaradó ügyeleti időben, pedig a Dr. Bugyi István Kórház Gyemekosztálya várja a gyógyulni vágyó kis betegeket.

A városban akut, krónikus, illetve intenzív fekvőbeteg ellátás a dr. Bugyi István Kórházban működik. A lakosság gyógyszer ellátását nappal kilenc gyógyszertár biztosítja, elhelyezkedésük lefedi a város területét, éjszakai, illetve ünnepnapeti ellátás készenléti ügyeleti formában működik.

Fogorvosi ellátás

A kórház rendelőintézetében 6 fogorvos látja el az alapellátási feladatokat és az iskolaorvosi szűréseket. Szentés Város lakosságának ellátásán kívül sok beteg jön át Kunszentmártonról, Öcsödről, Cséparól és a környező településekről is.

A gyermekeknél leginkább maradandó fogtöméseket végeztek, évente minden általános iskolásnál elvégzik fogorvosaink az éves fogászati szűrővizsgálatot.

A fogászati rendelés reggel 7-től este 7-ig két műszakban a rendelőintézetben történik, előnye, hogy könnyen megközelíthető autóbusszal is. Helyben található a fogászati röntgen. Fogszabályozási szakrendelésre Szegedre kell a betegeknek utazniuk. Ez természetesen nagyon megterhelő a betegek számára. Amennyiben a betegeknek szájsebészeti ellátásra van szükségük, akkor azt hetente kétszer vehetik igénybe a rendelőintézetben.

Járóbeteg szakellátás

A városban járóbeteg szakellátás működik a kórház területén (Szentos, Sima F. u. 44–58.).

Szakorvosi munkahelyek a rendelőintézetben:

Belgyógyászat (3 rendelés)
Diabetológia
Sebészet-gyermeksebészet
Érsebészet
Fül-orr-gégészeti
Audiológia
Bőrgyógyászat,
Ideggyógyászat
Ortopédia
Urológia
Fogorvosi és szájsebészeti rendelés
Fogszabályozás
Szívultrahang-kardiológiai rendelés
Pszichiátriai rendelés
Szemészet
Foglalkozás- és munkaegészségügy
Gyermekeurologia
Gyermekegastroenterológia

A sürgősségi betegellátó osztály épületében:

Röntgen
Ultrahang
Izotóp laboratórium
Baleseti sebészet
Sürgősségi betegellátás
Központi laboratórium
CT
Gastroenterológia

A szentesi gyógyfürdőben lévő rendelések:

Reumatológia
Fizio- és mozgásterápia
Osteoporózis szűrés
Mozgásszervi gondozás

A kórház- rendelőintézet területén lévő gondozóintézetek:

Bőr- és nemibeteg gondozó
Onkológiai gondozó
Tüdőgondozó
Ideggondozó

Addiktológia Drogambulancia

A kórház osztályain a következő szakellátások találhatók:

Infektológia, Hepatológia, Haematológia, Nefrológia, Aneszteziológia, Szülészet- és nőgyógyászat szakrendelés, Nőgyógyászati ultrahangdiagnosztika, Gyermekgyógyászat, Gyermekpulmonológia, Traumatológiai Ambulancia, STROKE-ellátás.

A kórház 2004. óta ISO 9001 és a Kórházi Ellátási Standardok (KES) szerinti akkreditáció szerint tanúsított intézmény jól képzett szakembereivel és valamennyi dolgozójával szolgálja küldetésének megvalósítását: a rábizott lakosság gyógyító-megelőző ellátását, korszerű fekvőbeteg- és járóbeteg-intézményként, gondozóintézeti hálózattal a lehető legmagasabb szinten. Regionális szerepet vállal az emberek jelentős részét érintő szív- és érrendszeri betegségek kiemelt gyógyításával, a daganatos betegségek minőségi diagnosztikájában és kezelésében, a cukorbetegség gondozásában. Speciális szolgáltatásokat nyújt a baleseti és helyreállító sebészetben a protézis műtétekkel, a szájsebészeti implantációkkal, művese kezeléssel, a stroke-részlegével, Osteoporosis Centrumával, diabetes,- addiktológia,- drogambulanciai szakrendelés fejlesztésével. Kórházunk a Szegedi Universitas Szent-Györgyi Albert Orvos- és Gyógyszerész Tudományi Centrum oktató kórháza, szinte valamennyi egysége akkreditált.

A közelmúltban került átadásra a Mozgásszervi Rehabilitáció Osztály, valamint az SBO bővítése is elkészült.

A gyógyulást szolgálja továbbá a kórházzal együttműködve a **Termál Gyógyfürdő**, ami a török fürdők mintájára épült. A fürdőt a kórház területén 1958-ban fűrt termálkút 78 °C-os vize látja el, amely 1968 óta gyógyvízminősítéssel rendelkezik. Az Országos Reuma- és Fizikoterápiás Intézet minősítése szerint mozgásszervi, reumatikus és krónikus nőgyógyászati betegségek kezelésére alkalmas. A gyógyfürdő nappali ellátást is biztosít és mellette megtalálható a reumatológiai és osteoporosis szakrendelés, fizio- és mozgásterápia, ezenkívül igénybe vehető a víz alatti masszázs, a galvánfürdő, az iszapkezelés, a szénsavfürdő, a súlyfürdő, valamint ivóvízkúra, szauna és szolárium.

Prevenció, védőnői ellátás

Önkormányzati feladat a védőnői szolgálat működtetése. Városunkban 15 védőnői körzet működik és 2 ifjúsági védőnő tevékenykedik középiskoláinkban. A védőnők önálló feladattal az elsődleges megelőzésben vesznek részt. Mivel a család és a gyermekek egészségfejlesztése fontos szerepet játszik az egészségnevelésben, így védőnők nélkül nem képzelhető el a megvalósítás.

Az egészségügyben a gyógyító munka mellett nagy figyelmet kap a **megelőzés**. A 2011-ben meghirdetett Egészség a célkeresztben program megvalósítása három részből állt:

- a 13 éves leányok Humánpapillóma vírus elleni oltása
- a nyolcadik osztályosok részére elsősegélynyújtás oktatása
- ingyenes szűrőprogramok,

amelyekre a gondoskodó Szentes Város Önkormányzata biztosítja a forrást.

Jelentős a civil szervezetek és az intézmények által szervezett, az egészséges életmóddal, a környezeti egészséggel és a prevencióval, valamint az egészség-állapotfelméréssel összefüggő

programok száma/ pl. 2013. 10.01. Diszkóbaleset szimulációs bemutató a diákok részére, szűrőbuszok, stb./.

A prevencióval kapcsolatosan meg kell említenünk az önkormányzat által, minden évben megszervezésre kerülő Közbiztonsági Napot.

A Községi tér a Dózsa házban évente több ezer látogatót fogad, minden korosztály megtalálja az érdeklődési körének megfelelő programot. Kiemelkedőek a sporttal és az egészségmegőrzéssel kapcsolatos rendezvényeik.

Szentesen légimentő-bázis működik. A bázist 2009. január 05.-én kezdte meg a dél-alföldi régió légimentését. A kor legmodernebb tervei alapján készült el, rendelkezésre áll benne minden olyan rendszer, ami a napi működéshez szükséges. Rendelkezik saját fénytechnikával, ami megkönnyíti az éjszakai hazatérést. A bázison hat orvos és paramedikus felváltva teljesít szolgálatot AS-350-es mentőhelikopterrel. Azonban napjainkra a helikopter már nem felel meg a repülésbiztonsági előírásoknak, így annak lecserélése vált szükségessé.

Jól működik a **Kistérségi Egészségügyi Koalíció**, melynek célja hogy a szakterület szereplői egymás munkáját jobban megismerve és segítve a térségünkben élő lakosság egészségi állapotának javításáért mind hatékonyabb programokat valósítsanak meg.

A lakosság **egészségvédelme** érdekében a teljesség igénye nélkül az alábbi **programok** kerültek megszervezésre:

Anyatejes Világnap; Kábítószerügyi Egyeztető Fórum programjai, Serdülőkori problémákról előadások az általános- és középiskolákban; Egészség Napok; Családi Napok; Egészségnevelés-csecsemőápolási Verseny; Egészségügyi-Szociális Oktatás; Véraló Mozgalom keretében véraló napok; Születés Hete Rendezvénysorozat. Lakossági ingyenes szűrések a civil szervezetek támogatásával. Az Egészség egy életen át szűrőkamion az Oximix Kft. segítségével 2013. július 28-án 168 fő lakos szűrését végezte el. Minden évben Autómentes nap és a 23 órás tekergés megszervezése, stb..

A **gyermekjóléti ellátást** az önkormányzat az intézményein keresztül biztosítja, a szakmai felügyeletet a Járási Hivatal szakmai osztálya látja el. A Gyermekjóléti Szolgálat szervezési, szolgáltatási, és gondozási feladatokat lát el együttműködve a gyermekvédelemmel foglalkozó más intézményekkel, szervezetekkel és személyekkel

Az elmúlt években több olyan lépésre került sor, amely az **idős korosztálynak** az életkörülményeit igyekeztek javítani. Megépült a Dr. Sipos Ferenc Idősek Otthona az Alsóréten, mely 132 idős embernek nyújt bentlakásos módon ápolást és gondozást.

179 fő (*ebből 64 főnek van segélyhívója*) otthoni gondozását és 198 fő nappali ellátását segítik az arra hivatott munkatársak. A jelzőrendszeres segélyhívó biztonságot nyújt az éjszakai órákban. A fogyatékkal élők akadálymentes környezetben élhetik mindennapjaikat. A város saját költségvetéséből biztosítja a méltányossági alapú ápolási díjak megállapítását annak érdekében, hogy az ápolásra szoruló idős ember saját, megszokott környezetében tölthesse napjait hozzátartozói körében.

Befejeződött a Horváth Mihály utcai és a Dózsa György utcai és Nagyörvény utcai Idősek Klubjának teljes felújítása. Elkészült a II. számú Idősek Klubjának parkja.

Az intézményekben az ellátásokon, a gondozáson túl olyan közösségi életterek lettek kialakítva, ahol segítséget is nyújtanak, ahol azt érezhetik az ellátottak, hogy közös felelősséggel tartozunk egymás iránt.

Az idős emberekkel való törődést jól tükrözik, hogy mind a két idősök otthona intézmény teltházzal működik. A Gondozási Központ a kötelező alapellátásokon túlmenően jelzőrendszert működtet, illetve közösségi ellátásokat végez.

Felújításra került a Központi Konyha, hogy több, jobb és egészségesebb ételt lehessen készíteni. Közel 3.600 reggelit, 3.200 főnek ebédet és 3.500 főnek vacsorát főznek, ebből az idősök száma 514 fő.

Megyei beruházás keretében, 100%-os támogatottság mellett fog megvalósulni az Arany Sziget Otthon Szentesi Otthona, amely a fogyatékkal élők városi közösségbe történő beilleszkedését segíti elő. A program megvalósításához az Önkormányzat ingyenes használatot biztosított a Bereklaposi városrészben kialakított építési telkekre.

Szentese 1996 óta a **„Nemzet Sportvárosa”** címmel rendelkezik. Egyre több az olyan amatőr sportoló, aki szervezett körülmények között sportol, de olyan is, aki nem versenyszerűen, de rendszeresen tölti el szabadidejét egészségét szolgáló mozgással. Számítalan szabadtéri és beltéri lehetőség nyílik Szentesen a mindennapos mozgás biztosítására.

A cél megvalósulását szolgálja a **„Mozogj többet a szabadban”** akciók és sportprogramok szervezése, ezzel párhuzamosan a szabadtéri sportolás lehetőségének fejlesztése:

- futópálya és erdei tornapálya létesült a ligetben, elkészült a BMX pálya,
- vizeinken adott a lehetőség csónakázásra, kajakozásra, vízibiciklizésre,
- jól kiépített kerékpárút-hálózattal rendelkezik a város,
- a városi strand medencéi mellé épül a fedett uszoda,
- kültéri fitnesz elemek találhatóak a parkokban
- bevezetésre került a mindennapos testnevelés.

Szabadtéri sportprogramok

Néhány példa a teljesség igénye nélkül:

Nagy Szentesi Sportágválasztó 2009-2013, 23 órás tekergés 2009. -2013. évben St. Juppát Nyílt nap (Gördülő generáció kerékpártúra, falmászás, túrakenuzás), VII. Varga-Bringa amatőr terepkerékpáros verseny, CUBE teljesítménytúra és amatőr kerékpárverseny, G-átfutás 1995 - 2013, Autómentes Nap, Kihívás Napja, stb..

Szentesi Sportbörze, 23 órás tekergés 2009 -2010. évben 8 Nyílt nap (Gördülő generáció kerékpártúra, falmászás, túrakenuzás), II. Joker amatőr kerékpáros verseny és teljesítménytúra, Bike Center – amatőr kerékpáros gyorsulási verseny, IV. Varga-Bringa amatőr terepkerékpáros verseny, CUBE teljesítménytúra és amatőr kerékpárverseny, Kurca regatta, Autómentes Nap, Kihívás Napja, stb..

2.5. Hatótényezők /környezetterhelés + környezeti igénybevétel/

2.5.1. Hulladék

2.5.1.1. Települési szilárd hulladék (kommunális hulladék)

A gyűjtés heti rendszerességgel történik, kivéve a tömbházas területeket, ahol növekvő mértékben heti kétszeri gyakorisággal történik a begyűjtés.

A gyűjtőedényzettel való ellátottság Szentesen a családi házas övezetekben 100%-ban szabványos 60 és 120 literes kukákkal valósult meg. A Városellátó Intézmény 2002. és 2012. év között díjmentesen biztosította minden szentesi családi házas ügyfél részére az első szabályos hulladékgyűjtő edényzetet. A továbbiakban a kuka cseréjét a díjfizetőnek saját költségén kell megoldania. A szentesi társasházak 1,1 m³-es konténert használnak.

A hulladékszállítási közszolgáltatást a Szentes Városellátó Nonprofit Kft. végzi.

A szolgáltató feladatkörébe tartozik a Szentes- Berki Hulladéklerakó Telep, a szelektív hulladékkezelő, a komposztáló tér és az inert hulladékkezelő üzemeltetése, valamint további két lezárt hulladéklerakó kezelése.

2010. január 1-től a szentesi hulladéklerakó nem üzemel. A hulladék elhelyezése 2012. december 31-ig szóló szerződés alapján az A.S.A. Hódmezővásárhely Köztisztasági Kft. hulladéklerakó telepén történt.

2012. december 28-án jogerősen lezárult a 2013 – 2014 évre vonatkozó hulladék-elhelyezés közbeszerzési eljárása, amely eredményeként ebben a két évben a felgyői hulladéklerakóban kerül elhelyezésre a szolgáltató által begyűjtött kommunális hulladék. A felgyői hulladékkezelő telep szinte ugyanabban a távolságban van, mint a korábbi hódmezővásárhelyi lerakó telep, így többszállítási költség nem merül fel.

A két évre megkötött szerződés lejártát követően, várhatóan 2015. évben kezdi meg üzemelését a DAREH Társulás hulladékkezelési rendszere, amelynek része lesz a Berki Hulladéklerakó mellett épülő átrakó állomás. Reményeink szerint a rendszerbe bekapcsolódhat a közelmúltban a hulladéklerakó telepen megépült szelektív válogató egység is.

Lomhulladék

A közszolgáltató évente 1 alkalommal ősszel szervez lakossági lomtalanítási akciót a településeken. A kialakult rendszer szerint az előzetes értesítésben megjelölt napon az ingatlan elé, az úttest mellé, forgalmat nem akadályozó módon lehet a lomot kihelyezni. Ezzel a módszerrel csökken a közterületek szennyezése, gyorsabb és gazdaságosabb a lom begyűjtése, illetve lehetséges a begyűjtött lom hasznosítható összetevőinek elkülönített gyűjtése. A hulladéklerakási díj bevezetése hatására a tavaszi lomtalanítási akcióról a jelentősen megnövekedett költségek miatt le kellett mondani, de lakosságnak továbbra is lehetősége van évi 500 kg-ig kiszállítani a háztartásokban keletkező lomot a szeméttelre.

Szelektív hulladék

Szentes városban a meglévő 33 db szelektív hulladékgyűjtő sziget elhelyezésénél elsődleges szempont, volt hogy a város belterületének bármely ingatlanáról a településen belüli közlekedés során legalább egy db gyűjtősziget „útba essen”, és ne legyen 200 méternél messzebb. Ez az elérhetőség, és a gazdaságossági szempontok (kihasználtság, üzemeltetés, telepítési költségek) összevetésével alakult ki a gyűjtőszigetek mai elrendezése.

A szelektív hulladékgyűjtő szigetek 4 db, 1100 literes műanyag, frakciónként eltérő színű, lezárt, speciális bedobó nyílással ellátott fedelű szabványos, feliratozott konténerből állnak. Minden gyűjtősziget erre a célra kialakított 6 x 1,5 méteres új, vagy korábbi már meglévő

szilárd burkolaton került elhelyezésre. Sajnálatos tapasztalat, hogy a lakosok egy része nem rendeltetésszerűen használja ezeket a szigeteket. Ennek következtében a városképet rontó, közegészségügyileg is kifogásolható állapot alakul ki időről-időre a konténerek mellett.

2009. év elejétől lakossági házhoz menő szelektív hulladékgyűjtési kísérlet kezdődött Szentes mintegy 570 ingatlant érintő, családi házas beépítésű területén. A kedvező tapasztalatok alapján a Városellátó Intézmény fokozatosan lakossági házhoz menő szelektív hulladékgyűjtés bevezetését végzi Szentes családi házas lakóterületein.

Első ütemben, 2009. szeptemberétől bevont lakóterületek (570 ingatlan):

- Szeder lakótelep, Termál lakótelep, azaz a Csongrádi út, Vecseri-fok, volt Termál Gépműhely (Tóth tanya) által határolt területen,
- Szentes - Lapistó területén.

Második ütemben, 2011. márciusától bevont lakóterületek (710 ingatlan):

- Csongrádi út, Kiss Zsigmond utca, Hegedűs L. utca és a Kurca által határolt terület,
- Kertváros,

Harmadik ütemben, 2012. márciusától bevont lakóterület (410 ingatlan):

- Sárgapart városrész, illetve a Sárgapart-Batthyányi utca – Kurca - Rákóczi utca által határolt, pénteki szemétszállítású lakóterület.

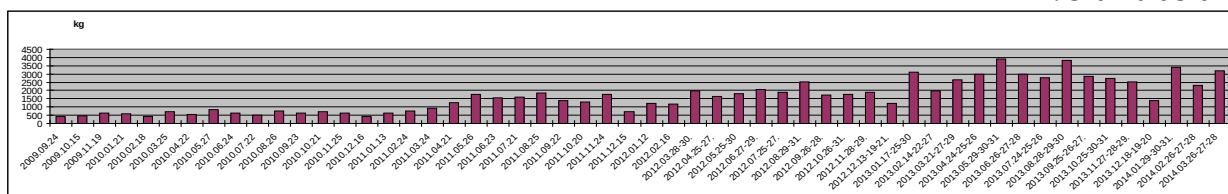
Negyedik ütemben, 2012. novemberétől bevont lakóterület:

- Felsőpárti városrész

2013. év elejéig összesen 3.855 lakóingatlan került bevonásra a házhoz menő (sárga zsákos) szelektív gyűjtési rendszerbe. (IX. sz. ábra)

Sárga zsákos házhoz menő szelektív gyűjtés mennyiségei 2009.09. havi bevezetés óta

IX. számú ábra

Hulladékudvar, hulladékválogató, szociális épület

A 2011. év novemberében az önkormányzat önerőből megépítette a Berki Hulladéklerakó Telep területén a hulladékudvart. A létesítmények 2012. szeptemberében megkapták a használatba vételi engedélyt, a speciális hulladékkezelési engedélyezési eljárás folyamatban van.

A szelektíven gyűjtött hulladék válogatására átadott csarnok üzembe helyezését követően fokozatosan növelhető a házhoz menő sárga zsákos gyűjtéssel érintett ingatlanok száma.

A szelektíven gyűjtött műanyag hulladék utóválogatása során 9 hulladékfrakció képződik.

Építési, bontási hulladékok, egyéb inert hulladékok

A Szentes Városban képződő építési – bontási hulladék hasznosítható részének helyben történő kezelése érdekében 2011. június végén került átadásra a Berki Hulladéklerakó Telephez kapcsolódóan az 5.000 m² alapterületű inert hulladékkezelő tér.

Az aprított útalap minőségű kőanyag készítése folyamatos.

2012. év inert mérlege:

begyűjtött építési - bontási hulladék: 4.125 tonna

kezelt, hasznosított, kiszállított 0/901 kőanyag: 2.599 tonna

2013. évi mérleg:

beszállítás: 6.439 tonna

termék kiszállítás: 2.095 tonna

A termék első sorban a Szentes Városellátó Nonprofit Kft. által végzett mélyépítési munkái során kerül felhasználásra. A termékként történő forgalmazás előfeltételeként szükséges minősítési rendszer kialakítása megtörtént, a termék forgalmazása folyamatosnak mondható.

Kiemelten kezelendő hulladékok

Veszélyes hulladékok

A Szentes Városellátó Nonprofit Kft. évente 1 alkalommal szervezett lakossági veszélyes hulladékgyűjtést, melynek keretein belül a lakosság saját maga szállíthatta ki a hulladékát a hulladékudvar területére, ahol ingyenesen átvették azt.

A rezsicsökkentés miatt ez a lehetőség 2013. évben megszűnt. Amennyiben a veszélyes hulladék begyűjtés engedélye megérkezik, a díjmentes átvétel lehetőségét át kell gondolni.

Állati eredetű hulladékok

Az állati eredetű hulladékgyűjtést a Szentes Városellátó Nonprofit Kft. közfeladatként végzi a Gyepmesteri Telepen, az elszállítást szerződés szerint az ATEV ZRt. heti 2-3 alkalommal végzi.

Egyéb nem veszélyes hulladékok

Gumiabroncs

Részben a lomtalanítás során, részben a lakosság által kerül beszállításra a Szentes-Berki Hulladéklerakó Telepre gumiabroncs, ahol elkülönítve történik a tárolása. A hasznosításra történő elszállítást szerződés alapján az Euronovex Kft. végzi.

Biomassza

A 2007. évben Szentesen bevezetett rendszeres lakossági zöldhulladék begyűjtés a beszámolási időszakban folyamatos volt. Az ingatlantulajdonosok együttműködése a zöldhulladék elkülönített gyűjtésében és az összegyűjtött hulladék elszállításra való megfelelő előkészítésében (lágyszárú növényi részek becsomagolása, fás növényi részek összekészítése) növekvő mértékű. (14. sz. táblázat)

Az ingatlantulajdonosok saját járművel is szállíthatják zöldhulladékaikat a komposztáló telepre, 1 m³-es mennyiségig díjmentesen. Díjat csak az 1 m³ mennyiséget meghaladó esetben kell fizetni.

A komposztáló telep kapacitásának teljes kihasználtsága 100 %-os, a vegyes lakossági eredetű települési szilárd hulladék biológiailag lebontható frakciójának legalább részben történő

elkülönített gyűjtése esetén kapacitásbővítés szükséges. A teljes elkülönített gyűjtéshez a szállítókapa-
citás rendelkezésre áll, a szabványos gyűjtőedényzet beszerzéséhez azonban pályázati forrásra lenne szükség.

A szolgáltató 2012. év novemberében megkezdte a Szentes – Berki Hulladékkezelő Telep Zöldhulladék Komposztáló üzemelése során előállított komposzt „Berki Komposzt” megnevezéssel történő forgalmazását.

A Berki Komposzt forgalomba hozatalára a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal Növény-, Talaj- és Agrárkörnyezet-védelmi Igazgatósága a szükséges laboratóriumi vizsgálatok eredménye alapján engedélyt adott.

A területen keletkező biológiailag lebomló szerves települési hulladékok mennyisége (aránya) és ebből a lerakásra kerülő mennyiség (arány) 2013. évre vonatkoztatva

14. számú táblázat

<i>Keletkező települési hulladék</i>	<i>t/év</i>	<i>%</i>
Települési szilárd hulladék teljes mennyisége	8913,45	100
Lerakásra kerülő települési szilárd hulladék mennyisége (Hódmezővásárhelyen)	6452,94	72,4
Komposztálással hasznosításra kerülő szerves települési hulladék mennyisége (Szentes-Berki Hulladékkezelő Telep)	2460,51	27,6

A Délkelet- Alföld Regionális Hulladékgazdálkodási Rendszer Létrehozását Célzó Önkormányzati Társulás (továbbiakban DAREH) 2006. 03. 07-én alakult, amelynek Szentes város Önkormányzata is a tagja.

A város az alábbiakban felsorolt, a DAREH Társulás által elkészített pályázatokban érintett:

- A KEOP-7.2.3.0 „A települési szilárdhulladék-lerakókat érintő térségi szintű rekultivációs programok elvégzése”. Ennek keretében Szentesen az idei évben lezárul mind három hulladék lerakó rekultivációja.
- Önerő kiegészítés a KEOP-7.2.3.0 első fordulós rekultivációs projektekhez,
- KEOP-7.1.1.1 „Települési szilárdhulladék-gazdálkodási rendszerek fejlesztése”. A projekt részeként épül meg a hulladék átrakó állomás a Berki Hulladéklerakó Telep mellett, amelynek a munkaterület átadása megtörtént.

Illegális hulladék lerakások felszámolása

Számos hulladékgyűjtési akció szervezésére került sor az elmúlt években. A teljesség igénye nélkül ezek a következők: az Önkormányzat tavaszi takarítási akcióján túlmenően, a Magyar Közút Zrt., a Legrand Zrt., a Gerecz Elemér Horgászegyesület, a vadásztársaságok, iskolák, civilszervezetek által szervezett takarítási akciók, melyeken a részvételi arány igen magas.

A Szentés Városellátó Nkft. alapfeladataként folyamatosan végzi az illegálisan lerakott hulladékok begyűjtést, jellemzően a kora tavaszi időszakban.

A fentiekben már ismertetésre került hulladékgyűjtési akciók szervezésén túlmenően a STARTMUNKA program segítségével rendszeresen felszámolásra kerültek a jelentősebb illegális hulladéklerakó helyek.

Lakosság tájékoztatása

Szentés Városban a 2012. év tavaszán hagyományteremtő jelleggel kiadott lakossági tájékoztató „Zöld füzet” kiadására ez év tavaszán is sor került, amit minden lakóingatlanba eljuttatott a szolgáltató. A füzet részletesen tartalmazza azokat a tudnivalókat, amelyek a lakossági hulladékbegyűjtéssel kapcsolatosak.

2.5.1.2. Folyékony hulladék

A településről a **folyékony hulladékot** (szippantott szennyvizet) közszolgáltatás keretében a Képviselő-testület pályáztatási eljárás keretében kiválasztott, engedéllyel rendelkező magán vállalkozó gyűjti össze, és a Szentés Városi Szennyvíztisztító Telepen helyezi el.

2.5.2. Zaj és rezgés

Környezetünket különböző eredetű zajok és rezgések befolyásolják, melyek bizonyos határértékeken túl veszélyeztetik az emberi egészséget is. A környezetből származó zajterhelés eredete szerint lehet:

- ipari-, mezőgazdasági-, építési
- közlekedési
- egyéb eredetű

Jelenleg a településen nem működik olyan ipari létesítmény, amely jelentős zajterhelést okozna. A zaj- és rezgésvédelem területén, a területileg illetékes környezetvédelmi és természetvédelmi felügyelőség az üzemek számára zajkibocsátási határértéket állapít meg, amelynek betartását helyszíni mérésekkel ellenőrzi. Határértéket meghaladó zajkibocsátás esetén az üzemet műszaki intézkedések megtételére kötelezi, annak nem teljesítése esetén bírság kiszabására kerül sor.

A mezőgazdaság két ágazata közül a növénytermesztés – tevékenységének helyszínéből adódóan - panaszokra okot nem, vagy csak elvétve okoz. Időszakosan (pl. szántás, betakarítás, repülőgépes növényvédelem, termék-fuvarozás) terhelik zajjal környezetüket. A kapcsolódó helyi feldolgozó háttér (szárítók, gabonátárolók) száma nem jelentős, és zaja sem terjed túl általában a mezőgazdasági terület (szérű) határán. A mezőgazdasági termékek áru fuvarozásának hatása a nyári, őszi időszakokra esik és a belterületi utak forgalmára nincs jelentős hatással.

Előfordult lakossági panasz az állattartással, a zenés vendéglátó helyek üzemeltetésével és az Ipartelepi úton létesült takarmánykeverő üzem működésével, valamint a baromfi feldolgozó üzem logisztikai tevékenységével kapcsolatban.

A lakókörnyezet egyes térségeiben elsősorban a közúti közlekedésből adódó zajszenyezések okoznak problémát. Korábbi vizsgálatokból kitűnt, hogy a Kossuth u. mentén a közlekedési zaj nappal és éjjel is meghaladta az előírt határértékeket. Az elkerülő út megépítésének és a

7,5 t-nál nagyobb járművek a városon átmenő forgalmának megtiltásának hatására a gépjárművek által okozott zajterhelés jelentősen lecsökkent.

A közlekedésből eredő zaj mértékében jelentős hatása van a gépjárművek számán felül az útburkolat minőségének is. Ezért az útfelújítási munkák hatása a közlekedésbiztonságon felül környezetvédelmi tényezőkben is (zaj, rezgés, porszenyezés) jelentkezik.

3. KÖRNYEZETVÉDELMI BERUHÁZÁSOK

Napjainkban egyre inkább nélkülözhetetlenné válnak a környezetvédelmi beruházások. A környezetvédelmi követelményeknek való megfelelés nemcsak EU elvárás, hanem a lakosság egészségügyi és általános jogi állapotának javítását is szolgálja. A környezetszennyezés és a lakosság egészségügyi állapota, megbetegedési és halálozási mutatószámai között is egyértelmű összefüggés van.

A környezetvédelmi beruházások megvalósításában a profitorientált vállalatok mellett az önkormányzat is szerepet vállal.

Szentes Város Önkormányzata az elmúlt 16 évben számos, jelentős nagyságú környezetvédelmi beruházást valósított, illetve valósít meg. (15. sz. táblázat) A beruházások anyagi fedezetének biztosításához különböző pályázati forrásokat is igénybe vettek.

Környezetvédelmi beruházások

15. számú táblázat

Év	Fejlesztés tárgya	Forrás	Beruházás teljes összege (eFt)
1997-1998	Szentes – Berki Hulladéklerakó Telep létesítése	Céltámogatás TEKI	189.730
2000.	Kurca városi szakaszának kotrása (Önk.+ATIVIZIG közös beruházása)	KvM	426.000
2002.	Hulladékfogó háló telepítése	saját	900
2002.	MK-2500 bálázó gép	saját	2.900
2002.	IVECO tip. konténerszállító jármű	saját	15.500
2002.	Szelektív előkezelő tároló tér	saját	1.800
2002.	- 2.500 db, új, 110 literes műa. hulladékgyűjtő edény, - 1 db IVECO 14 m ³ -es hulladékgyűjtő jármű, - 3 db 4 frakciós szelektív hulladékgyűjtő sziget,	KöM-BM	34.158
2003. – 2004.	- 1 db 1.300 t/év kapacitású komposztáló telep, - 4 db 4 frakciós szelektív hulladékgyűjtő sziget,	KVvM - BM	51.295
2003.	Kisér városrészben és Városházánál szennyvízcsatorna hálózat kiépítése	Céltámogatás KÖVICE	1.716.970
2004.	Felsőpárti városrész szennyvízcsatorna hálózat kiépítése	Céltámogatás	856.981
2005	Somogyi Béla u. és környékén szennyvízcsatorna hálózat kiépítése	Céltámogatás	988.867
2006.	Nagyhegyi városrészben szennyvízcsatorna hálózat kiépítése	Céltámogatás	262.000
2005.	Szociális konténer – Szentes-Berki Hulladéklerakó Telep	saját	2.200

2005.	Szentes-Berki Hulladéklerakó Telep külső csapadékvíz gyűjtő övások	saját	475.000
2005.	- 1 db Daewoo AVIA 8 m ³ -es hulladékgyűjtő jármű, - 25 db 4 frakciós szelektív hulladékgyűjtő sziget,	KAC - Zöldforrás	27.625
2005.	Szentes város bel- és külterületein illegálisan lerakott települési szilárd hulladék begyűjtésére és megfelelő kezelésére	KÖVICE „Zöld Forrás”	1.000
2005.	Szelektív hulladékgyűjtő rendszerek kiépítése Szentes város részben kialakított, valamint Szegvár Nagyközség teljes szelektív hulladékgyűjtő sziget hálózatának kiépítése és az üzemeltetés feltételeinek megteremtése	KÖVICE „Zöld Forrás”	12.500
2005.	Patakok, kisvízfolyások medrének és partjának megtisztítása- céljára Szentes Nagyvölgy belvízelvezető csatorna tisztítására	KÖVICE „Zöld Forrás”	2.000
2006.	Szilárd burkolatú útépítés a Szentes-Berki Hulladéklerakó Telep komposztáló térig	saját	3.200
2006.	- Szentes – Berki Hulladéklerakó Telep rekultivációs terve	DARFT - TEHU	4.380
2006.	MTZ-82 erőgép gallyaprító és humlokrakodó	saját	7.500
2006.	Veker-éri főcsatorna kotrása	Vis major	30.000
2007.	Komposztáló tér bővítés	saját	18.700
2008.	4 db új szelektív hulladékgyűjtő sziget telepítése	saját	1.300
2009.	Szent Anna Utcai Óvoda komplex energetikai korszerűsítés	Norvég	7.200
2009.	Köztársaság Utcai Óvoda komplex energetikai korszerűsítés	Norvég	17.036
2010.	Lajta Művészeti Iskola komplex energetikai korszerűsítés	Norvég	47.637
2010.	Családsegítő Központ és GYÁO komplex energetikai korszerűsítés	Norvég, DAOP	7.410
2010.	Petőfi Ált Iskola komplex energetikai korszerűsítés	Norvég	33.664
2010.	Bölcsöde bővítés és komplex energetikai korszerűsítés	Norvég, DAOP	5.293
2010.	Pollák Antal Szakközép Isk..komplex energetikai korszerűsítés	Norvég	64.347
2010.	Zsoldos Ferenc Szakközép Isk. komplex energetikai korszerűsítés	Norvég	59.592
2010.	CSÁO komplex energetikai korszerűsítés	Norvég	29.119
2010.	Árpád utcai Óvoda komplex energetikai korszerűsítés	Norvég	25.349
2011	Szociális épület, hulladékválogató és hulladékudvar építése	saját	71.755
2013.	Szennyvíz előkészítő projekt	KEOP	56.284
2014. *	Szennyvíztisztító telep bővítése	KEOP	2.250.888
2014. *	Ivóvízminőség javító program/Dél-alföldi	KEOP régiós	1.958.905
2014. *	3 db települési szilárdhulladék-lerakó rekultivációja	KEOP	1.657.560
2014. *	Közvilágítás fejlesztése	KEOP	532.153
2014. *	Napelem-rendszer a Sportcsarnokban	KEOP	43.940
2014. *	Napelem-rendszer a Szentesi Művelődési Központban	KEOP	18.461
2014. *	Napelem-rendszer a Koszta József Általános	KEOP	27.921

	Iskolában		
2014. *	Napelem-rendszer a Klauzál Gábor Általános Iskolában	KEOP	27.159
2014. *	Napelem-rendszer a Deák Ferenc Általános Iskolában	KEOP	24.776
2014.	I.sz. termálkútnál 50kW/h-ás napelemes erőmű létesítése	SZVSZ Kft. saját	25.000

Megjegyzés: 2014. * = Elnyert pályázati forrás, műszaki tartalom még nem valósult meg

4. KÖRNYEZETBIZTONSÁG

Az emberiség fejlődésének egyik legnagyobb kihívása a globális és a helyi szintű biztonság megteremtése, ennek keretében a fenntartható fejlődés környezetbiztonsági garanciáinak szavatolása. A legmagasabb nemzetközi szintű fórumokon is kiemelt fontossággal kezelik a környezetbiztonság ügyét, amelynek időszerűségét az élet egyre gyakrabban igazolja a különböző súlyos, ipari eredetű környezeti katasztrófák bekövetkezésével.

A település számára az esetlegesen bekövetkező veszélyhelyzetekre való felkészülés, védekezés jelent megoldást.

A környezetbiztonság fogalmába olyan események, folyamatok tartoznak, amelyek három csoportba sorolhatók:

Az *elsőbe* tartoznak a természeti eredetű lehetséges károsodások. Ilyenek például: földrengés, árvíz, belvíz, pusztító szélviharok, erdőtűz, stb.

A *második csoport* a műszaki (civilizációs) eredetű károsodásokat foglalja magába, vagyis amikor az ember által gyártott veszélyes anyagok váratlanul és nagymértékben jutnak ki a természetbe, nemkívánatos hatást gyakorolva.

A *harmadik csoportba* azok a társadalmi vonatkozású események tartoznak, amelyek közvetve vagy közvetlenül okoznak környezeti károkat. Ilyen folyamat, vagy esemény lehet a helyi vagy regionális háború, a népvándorlás - beleértve a háborús menekülteket is – a szegénység dominanciája vagy a klasszikus gazdasági rablógazdálkodás. A kedvezőtlen környezeti hatások közül megemlíthető a talajerózió növekedése, a vízkészletek minőségi romlása, a sugárzási viszonyok kedvezőtlen változása, a háttérsugárzás növekedése, a hőmérsékleti egyensúly megbomlása, a biodiverzitás drasztikus csökkenése, a növényi kórokozók és az állati kártevők, valamint betegségek átjutása egyik országból a másikba.

A környezetbiztonság kérdéseit olyan egységes rendszerbe célszerű beilleszteni, ahol a környezet- és természetvédelem, az egészségvédelem és az általános biztonsági intézkedések együtt jelennek meg.

Szoros együttműködést kell kialakítani továbbá az érintett katasztrófavédelmi szervezetek és a lakosság önkéntes alakulatai között. A megelőzés elve egyaránt vezérlő elv a biztonsági intézkedéseknél is és a környezetvédelemlnél is. Ilyen módon a környezetbiztonságot elsődlegesen a megelőzés érvényesítése garantálhatja.

Szentes város rendelkezik Veszély-elhárítási Tervvel, amelynek egy-egy példánya a Közös Önkormányzati Hivatalban és a Szentesi Katasztrófavédelmi Kirendeltségen (Szentes, Kossuth 47.) található.

A Veszély-elhárítási Terv tartalmi elemei:

- Önbefogadási terv
- Vízkár-elhárítási terv
- Polgári Védelmi Terv
- Készenlétbe helyezési Terv
- Terror elhárítási alapterv
- Terv a rendkívüli téli időjárásból adódó feladatokra
- Szentes Kistérség kritikus infrastruktúrájának felmérése

A tervek minden környezetbiztonsági veszélyt jelentő tényezőt magába foglalnak.

Az I. fokú polgári védelmi hatóság a Polgármester.

A Helyi Védelmi Bizottság elnöke a Szentes Járási Hivatal vezetője. A Helyi Védelmi Bizottság üléseinek állandó meghívottjai a Szentes járáshoz tartozó települések polgármesterei.

Potenciális környezetszennyezést, illetve környezetkárosítást okozó tényezőről nincs tudomásunk.

Rendkívüli környezetszennyezés, havária esetén az Önkormányzat azonnal felveszi a kapcsolatot az érintett hatóságokkal, és aktívan közreműködik a kárelhárításban.

5. KÖRNYEZETI NEVELÉS

A város lakossága, - elsősorban a fiatalok - figyelmét fel kell hívni a meglévő természeti értékeinkre. Például a helyi újságokban cikkek elhelyezésével, a helyi rádióban műsorok készítésével, az iskolákban vándorkiállítások létesítésével, terepjárások szervezésével stb.

Nagyon sok faj számára jelent veszélyt a közúti forgalom (rovarok, békák, rowarevő madarak, sün, stb). A gyerekek felkutatathatják a legveszélyesebb útszakaszokat, kezdeményezhetik a forgalom lassítását, átjáró alagutak létesítését. A Nemzeti Park munkatársaival közösen akciót szervezhetnek a vonuló kételtűek mentésére.

A madarak védelmében a gyerekek odúk készítésével, s azok kertekben, parkokban történő kihelyezésével, s a hideg, havas teleken etetéssel tehetnek a legtöbbet.

Fontos a Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatósággal kialakított és folytatott aktív kapcsolat, hiszen általuk és az Önkormányzaton keresztül fontos a lakosság, a civil szervezetek tájékoztatása, s bevonása az aktív természetvédelembe, pl. szervezett akciókkal. A még megmaradt természeti értékekkel, az ezzel harmonizáló emberi környezettel kapcsolatos tudatosság növelése érdekében szükséges a helytörténeti nevelés és az összegző szemléletű ökológia-képzés erősítése a helyi közoktatásban.

Magyarországon a környezeti tudatosság – sajnos – még nagyon alacsony szinten áll. Elég csak a rengeteg illegális szemétkiállításra gondolni. Jövőnk szempontjából alapvető jelentőségű, hogy a felnövekvő generációk természethez, környezethez való viszonyát sokkal magasabb szintre emeljük. Felnőttkorban már nagyon nehéz a környezethez való viszonyt megváltoztatni, ezért meghatározó – a családon kívül – az iskola és az óvoda szemléletformáló szerepe. Sőt, az oktatási intézményekben megismert szemléletet a gyerekek hazaviszik, ez jó esetben némi változást eredményez szüleik gondolkodásmódjában is. A természet tiszteletére való nevelést a kisgyermek születésétől kell kezdeni. Értelme kibontakozásával párhuzamosan az alapvető normák beépítését (nem szemetelünk, nem tépjük le a virágokat, rendben tartjuk környezetünket stb.) el kell végezni. Jó esetben ez a

családban így történik. Ha nem, az óvodai nevelés hivatott ezt a hiányosságot pótolni. Az óvodák pedagógiai programjának fontos eleme kell, hogy legyen a környezeti nevelés.

Az általános iskola alsó tagozatában a környezetismeret és az osztályfőnöki órák keretében van lehetőség a környezet- és természetvédelem kérdéseivel foglalkozni. Az osztálykirándulások, a természetben - pl. erdőben, vízparton - megtartott órák az ott szerzett élmények segítségével hozzájárulhatnak a szemlélet elmélyítéséhez.

Felső tagozatban a földrajz, a biológia, a kémia, a fizika és az osztályfőnöki órák az aktuális tananyaghoz kapcsolódóan keretet adnak a környezetvédelem kérdéseinek már elmélyültebb, de a gyerekek életkorának megfelelő szintű tárgyalására. A szaktárgyi órákon kívül érdemes ökológiai szakkört szervezni. Terepen végzett megfigyelések, téli madáretetés, savas eső programba való bekapcsolódás, önálló kiselőadások tartása, stb. színes program lehet az érdeklődő tanulók számára.

Az oktatási intézmények nevelő testületei színvonalas programokat szerveznek a jeles környezet- és természetvédelmi világnapok alkalmából.

Ha módjában áll az iskolának, - esetleg önkormányzati segítséggel - érdemes iskolakertet kialakítani, melyben különböző növényi társulások bemutatására, tanulmányozására van lehetőség. A tápanyag utánpótlás biztosítására ki lehet egy kisebb komposztálót is alakítani (Ezzel a szelektív hulladékgyűjtés is részben megalapozható.) Az elemgyűjtő edények kihelyezésével bővíthetjük a szelektíven gyűjtött hulladékok körét. Régóta jól működő tevékenység az iskolák által szervezett papírgyűjtés. Ez sokszor kiegészül a fém hulladékok gyűjtésével is. Megfigyelhető a szelektív hulladékgyűjtés erősödése az oktatási intézmények keretein belül.

Az allergiás, asztmás megbetegedések számának rohamos emelkedése kapcsán a figyelem középpontjába kerültek az allergizáló polleneket termelő növények, főleg legagresszívebben ható képviselőjük, a parlagfű. Nagyon fontosak a kistérségi, települési szinten szervezett parlagfű-mentesítési akciók is. Ebben is szerepet vállalhatnak az iskolák. Akár osztályok közötti, egyéni verseny is hirdethető, melyben a legtöbb növényt begyűjtők jutalma, pl.: osztálykirándulás, kerékpár, különböző sporteszközök, stb. lehet. A parlagfű-mentesítési akció kiterjeszthető a felnőtt lakosságra is, a begyűjtött parlagfűért cserébe virágpalántákat, cserjéket esetleg facsemetéket is adhat az önkormányzat. (Ezek származhatnak a környékbeli kertészetek felajánlásaiból is.)

Évente egy-két alkalommal a település közterületein az elhagyott hulladékok összegyűjtésébe is bevonhatók a diákok.

Az Erdei Iskola program kihasználásával a közoktatási intézmények tantárgyi keretek között történő környezeti nevelése különleges élményt és összetartó erőt jelent tanulónak és pedagógusnak egyaránt. A tanulók játszva tanulhatják meg a közvetlen környezetükben zajló biológiai-ökológiai folyamatokat, ismerhetik meg azok élővilágát. A környezeti nevelés jelentősége mindannyiunk erkölcsi felelőssége is, hiszen csak úgy őrizhetjük meg jelenlegi értékeinket, ha egyedeit bemutatjuk, felismerését lehetővé tesszük. A helyi védett természeti területek kitűnő helyszínei a bemutatásnak. Ezeken a helyszíneken előzetes tanulmányokat követően a tájlesztettkai követelményeknek megfelelően és kapcsolódva a meglévő infrastruktúrákhoz - a tulajdonosi érdekekkel összhangban - bemutató táblák, túraösvények kialakításával Szentes Város Önkormányzata sokat tehet a természeti értékek bemutatásáért tett célok elérésében. Mindemelllett ezek kiépítésével a város turisztikai potenciálja is növekedni fog.

Számtalan lehetőség kínálkozik még a felsoroltakon kívül is a környezeti nevelésben, melyek feltárása és kidolgozása az önkormányzat, a pedagógusok és a civil önszerveződő csoportok együttműködése által valósítható meg.

6. A TELEPÜLÉSI KÖRNYEZET SWOT ANALÍZISE

16. számú táblázat

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
☺ A város ép és háborítatlan természeti környezete, természetvédelmi területek ☺ A védett területek csatornázottsága megoldott ☺ A szántóföldeken szigetszerűen elhelyezkedő kunhalmok ☺ Szilárd burkolatú úthálózat ☺ Az ivóvíz hálózat és a szennyvízelvezető csatornarendszer teljes kiépítettsége ☺ Teljesen kiépített közvilágítási hálózat ☺ Gazdag hévíz készlet ☺ Nagy múlttal rendelkező szántóföldi növénytermesztés ☺ Jó minőségű szántóföldek ☺ Jó minőségű levegő ☺ Világhírű növényházi zöldségtermesztés ☺ Hungarikum a szentesi paprika ☺ Országos szinten elismert baromfi feldolgozó ipar ☺ Várost elkerülő út megléte ☺ Teljes belterületi burkolt úthálózat ☺ Ipari Park (ipari tevékenység kiszorul a városból) ☺ Környezet- és település-tisztaságvédelem helyi szabályozása ☺ Tisza folyó és Kurca-főcsatorna, mint felszíni vizek és ökológiai zöldfolyosók ☺ Szakmai humánerőforrás ☺ Korszerű gyepmesteri telep ☺ Korszerű hulladékgazdálkodás ☺ Szennyvíztisztító telep korszerűsítése	☹ Városkapuk rendezetlensége ☹ Békésszentandrás-Szarvas-Szentes háromszög Magyarország legszárazabb vidéke ☹ A védelemre érdemes természetközeli területek további feltárásának és védelem alá vételének hiánya ☹ Ligetek, ártéri erdők hiánya a csatornák és az utak mellett ☹ Vízsztint ingadozás az öntözés felhagyásával, az ott élő fajokra káros ☹ Medencés kikötő hiánya a Tiszán ☹ A város környéki infrastruktúra nem elég fejlett ☹ Kistérségi kerékpárutak kiépítettségének mértéke még nem elegendő ☹ A Kurca-főcsatorna vízminősége nem megfelelő ☹ Bányatavak rossz vízminősége ☹ Közös közmű –alagút hiánya ☹ Ivóvíz-minőségi EU előírásoknak való megfelelés ☹ Alternatív energia felhasználásának kis mértékű elterjedése ☹ Számos, keskeny zöldfelületű szűk utca ☹ Utcai sorfák rossz egészségi állapota, nem egységesen fásított utcakepek ☹ Alacsony erdősültségi területi mutató ☹ Alternatív energiaforrások kis mértékű kihasználtsága
LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
☺☺ A Kurca-főcsatorna további kotrása ☺☺ Összefogás a Kurca-főcsatorna vízminőség javítása érdekében ☺☺ Kurca-főcsatorna és partjai teljes hosszában tájvédelmi körzetté nyilvánítása ☺☺ Kurca-főcsatorna élővé tétele ☺☺ Helyi természetvédelmi területek	☹ A Kurca-főcsatorna állóvíz, a kotrás után néhány évvel újra eliszaposodhat ☹ A nem megfelelő csurgalékvíz kezelés tovább rontja a Kurca-főcsatorna vízminőségét ☹ Érdekkülönbségek további növekedése a Kurca-főcsatornát érintően a tulajdonosa, kezelője és a környezetvédelem között ☹ A védett területek nem megfelelő használata: talajerózió, fajok csökkenése

növelése, a már meglévők puffer területének kiszélesítése ☺☺ Ökológiai folyosók kijelölése (Kurca – főcsatorna- Veker-éri főcsatorna – Kórógy-ér - Tőke-ér – Mágocs-ér – Ludas-ér parti sávjai) ☺☺ Pályázati források kihasználása ☺☺ Védett területek megfelelő feltárása, ökoturizmusra való alkalmassá tétele ☺☺ A földhasználat átgondolása (művelési ág váltások, ösgyepek visszaállítása, parlagon hagyott területek csökkentése, parlagfű irtás, erdősítés) ☺☺ Tájsebek begyógyítása (felhagyott bányagödrök) ☺☺ A Tisza nyújtotta szállítási lehetőségek kihasználása (Csongrádi vízlépcső megépítése, Duna-Tisza csatorna) ☺☺ A termálvíz jobb kihasználása ☺☺ További alternatív energiaforrás nagyobb arányú felhasználása ☺☺ Termál csurgalékvíz elvezető nyomocső építés (Kurca tehermentesítése) ☺☺ Északi elkerülő út megépítése ☺☺ Komposztáló telep kapacitás bővítése ☺☺ Szemételepek rekultivációi ☺☺ Bioetanol- és biodízel üzem létesítése ☺☺ Alternatív erőforrások kihasználása (napfény) ☺☺ Biomassza erőmű létesítése ☺☺ Szelektív hulladékgyűjtés és hasznosításának tovább fejlesztése ☺☺ Fásítási program folytatása ☺☺ Parkok rendezése, újak létesítése ☺☺ Kerékpárút hálózat tovább fejlesztése ☺☺ Csendes övezet kialakítása, forgalomcsillapítás ☺☺ Környezeti nevelés, lakossági környezetvédelmi akciók szervezése ☺☺ Tanyás tájképek megőrzése (régiek védelme, újak építése)	☹ Invázív fajok megjelenése a természeti- és természetközeli területeken ☹ Fapótlások elmaradása ☹ Létszámában szűkülő mezőgazdaság ☹ Szántók parlagon hagyása ☹ Még több nadrágszík parcella kialakulása ☹ Szennyvíz tisztító üzem elavultsága ☹ Illegálisan bekötött, udvarokból kivezetett csapadékvíz elvezetők ☹ Illegális hulladék lerakók számának növekedése ☹ Zöldmezős beruházások növekedése ☹ Alternatív erőforrás beruházások elmaradása ☹ Közterületi vandalizmus és lopások erősödése ☹ Éghajlatváltozás okozta növénypusztulások ☹ Belvíz járt területek növekedése ☹ A lehetőségek kihasználására, megvalósulására az anyagi forrás elmaradása ☹ Parlagfüves területek bővülése, az allergiás megbetegedések számának növekedése ☹ A további állattartó telepek trágyatárolóinak korszerűsítéseinek elmaradása ☹ A hulladéklerakási díj további emelkedése
--	--

7. CÉLKITŰZÉSEK ÉS FELADATOK A TELEPÜLÉS KÖRNYEZETVÉDELME ÉRDEKÉBEN

7.1. Környezetvédelmi célok, feladatok

A környezetvédelmi program célja a települési környezet megóvása. Minden környezetvédelmi tevékenység szakmai felkészültséget, tájékozottságot igényel. Nem elegendő a közismert (általában a legsúlyosabb) környezeti problémákkal foglalkozni. A környezeti gondok sajátja, hogy megoldásuk rendszerint hosszú távú gondolkodást és következetes, tartós cselekvéseket igényel.

A természetben minden mindennel összefügg. Egy-egy elem változása kihat a többi elemre, végül az egységes egészre, benne az emberre is. **Az ember és a környezete egy.** Az egyik pusztulása a másik vesztét hozza magával. Amikor ezt gazdasági szempontok alapján megértjük, hibáinkat, mulasztásainkat felismerjük, megeshet, hogy már késő lesz.

Hogy ezt elkerüljük, célokat határoztunk meg, a célok mellé, pedig hozzárendeltük a helyi szintű speciális feladatokat. Egy-egy feladat elvégzése több meghatározott cél eléréséhez is vezethet.

7.1.1. Levegőtisztaság-védelem

Cél:

- A település jó minőségűnek mondható levegőtisztasági-állapotának fenntartása.
- A talaj-eredetű portterhelés további csökkentése.
- A fűtésből származó légszennyezés mérséklése.
- A mezőgazdasági tevékenységből származó bűzszenyezések csökkentése.
- Az ipari eredetű szennyezőanyag kibocsátások megelőzése, csökkentése.
- A diffúz légszennyező források kibocsátásának csökkentése.
- A közlekedési eredetű légszennyezés csökkentése.

Feladat:

- A tömegközlekedés gépjárműállományát szükséges korszerűsíteni kisebb szennyezőanyag kibocsátású járművekkel.
- Belterületi és kistérségi kerékpárút-hálózatok bővítése összefogva más települések önkormányzataival.
- A belterületi úthálózat folyamatos karbantartása, szükség szerinti felújítása.
- Az ipari eredetű kibocsátó vállalkozások kihelyezése az Ipari Park területére, illetve a településszerkezeti tervben e célra kijelölt
- Immisszió mérőhálózatot kiépítése a környezeti levegő minőségének megfigyelésére az országos hatáskörű szervekkel együttesen.
- A település közigazgatási területén belül előnyben kell részesíteni a növényzettel borított, parkosított zöld területek nagyságának növelését.
- Meg kell szervezni a parlagfű irtását. A parlagon hagyott területek tulajdonosait fel kell kutatni, jogi eszközökkel élve el kell érni a területek karbantartását.
- A mezőgazdasági táblák közötti területeken védelmi céllal fák telepítése a defláció csökkentése érdekében
- Érvényt kell szerezni a tarló, -avar, - és egyéb hulladék égetések megszüntetésének kiemelten a lakossági avarégetés tekintetében.
- Kerülni kell az allergén növényfajok telepítését, a meglévők számát, pedig csökkenteni kell.

- Északi elkerülő út építése.
- Tovább kell fejleszteni a város forgalom csillapítását.
- Alternatív energia használatát előnybe kell részesíteni

7.1.2. Vízvédelem

A felszíni vizek minőségével kapcsolatos célok:

Cél:

- A felszíni vízkészletek vízmennyiségének és vízminőségének védelme.
- A felszíni vízfolyások, tavak vízminőség-romlásának megakadályozása.
- Az élővízbe bevezetett szennyvizek által okozott szerves-anyag terhelés csökkentése az eutrofizáció mérséklése céljából.
- A vízelvezető csatornák vízminőségének javítása.
- Felszíni vízfolyások természetes víztisztulásának biztosítása

Feladat:

- A szennyvízcsatorna-hálózatra való lakossági rákötések ösztönzése
- A csapadék- vízelvezető csatornák kitisztítása, állapotának javítása, az illegális lakossági szennyvíz bevezetések felszámolása.
- A felszíni vízfolyások vízminőségének folyamatos ellenőrzése az országos hatáskörű szervekkel összhangban.
- A Kurca-főcsatornán fel kell tární a még meglévő illegális szennyvíz becsatlakozásokat és illegális hulladék lerakásokat. Ezeket meg kell szüntetni és szükség szerint szankciókat alkalmazni.
- A Kurca főcsatornához tartozó erek, mellékcsatornák folyamatos karbantartása, vízminőségük ellenőrzése.
- Bioremediációs program folytatása a Kurca-főcsatornán
- A Kurcán szükség esetén a frissvíz utánpótlásáról való gondoskodás.
- További vízfelszínen úszó oxigén dúsító szökőkutak telepítése a Kurca Szentés város belterületi szakaszán.
- Parti nádsávok meghagyása, parti sávok fásítása.
- Termál elfolyó vizek kivezetése a Tiszába.
- Szennyvíztisztító telep korszerűsítése.
- A termálvizek hőenergiájának minél nagyobb hatásfokkal való kinyerése annak érdekében, hogy minél kisebb hőfokú víz kerüljön kivezetésre a felszíni vizekbe.

A felszín alatti vizek minőségével kapcsolatos célok:

Cél:

- Ivóvízbázis-védelem fejlesztése.
- A nitráatterhelés csökkentése.
- A földtani közeg, a felszín alatti vizek további terhelésének elkerülése.
- A vízháztartás egyensúlyának kialakítása és megőrzése érdekében a felszín alatti vízkészletek felhasználásának mérséklése.
- A sérülékeny vízbázisok területén a védősávok és védőidomok fokozott ellenőrzése, védelme.

Feladat:

- Termálvíz gazdaságos felhasználása.
- A szennyvízcsatorna hálózatra való lakossági rákötések számának növelése.
- A szippantott szennyvíz leürítés ellenőrzése, az esetleges illegális leürítések felszámolása.

- Ivóvízbázisok fokozott védelme.
- Hulladék lerakók rekultiválása.
- Szennyező források felkutatása, megszüntetése, kármentesítés.
- Zárt, szabályos trágyatárolók építése.
- A szikkasztásos szennyvíztárolás teljes mértékű felszámolása.

7.1.3. Földvédelem

Cél:

- A termőföld minőségének, termékenységének megőrzése, javítása.
- A parlagon maradt területek hasznosítása (a termőföldterület csökkenésének minimalizálása).
- A környezeti károkozás lehetőségeinek csökkenése.

Feladat:

- A hulladéklerakók rekultiválása.
- Mezőgazdaságilag kevésbé hasznosítható területeken a viszonyoknak megfelelő hasznosítás (gyepesítés, erdősítés, vizes élőhelyként való hasznosítás)
- Védelmi növényzet telepítése (talaj- és tájvédelmi fásítás)
- Védett, illetve érzékeny természeti területek védelme.
- Ár- és belvízvédelmi művek korszerűsítése. (Különösen a vízelvezető-rendszerek esetében).
- Megfelelő belvizek elleni védelem.
- Öntöző csatornák fenntartása, kezelése.
- Illegális építési-bontási hulladék elhelyezés, különös tekintettel a bontási hulladékkal történő mezőgazdasági utak feltöltési tevékenység visszaszorítása.

7.2. Települési és épített környezet védelme

7.2.1. A települési környezet védelme

Cél:

- Egészséges, kulturált, biztonságos lakókörnyezet kialakítása.
- Helyi környezetvédelmi vonatkozású rendeletek elkészítése, ill. felülvizsgálata.
- A lakosság, a civil szervezetek bevonása a települési környezetvédelmi döntésekbe és azok végrehajtásába.
- Közterületek, utak minőségének megóvása valamint javítása.
- Zöldfelületek fejlesztése.

7.2.1.1. Települési környezet tisztasága

Cél:

- A település köztisztaságának javítása.
- Köztéri rongálások visszaszorítása.

Feladat:

- Kommunális szilárd hulladékok megfelelő kezelése és ártalmatlanítása.
- Szelektív hulladékgyűjtés rendszer kibővítése.
- A köztisztasági feladatok ellátásának fejlesztése.
- Illegális hulladék lerakások felszámolása.
- Városi közterületi takarítási akciók szervezése.

7.2.1.2. Csapadékvíz elvezetés, bel- és árvízvédelem

Cél:

- Csapadékvíz-elvezetés megoldása, a település védelme az esetleges bel- és árvizektől.

Feladat:

- Csapadékvíz-elvezető rendszerek felújítása, a víz folyamatos lefutásának biztosítása az egyes befogadóig.
- Csapadékvíz-befogadók állapotjavítása, szükség szerint újak létesítése.
- Ár- és belvízvédelmi művek korszerűsítése.
- A csapadékvíz-elvezető árkokba történő illegális szennyvíz bevezetések felmérése és mielőbbi megszüntetése.
- Nyílt árok rendszer befedésének megakadályozása.

7.2.1.3. Ivóvízellátás

Cél:

- Az arzénmentes ivóvízellátás biztosítása.
- Meglévő vízkészletekkel való gazdálkodás, biztonságos vízellátás.
- Hálózati vízvesztesség csökkentése.
- A meglévő és még üzemelő vízáadó kutak minőségének megőrzése, illetve javítása.

Feladat:

- Az ivóvízhálózat-rendszer műszaki felmérése, hibák feltérképezése.
- Időszakos vezetéki rekonstrukciók betervezése, megvalósítása.
- A kutak védőterületének fokozott ellenőrzése, szennyezésektől való megóvása
- A Dél-alföldi Regionális Ivóvízminőség- javító Program megvalósításának részeként kiépíteni a szentesi arzénmentesítő technológiát, illetve megépíteni a távvezeték rendszert.

7.2.1.4. Energiagazdálkodás

Cél:

- Energiafelhasználás csökkentése.
- Alternatív energia felhasználás kiterjesztése

Feladat:

- Beruházásoknál az energiatakarékos technológiák megvalósításának támogatása.
- Utólagos hőszigetelések, energia-megtakarítást eredményező beruházások.
- Megújuló energiaforrások hasznosításának népszerűsítése, ezek alkalmazása.
- A panel program folytatása.
- A LED- es KEOP finanszírozású lámpatest csere program megvalósítása.

7.2.1.5. Zöldterület-gazdálkodás

Cél:

- Esztétikusabb települési környezet kialakítása és fenntartása.
- Zöld felületek minőségi- és mennyiségi növelése.

Feladat:

- Zöldterületek mennyiségének megőrzése, növelése, parkosítás.
- Utak melletti védőfásítások, zöldsávok megvalósítása. (A talaj defláció elleni védelmét is biztosítják, emellett „ökofolyosót” képezve a zöldhálózat fontos elemei.)
- Meglévő zöldfelületek minőségének javítása a klímaváltozáshoz igazodva
- Virágos területek megnövelése (pl.: iskolai, óvodai program segítségével, lakosság bevonásával)
- Környezetszépítő versenyek szervezése.
- Új Életfa ajándékozás az új született gyermekeknek, és a Nagymama program (virággalánta osztás a nagymamák között) hagyományának fenntartása.
- Játsszóterek létesítése, meglévők fejlesztése.
- Mezőgazdasági művelés alá vont területek szélein fasorok, védősávok telepítésének ajánlása a tulajdonosok irányába.
- Erdőterületek növelése.
- Őshonos növényfajok alkalmazásának ösztönzése.
- Szárazságtűrő növényfajok telepítése.
- Öntözött parkfelületek növelése, nortonkutak fúrása.
- Városkapuk rendezése.
- Egységesen fásított utcaképek kialakítása.
- Zöldfelületi kataszter elkészítése.

7.2.1.6. Közlekedés**Cél:**

- Kül- és belterületi úthálózat fejlesztése.
- Teljes kerékpárút-hálózat kiépítése.
- Városközpont forgalom-csillapítása.

Feladat:

- Forgalomtechnikailag nem megfelelő csomópontok átépítése.
- Folyamatos járda-felújítások.
- Meglévő utak korszerűsítése, szilárd útburkolatok folyamatos karbantartása.
- Útszakaszok felújításánál, átépítésénél csak szegéllyel ellátott utak építése.
- Az utak mentén zöldsáv kialakítása.
- A kerékpárút-hálózat kistérségi szinten történő megtervezése, pályázat benyújtása.
- A tömegközlekedés fejlesztése során a környezetkímélő megoldások előnyben részesítése.

7.2.2. Épített környezet védelme**Cél:**

- Esztétikus, kultúra- és hagyományőrző, a lakosság igényeit kielégítő épített környezet biztosítása.

Feladat:

- Épületek állagának ellenőrzése.
- A településrészek, ősi településközpontok, településmagok felújítása, fokozott védelme.
- Kossuth utca rehabilitációs projekt megvalósítása.
- Egyedi védelem alatt álló épületek szükség szerinti renoválása.
- Petőfi Szálló felújítása.

- Történelmi, néprajzi, településképi szempontból további értékes épületek védelem alá vonása.
- Országos jelentőségű műemlékek helyreállítására való törekvés (jégverem és góré állagmegóvása)

7.3. Természet- és tájvédelem

Cél:

- Biodiverzitás fenntartása.
- Település környezeti- és természeti értékeinek védelme, fenntartható használata.
- Helyi védettségű területek megőrzése.
- A természetvédelem igényeinek, érdekeinek szem előtt tartása a fejlesztések során.
- A Kurca-főcsatorna és partjai teljes terjedelmében tájvédelmi körzetté nyilvánítása.
- A település turisztikai vonzerejének növelése a tájvédelemmel egybekötve.
- Tanyás tájképek megőrzése (régiek védelme, újak építése)
- Ökológiai folyosók kijelölése (Kurca-főcsatorna Veker-éri főcsatorna – Kórógy-éri főcsatorna - Tőke-ér – Mágocs-ér – Ludas-ér parti sávjai)

Feladat:

- További védendő természeti és egyéb kultúrtörténeti értékek feltárása, nyilvántartása (Szentesi Kórház 16 hektáros parkja, Lapistó-Fertő, Mucsi-hát, József-szállás, Kutasi-gyep, Ecseri-legelő, Tőkei-puszták, József-szállás).
- A védett –illetve védendő- természeti értékek fenntartása, folyamatos értékmegőrzés.
- Az Érzékeny Természeti Területek, a NATURA 2000 területek figyelembe vétele a hatósági engedélyezési eljárások és az önkormányzati beruházások, fejlesztések során.
- Erdő- és fasortelepítések.
- Invázió fajoktól való mentesítés, őshonos fák telepítése.
- Idős fák állapot megóvása.
- A tájsebek rekultiválása (Zsoldos tavak környezetrendezése).
- Mezőgazdaságilag kedvezőtlen területek ökológiai szempontú hasznosítása (gyepesítés, erdősítés)
- A fejlesztési-, rendezési tervek készítése, felülvizsgálata során a tájvédelmi szempontok kiemelt figyelembevétele.
- Parkok kialakítása, erdei iskolák létrehozása.

7.4. Az emberi egészség védelme

Cél:

- Már a fogantatástól kezdve biztosítani az egészséges élet lehetőségét mindenkinek. A család mellett az iskola váljék az egészségfejlesztés alapvető színterévé.
- A folyamatosan növekvő számú idős lakosság életminőségének javítása.
- A társadalomból kirekesztett csoportok - romák, fogyatékosok, hajléktalanok - egészségi állapotának javítása.
- A mindennapi élet színterein a településeken, az oktatási intézményekben, a munkahelyen, valamint az egészségügy intézményeiben megvalósuljon az egészséget támogató politikai gyakorlat, hatékonyan érvényesüljenek az egészségfejlesztés, betegségmegelőzés.
- A szabad levegőn való mozgás (gyaloglás, kocogás, labdajátékok, futás, teniszezés, stb.) ösztönzése.

Feladat:

- Az egészségüggyel foglalkozó civil szervezetek támogatása
- Kerek asztal-beszélgetés az Önkormányzat, egészségügy, Népegészségügyi Intézet, oktatás, szociális terület, lakásügy, munkaügy, környezetvédelem, civil szervezetek, egyház, sajtó részvételével.
- A média hatékony bevonása az egészségfejlesztési programokba.
- A települések egészségfejlesztési koncepciójának kialakításába be kell vonni a civil és üzleti szférát.
- Az egészséges munkahelyekért mozgalom kiszélesítése.
- Az oktatási intézményekben megfelelő súllyal jelenjen meg az egészségfejlesztés.
- Az egészségügyben a gyógyító munka mellett kapjon nagyobb figyelmet a megelőzés.
- Az „Egészség a célkeresztben” program folytatása
- Mozogj többet a szabadban akciók szervezése, ezzel párhuzamosan a szabad téri sportolás lehetőségének fejlesztése (tenispálya korszerűsítés, futópálya a Ligetben, erdei tornapálya a Ligetben, BMX pálya, stb.).

7.5. Hulladékgazdálkodás

Cél:

- Környezetterhelés csökkentése.
- A hulladékok keletkezésének megelőzése.
- A keletkező hulladékok mennyiségének és veszélyességének csökkentése.
- A hasznosítási arány növelése.
- Korszerű hulladékkezelés és –hasznosítás kialakítása.

Feladat:

- A Dél – Kelet Alföldi Régió Hulladékgazdálkodási Rendszer (DAREH) Önkormányzati Társuláson belül a KEOP - 2.3.0 - A települési szilárd hulladéklerakókat érintő térségi szintű rekultivációs rendszerek kialakítása pályázat megvalósítása.
- KEOP - 1.1.1 - Települési szilárdhulladék-gazdálkodási rendszerek fejlesztése pályázat keretében átrakó állomás létesítése.
- További hulladék udvarok létesítése.
- Városi takarítási, lomtalanítási akciók szervezése.
- Az illegális építési-bontási hulladék elhelyezés megakadályozása.
- Illegális hulladék lerakók megszüntetése.
- Komposztáló telep kapacitás bővítése
- Zöld szám létrehozása (illegális hulladék lerakás, illegális szennyvíz-elvezetés, stb. bejelentése).

7.6. Zaj- és rezgés elleni védelem

Cél:

- Lakó területek zajterhelésének kiküszöbölése.
- A lakosság nyugodt pihenésének biztosítása.

Feladat:

- Zajvédő (erdő) sávok telepítése.
- A telephelyek, ipari tevékenységek kiszorítása a lakó övezetekből.
- Csendes övezetek kijelölése (Széchenyi liget, oktatási intézmények, egészségügyi intézmények, lakóövezetek)
- Útburkolatok megfelelő állapotban tartása

7.7. Szemléletformálás

Cél:

- A lakosság környezettudatos szemléletének kialakítása.

Feladat:

- Lakosság bevonása a környezetvédelmi döntésekbe.
- Lakosság folyamatos tájékoztatása a környezet állapotáról. (Helyi média, hirdetés, stb.)
- A környezetvédelmi tudati nevelés beépítése a helyi oktatásba. (Iskola, óvoda)
- Környezetvédelmi lakossági akciók szervezése (hulladékgyűjtési, takarítási, stb.)
- Környezetvédelmi célú rendezvények megvalósítása.
- Civil szervezetek környezetvédelmi tevékenységének elősegítése.

8. TERVEZÉS

A korszerű környezetpolitika előrelátó, célorientált és integrált megközelítést, a különböző területi szintek és az ágazatok közötti egyeztetett tervezést, programkészítést és megvalósítást igényel. A helyi szintű fejlesztések, beruházások tervezésénél a számításba vehető alternatívák feltárása révén lehetőség nyílik kiválasztani a környezetre legkisebb kockázattal járó megoldásokat.

Gondos tervezéssel a költségek meghatározásával a szükséges pénzügyi források megteremtésére is mód nyílt.

A települési környezet megóvásának és javításának fontos eszköze a helyi szabályozás, melyben érvényesülnie kell a "szennyező fizet" elvnek.

A tervezés, a rendeletalkotás, az engedélyezési eljárások során a magasabb szintű jogszabályok naprakész ismerete elengedhetetlen. Mind e mellett gondot kell fordítani a folyamatos információk frissítésére az ismereteink gyarapítására.

A környezetvédelmi törvény külön fejezetben rögzíti a környezetvédelem gazdasági alapjait. A Nemzeti Környezetvédelmi Program által meghatározott gyakorlatot célszerű helyi szinten

is folytatni, azaz a települési környezetvédelmi program esetében az éves költségvetés bizonyos hányadát közvetlen környezetvédelmi célokra évente meg kell határozni. A belső környezetvédelmi fejlesztési forrásokat ki lehet egészíteni pályázatok útján megnyert forrásokkal. A pályázati lehetőségek folyamatos figyelemmel kísérésének a sikeres pályázat megírásának feltétele a jól képzett szakember gárda.

A környezetvédelmi dologi kiadásokra (tanulmánytervek készíttetése, mérések, állapotfelmérések, környezeti és környezet-egészségügyi adatok nyilvántartása, informatikai háttér biztosítása stb.), mint szakfeladatra, évente külön költségvetési keretet kell meghatározni.

A környezetvédelmi célú fejlesztésekre, nagy beruházásokra évente külön fejlesztési keretet szükséges biztosítani.

Szentes Város Környezetvédelmi Programja összhangban van a Csongrád Megyei Környezetvédelmi Programmal, Szentes Város Településfejlesztési Konceptciójával és Szentes Város Településszerkezeti Tervével.

A település környezetének védelmét hivatottak szolgálni a következő helyi rendeletek:

Szentes Város Önkormányzata Képviselő-testületének 19/1996./VI.21.) KT számú rendelete a Magyartés-Zalotai természetvédelmi terület védetté nyilvánításáról

Szentes Város Önkormányzata Képviselő-testülete 35/1997. /XI.28./ KT számú rendelete a helyi környezetvédelmi alap létrehozásáról és az alappal való gazdálkodásról

Szentes Város Önkormányzata Képviselő-testületének 32/2003. /XII.5./KT. rendelete az épített örökség védelmének helyi szabályozásáról

Szentes Város Önkormányzata Képviselő-testületének 39/2007. /XII.29./ rendelete a Széchenyi liget, mint helyi jelentőségű védett természeti terület védettségének fenntartásáról

Szentes Város Önkormányzata Képviselő-testülete 8/2008.(V.01.) rendelete a környezetvédelem helyi szabályairól

Szentes Város Önkormányzata Képviselő-testületének 5/2009.(III.09.) rendelete Szentes Város helyi építési szabályzatáról és szabályozási tervéről

Szentes Város Önkormányzata Képviselő-testületének 16/2013. (VII.17.) önkormányzati rendelete a közterületek és közterület jellegű területek használatáról

TÁBLÁZATOK JEGYZÉKE

1. Az illetékességi terület néhány településének légszennyezése szennyező anyagokként [t/év], a jelentéskötelezett források kibocsátásai alapján 2012. évben — 8. oldal
2. Vízminták kémiai vizsgálatának eredményei — 10. oldal
(mintavételi pontokon mért eredmények átlagai)
3. A Kurca iszapszint alakulása a bioremediációs kezelés hatására — 11. oldal
4. Szentes és térségének talajtípusai — 16. oldal
5. Szentes és térségének szántóterületeinek átlagos AK értéke — 17. oldal
6. Vezetékes ivóvízellátás alakulása — 21. oldal
7. A szennyvízhálózat hosszának és a rákötött lakások számának alakulása — 22. oldal
8. Gázellátás alakulása — 23. oldal
9. Villamosenergia-fogyasztók számának alakulás — 24. oldal
10. A távfűtött lakások és a melegvízzel ellátott lakások számának alakulása — 25. oldal
11. Szentes 2012. évi statisztikai adatai a földhasználatról — 26. oldal
12. Országos védelem alatt álló objektumok — 32. oldal
13. Helyi védelem alá helyezett objektumok — 33. oldal
14. A területen keletkező biológiailag lebomló szerves települési hulladékok mennyisége (aránya) és ebből a lerakásra kerülő mennyiség (arány) 2012. évre vonatkoztatva — 52.
15. Környezetvédelmi beruházások — 54. oldal
16. **A TELEPÜLÉSI KÖRNYEZET SWOT ANALÍZISE** — 59. oldal

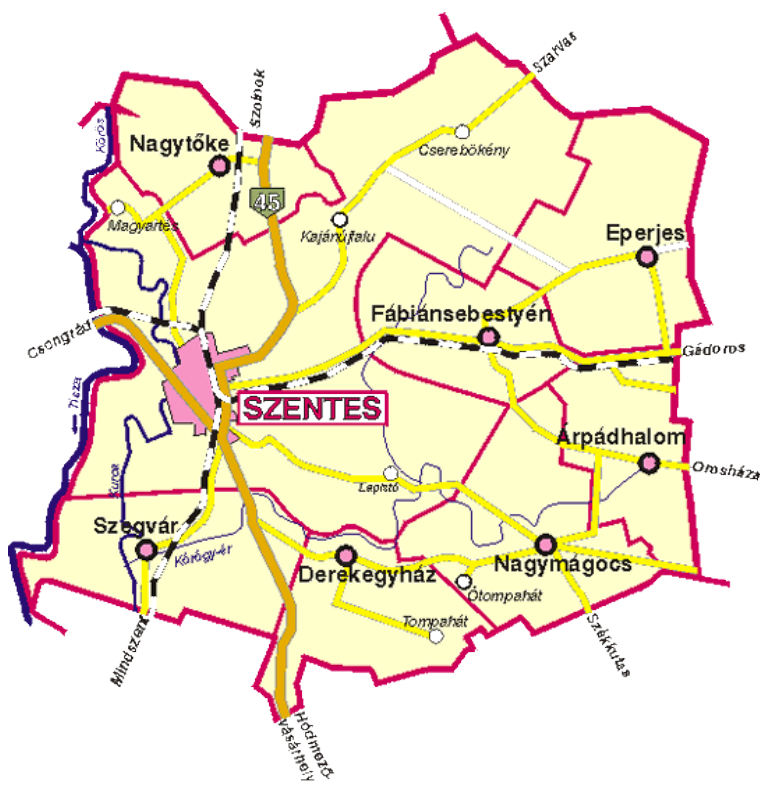
ÁBRÁK JEGYZÉKE

- I. Szentés a járás központi települése — 5. oldal
- II. A Kurca bioremediációs kezelésének hatására az iszapszint változásának ábrázolása — 12. oldal
- III. Belvízzel borított területek nagysága 2010. évben — 20. oldal
- IV. Szentés védett természeti területei — 37. oldal
- V. Szentés ökológiai hálózata — 38. oldal
- VI. Szentés közigazgatási területét érintő Natura 2000 területek hálózatának térképe — 41. oldal
- VII. Különleges Madárvédelmi Területek eloszlása — 42. oldal
- VIII. Különleges Természetmegőrzési Területek: bemutatása — 42. oldal
- IX. Sárga zsákos házhoz menő szelektív gyűjtés mennyiségei 2009.09. havi bevezetés óta — 50. oldal

Táblázatok és ábrák jegyzéke

Szentes város a Kistárség központi települése

I. számú ábra

Az illetékességi terület néhány településének légszennyezése szennyező anyagoként [t/év], a jelentéskötelezett források kibocsátásai alapján 2012. ében

1.számú táblázat

Szennyező anyag	2012. évi emisszió [t/év]						
	Szeged	Kecskemét	Hódmezővá- sárhely	Orosháza	Baja	Szentes	Kiskun- félegyháza
Kén-oxidok (SO ₂ , SO ₃)	2,7	3	8,7	540,8	0,1	6,4	1,86
Szén- monoxid (CO)	60,5	90,8	54,4	90,86	9,1	39	20
Nitrogén- oxidok (NO _x)	181,5	135,2	60,6	1209,9	4,7	20,74	28,9
Szilárd anyag	8,5	15	6,1	14,88	0,65	4,7	10,2
Összesen:	253,2	244	129,8	1856,44	14,55	70,84	60,96

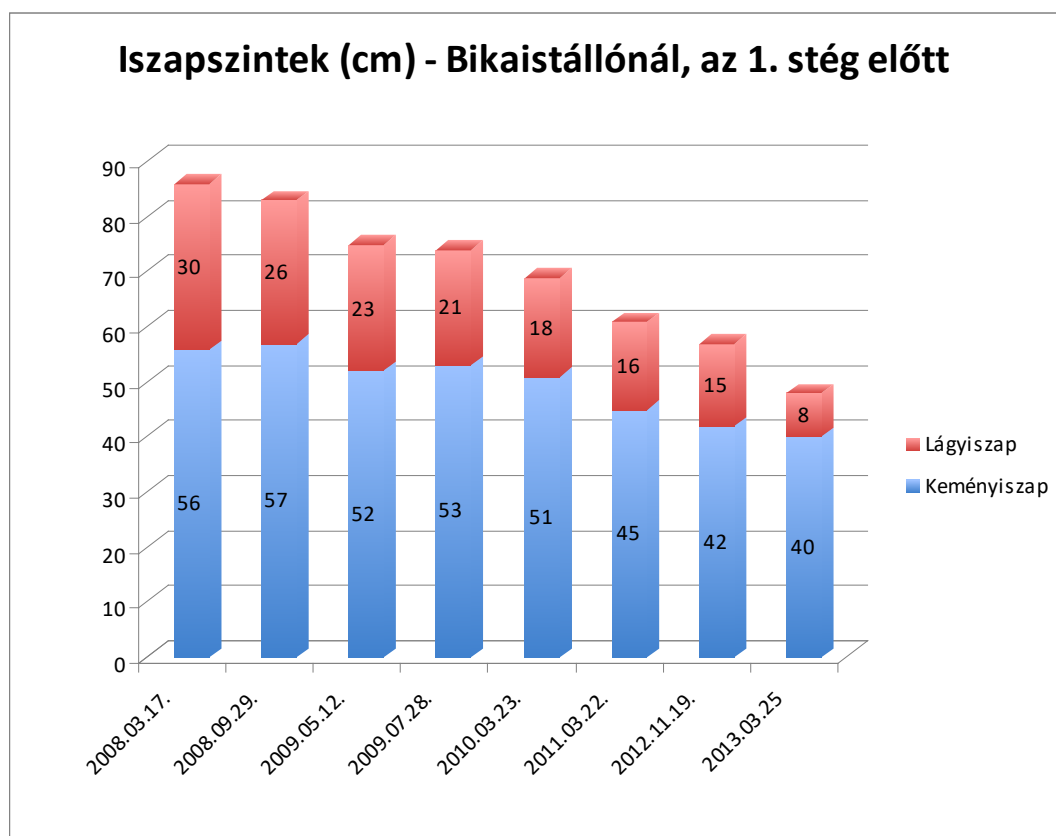
A Kurca iszapszint alakulása a bioremediációs kezelés hatására

3. számú táblázat

Mérési időpontok	Iszapszint (cm)			Iszapszint (cm)		
	Bikaistálló-tiltó, 1. stég előtt			Talomi-tiltó		
	Keményiszap	Lágyiszap	Teljes	Keményiszap	Lágyiszap	Teljes
2008. 03. 17.	56	30	86	55	30	85
2008. 09. 29.	57	26	83	55	26	81
2009. 05. 12.	52	23	75	37	40	77
2009. 07. 28.	53	21	74	34	42	76
2010. 03.23.	51	18	69	35	32	67
2011. 03. 22.	45	16	61	45	21	66
2012. 11. 19.	42	15	57	42	18	62
2013. 03. 25.	40	8	48	30	8	38

A Kurca bioremediációs kezelésének hatására az iszapszint változásának ábrázolása

I. számú ábra

Vízminták kémiai vizsgálatának eredményei
(mintavételi pontokon mért eredmények átlagai)

2. számú táblázat

Mintavétel időpontja	Ortofoszfát (mg/l)	Nitrát (mg/l)	Ammónia (mg/l)
2007. október	0,14	18,4	0,44
2008. március	0,40	6,19	0,31
2008. október	0,08	1,5	0,45
2009. május	0,67	0,62	0,57
2010. március	0,22	13,6	0,82
2011. március	0,62	15,00	0,77
2012. március	0,33	9,93	1,11
2013. március	0,39	12,72	0,74
2013. május	n.a.	4,38	0,20
2013. június	n.a.	1,46	1,03
2013. július	n.a.	1,15	0,64
<i>Algaszám alapján minden minta bőven termő vízre utal</i>			

Szentes és térségének talajtípusai

4. számú táblázat

Szentes és Térségének talajtípusai	a kistérség összes mezőgazdasági területéhez viszonyítva (ha, %)	
<u>Alföldi mészlepedékes csernozjom</u>	2 250 ha	3,1%
<u>Karbonátos réti csernozjom</u>	26 267 ha	36,5%
<u>Szolonyeces réti csernozjom</u>	17 956 ha	24,9%
<u>Kérges réti szolonyec</u>	3 156 ha	4,4%
<u>Közepes réti szolonyec</u>	5 334 ha	7,4%
<u>Szolonyeces réti</u>	4 970 ha	6,9%
<u>Erősen szolonyeces réti</u>	2 203 ha	3,0%
<u>Karbonátos réti</u>	548 ha	0,8%
<u>Karbonátos öntés réti</u>	3 585 ha	5,0%
<u>Karbonátos csernozjom réti</u>	2 333 ha	3,2%
<u>Mélyben szolonyeces csernozjom réti</u>	415 ha	0,6%
<u>Szolonyeces csernozjom réti</u>	1 793 ha	2,5%
<u>Karbonátos többretegű humuszos öntés</u>	675 ha	0,9%
<u>Humuszos réti öntés</u>	619 ha	0,8%

Forrás: Növény-egészségügyi és Talajvédelmi Állomás, Csongrád megyei 1999.

Szentes és térségének szántóterületeinek átlagos AK értéke

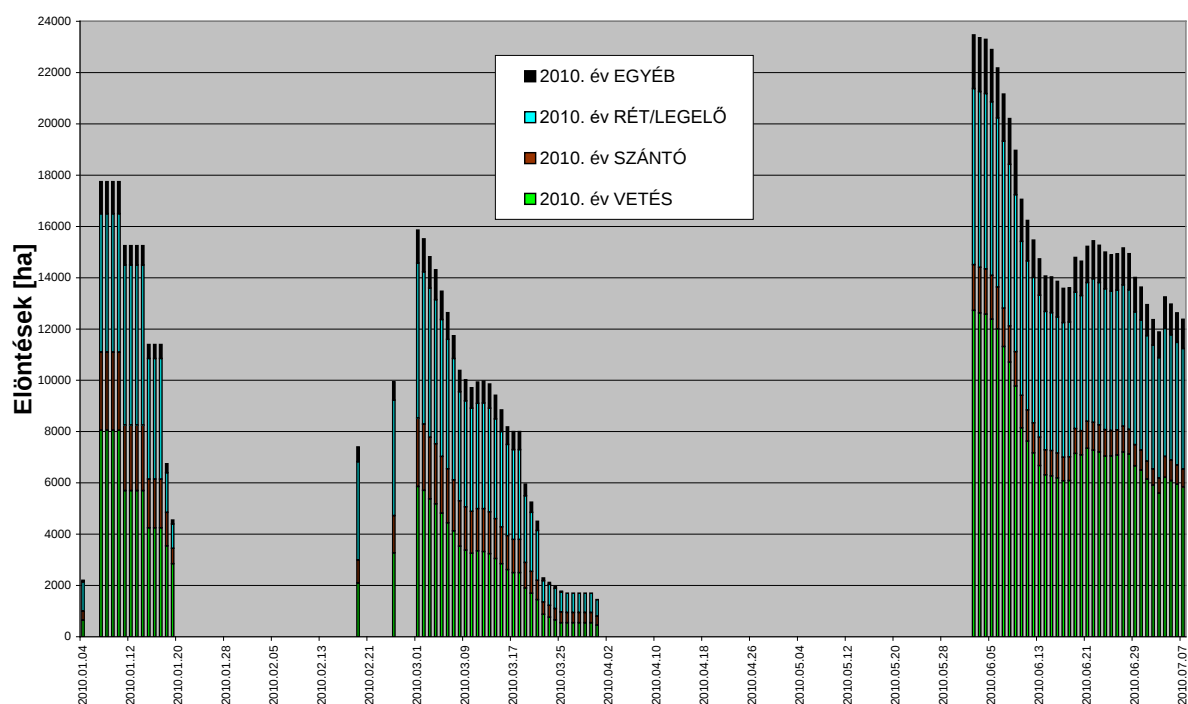
5. számú táblázat

Települések	Szántóterület átlagos AK érték
Árpádhalom	30,00
Derekegyház	32,00
Eperjes	22,78
Fábiánsebestyén	22,00
Nagymágocs	34,00
Nagytőke	21,00
Szegvár	27,82
Szentes	24,00
KISTÉRSÉG	26,06

Forrás: Helyi települési adatgyűjtés 2002.

Belvízzel borított területek nagysága 2010. évben

II. számú ábra

Vezetékes ivóvízellátás alakulása

6. számú táblázat

Megnevezés	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.
Közüemi ivóvízvezeték-hálózat hossza (km)	227,4	231,2	232,4	230,5	231,5	232,1	244,5
Közüemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások száma (db)	12461	12459	12474	12469	12617	12622	12519

Ivóvíz bekötések aránya: 97%

A szennyvízhálózat hosszának és a rákötött lakások számának alakulása

7. számú táblázat

Megnevezés	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.
Lakásállomány (db)							
Közüemi szennyvízcsatorna-hálózat hossza (km)	169,8	211,3	221,1	228,9	229,6	229,7	218,4
Közücsatornahálózatba bekapcsolt lakások száma (db)	8500	9711	10124	10142	11038	11050	11079

A gázellátás alakulása

7. számú táblázat

Megnevezés	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.
Az összes gázcsőhálózat hossza (km)	171	188	189	191	191	193	193
Összes gázfogyasztók száma (db)	11212	11348	11430	11461	11488	11502	11515

(lakásállomány: 12.858 db)

Szentes 2012. évi statisztikai adatai a földhasználatról

10. számú táblázat

Földrészlet statisztika fekvésenként							
fekvés	földrészletek száma	egyéb önálló épületek száma	egyéb önálló lakások száma	összes terület (m2)	legkisebb földrészlet terület (m2)	legnagyobb földrészlet terület (m2)	átlagos földrészlet terület (m2)
belterület	10066	399	4654	17131300	2	258193	1702
külterület	8719	13	0	331421360	14	3433765	38011
zártkert	2156	0	0	4700654	17	51230	2180
ÖSSZESEN	20941	412	4654	353253314			
Földrészlet statisztika művelési áganként							
művelési ág	földrészletek száma	alrészletek száma	összes alrészlet terület (m2)	legkisebb alrészlet terület (m2)	legnagyobb alrészlet terület (m2)	átlagos alrészlet terület (m2)	
erdő	494	578	11681844	129	331718	20211	
fásított terület	4	4	9854	588	5111	2464	
gyep (legelő)	1313	1862	61629102	36	685767	33098	
gyep (rét)	114	133	4861160	2213	380369	36550	
művelési ág	földrészletek száma	alrészletek száma	összes alrészlet terület (m2)	legkisebb alrészlet	legnagyobb alrészlet	átlagos alrészlet	

				terület (m2)	terület (m2)	terület (m2)
gyümölcsös	400	408	1986372	448	209944	4869
halastó	6	11	1429802	4947	285077	129982
kert	979	987	1012870	17	37954	1026
kivett	13058	13448	49690665	2	1510431	3695
nádas	68	87	1019208	509	168154	11715
szántó	6046	10282	219760941	24	1065434	21373
szőlő	146	147	171496	403	10459	1167

A távfűtött lakások és a melegvízzel ellátott lakások számának alakulása

9.számú táblázat

Megnevezés	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.
Távfűtésbe bekapcsolt lakások száma (db)	1402	1402	1402	1402	1402	1402	1402
Melegvízhálózatba bekapcsolt lakások száma (db)	1399	1399	1399	1399	1399	1399	1399

Villamosenergia-fogyasztók számának alakulása

8. számú táblázat

Megnevezés	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.
Villamosenergia-fogyasztók száma (db)	16666	16836	16748	16770	16754	16714	16695

(áramellátás: 98%)

Országos védelem alatt álló objektumok

11. számú táblázat

Egyedi védett objektumok	Található	Épült	Stílus
Ecseri templomrom	Szentesről a Szarvas felé vezető úton	14. sz.	gótikus
Szent Miklós magyar ortodox templom	Kossuth utca 4.	1786	késő barokk
Református templom	Kossuth tér	1808-1825	kora klasszicista
Római katolikus templom (Szent Anna),	Erzsébet tér 2.	1843-1847	klasszicista
Kosztai József Múzeum (2006-ig) (Volt Ligeti Új Vendéglő)	Széchenyi liget 1.	1840 körül	késő klasszicista
Donáti-Szélmalom	Donát utca 73.	1866-67	-
Kukoricagóré és jégverem	Páva utca 3.		
Péter Pál Polgárház	Petőfi utca 9.	1830 körül	klasszicista
Mátéffy-Burg féle "gólyás" Polgárház	Petőfi utca 4.	1840 körül	klasszicista
Református lelkészlak	Kiss Bálint u. 2.	1836	klasszicista
Konferencia Központ, Szentesi Levéltár, Koszta József Múzeum (Volt Megyeháza)	Kossuth tér 1.	1883	neoreneszánsz

Szentháromság-szobor	Köztársaság tér		neoreneszánsz
Csárda (volt kikötői csárda)	Szenta Anna utca 17.	18. sz.	
Petőfi Szálló (NKÖM 9/2004. (IV.13.)jogszabály értelmében)	Petőfi utca 2.	1898	szecessziós
Zsoldos-féle Téglagyár gyártó épület (Hoffman-kemence) és lakó-iroda épülete	??????	1865	

Helyi védelem alá helyezett objektumok

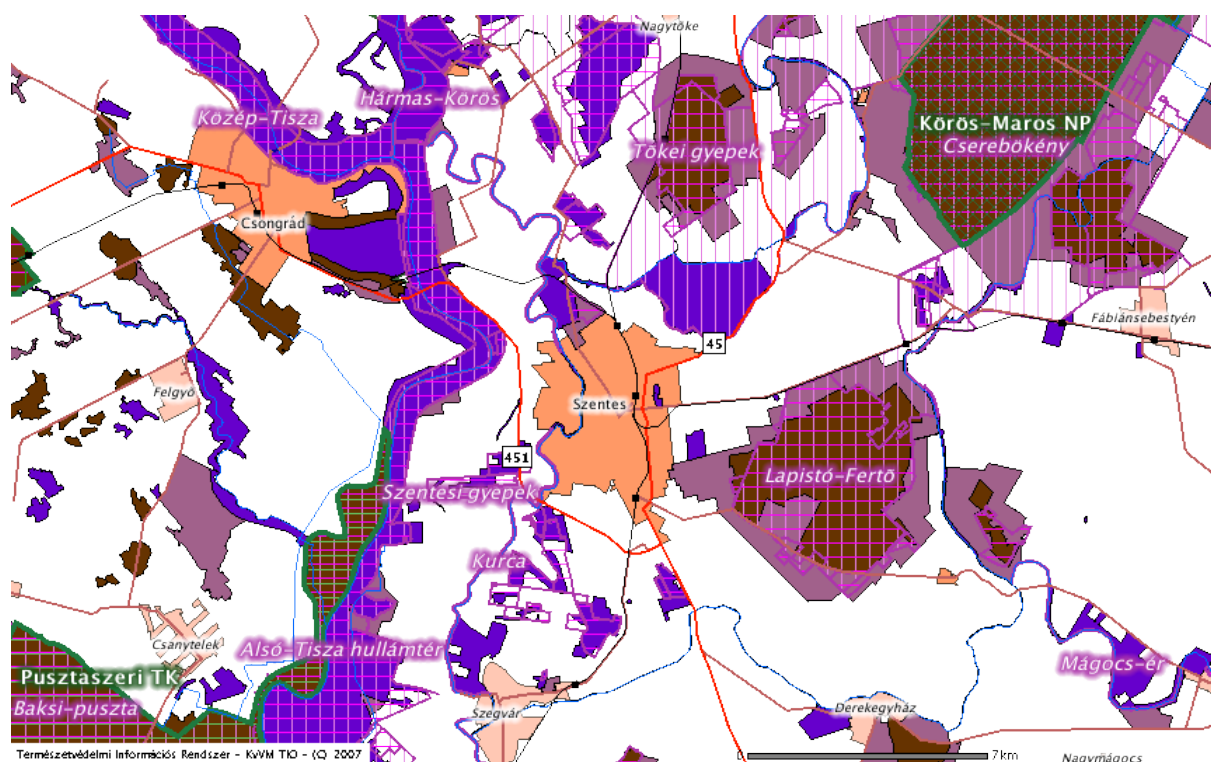
12. számú táblázat

Karakteres utcaképek	1. Kiss Bálint utca 2. Petőfi utca 3. Farkas Mihály utca	
Egyedi helyi védelemben álló objektumok	Található	Épült
Barokk haranglábak	Nagynyomás 46.	1805
Kálvária-szobrok, stációk	Kálvária temető	1817
Szent Vendel-szobor	Bánomháti temető	1867
Családsegítő Intézet (Volt Gőz- és kádfürdő)	Széchenyi liget	1870
Horváth Mihály Gimnázium	Szent Imre herceg utca 2.	1888
Zeneiskola (Volt Úri kaszinó)	Kiss Bálint utca 11.	1893
Ármentesítő Társulati Székház	Kiss Bálint u. 13.	1893
Kuczori Szivattyútelep	Felsőréti 55.	1893
Kórház	Sima Ferenc utca 44-58.	1902
Evangelikus templom	Kossuth utca 9.	1905
Városháza	Kossuth tér 6.	1911
Városi Bíróság (Volt Járásbíróság és fogház)	Erzsébet tér 4.	1911
Árpád-Agrár Rt. Kenyérgyár (Volt Zsoldos kenyérgyár)	Arany J. u. 4.	1911
Szent Erzsébet Katolikus Általános Iskola	Erzsébet tér 1.	1912
Petőfi S. Ált. Iskola (Volt Polgári leányiskola)	Petőfi u. 15.	1913
Felsőpárti református templom	Jókai u. 71	1914

Vasútállomás	Kolozsvári utca 2.	1928
Kiss Bálint Református Általános Iskola	Kossuth tér 2.	1929
Városi Gyermekkönyvtár, Lakóház, üzletek (Volt Szentesi Takarék és bérház)	Petőfi utca 1.	1929
Zsidó szertartásterem	Nagynyomás 48.	1930
Dózsa ház, Sportház (Volt Horthy-ház)	Csongrádi u. 2.	1937
Hősök Erdeje (I. vh-ban elesett szentesi katonák emlékét őrző kegyeleti emlékpark)	Hrsz.: 8288/1	1932
Zsidó temető sírkövei	Izraelita temető	

Szentes védett természeti területei

(III. számú ábra)

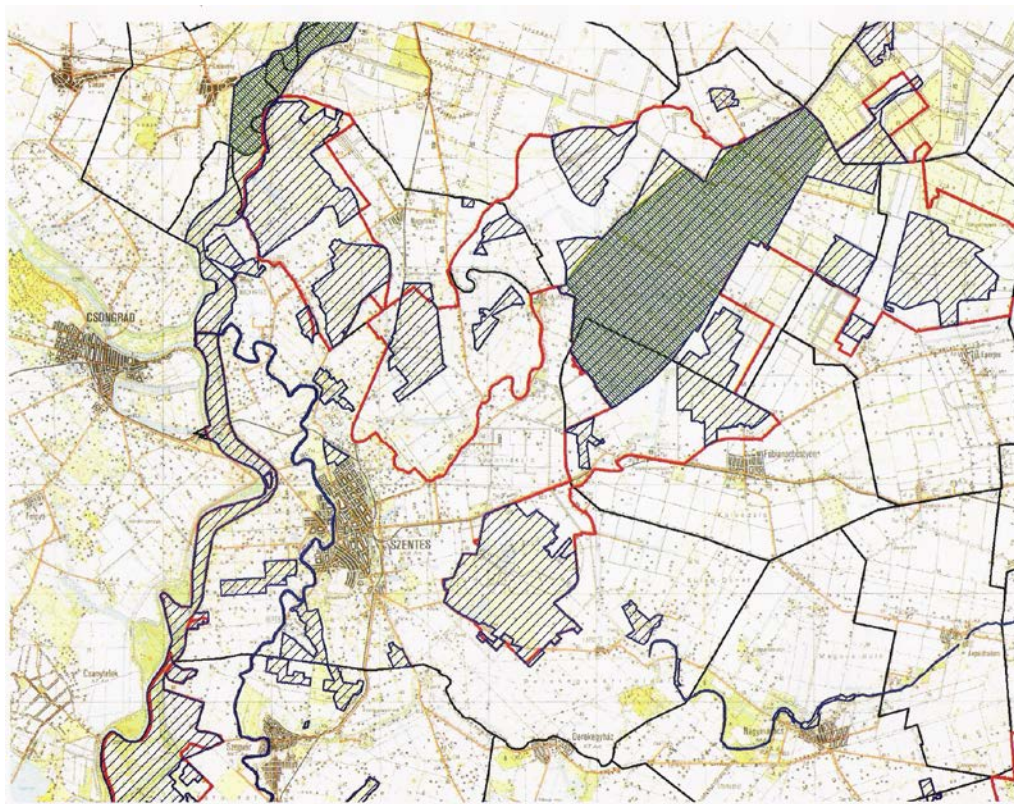

Szentes ökológiai hálózata

IV. számú ábra

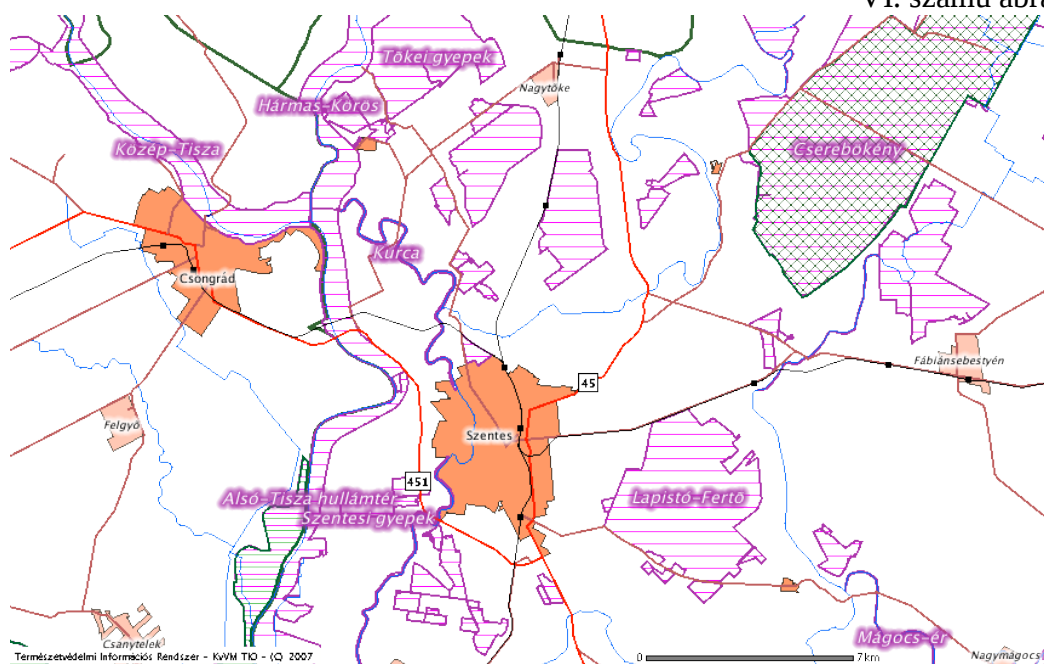
Szentes közigazgatási területét érintő Natura 2000 területek hálózatának térképe

V. számú ábra

Különleges Természetmegőrzési Területek: bemutatása

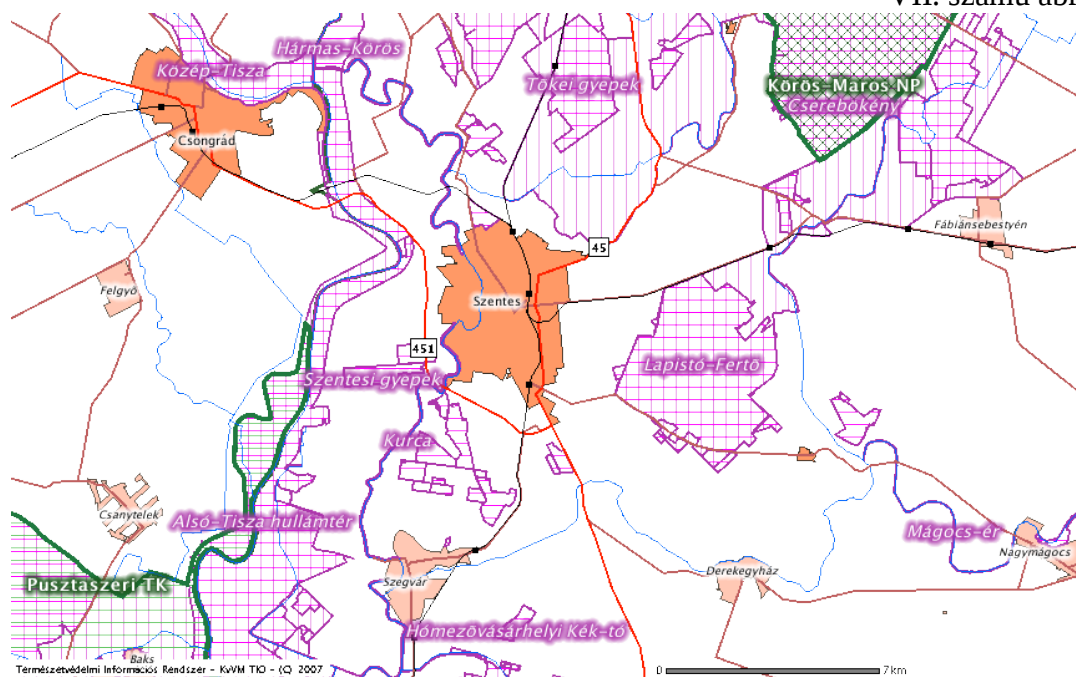
VI. számú ábra

10.723 ha

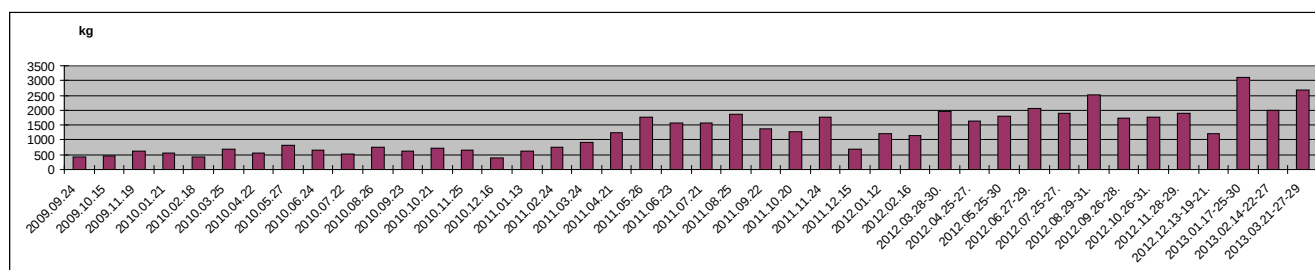
Különleges Madárvédelmi Területek eloszlása

VII. számú ábra

Sárga zsákos házhoz menő szelektív gyűjtés mennyiségei 2009.09.24. - 2013.03.29. közötti időszakban

VIII. számú ábr

A területen keletkező biológiailag lebomló szerves települési hulladékok mennyisége (aránya) és ebből a lerakásra kerülő mennyiség (arány) 2012. évre vonatkoztatva

13. számú táblázat

<i>Keletkező települési hulladék</i>	<i>t/év</i>	<i>%</i>
Települési szilárd hulladék teljes mennyisége	8904	100
Lerakásra kerülő települési szilárd hulladék mennyisége (Hódmezővásárhelyen)	6651	74,7
Komposztálással hasznosításra kerülő szerves települési hulladék mennyisége (Szentcs-Berki Hulladékkezelő Telep)	2253	25,3

Szentcs Város Önkormányzata az elmúlt 16 évben számos, jelentős nagyságú környezetvédelmi beruházást valósított, illetve valósít meg. A beruházások anyagi fedezetének biztosításához különböző pályázati forrásokat is igénybe vettek.

Év	Fejlesztés tárgya	Forrás	Beruházás teljes összege (eFt)
1997-1998	Szentcs – Berki Hulladéklerakó Telep létesítése	Céltámogatás TEKI	189.730
2000.	Kurcs városi szakaszának kotrása (Önk.+ATIVIZIG közös beruházása)	KvM	426.000
2002.	Hulladékfogó háló telepítése	saját	900
2002.	MK-2500 bálázó gép	saját	2.900
2002.	IVECO tip. konténerszállító jármű	saját	15.500
2002.	Szelektív előkezelő tároló tér	saját	1.800
2002.	- 2.500 db, új, 110 literes műa. hulladékgyűjtő edény, - 1 db IVECO 14 m ³ -es hulladékgyűjtő jármű, - 3 db 4 frakciós szelektív hulladékgyűjtő sziget,	KöM-BM	34.158
2003. – 2004.	- 1 db 1.300 t/év kapacitású komposztáló telep, - 4 db 4 frakciós szelektív hulladékgyűjtő sziget,	KVvM - BM	51.295
2003.	Kisér városrészben és Városközpontban szennyvízcsatorna hálózat kiépítése	Céltámogatás KÖVICE	1.716.970
2004.	Felsőparti városrész szennyvízcsatorna hálózat kiépítése	Céltámogatás	856.981
2005	Somogyi Béla u. és környékén szennyvízcsatorna hálózat kiépítése	Céltámogatás	988.867
2006.	Nagyhegyi városrészben szennyvízcsatorna hálózat kiépítése	Céltámogatás	262.000
2005.	Szociális konténer – Szentcs-Berki Hulladéklerakó Telep	saját	2.200
2005.	Szentcs-Berki Hulladéklerakó Telep külső csapadékvíz gyűjtő övások	saját	475.000
2005.	- 1 db Daewoo AVIA 8 m ³ -es hulladékgyűjtő jármű,	KAC - Zöldforrás	27.625

	- 25 db 4 frakciós szelektív hulladékgyűjtő sziget,		
2005.	Szentes város bel- és külterületein illegálisan lerakott települési szilárd hulladék begyűjtésére és megfelelő kezelésére	KÖVICE „Zöld Forrás”	1.000
2005.	Szelektív hulladékgyűjtő rendszerek kiépítése Szentes város részben kialakított, valamint Szegvár Nagyközség teljes szelektív hulladékgyűjtő sziget hálózatának kiépítése és az üzemeltetés feltételeinek megteremtése	KÖVICE „Zöld Forrás”	12.500
2005.	Patakok, kisvízfolyások medrének és partjának megtisztítása- céljára Szentes Nagyvölgy belvízelvezető csatorna tisztítására	KÖVICE „Zöld Forrás”	2.000
2006.	Szilárd burkolatú útépítés a Szentes-Berki Hulladéklerakó Telep komposztáló térig	saját	3.200
2006.	- Szentes – Berki Hulladéklerakó Telep rekultivációs terve	DARFT - TEHU	4.380
2006.	MTZ-82 erőgép gallyaprító és humlokrakodó	saját	7.500
2006.	Veker-éri főcsatorna kotrása	Vis major	30.000
2007.	komposztáló tér bővítés	saját	18.700
2008.	4 db új szelektív hulladékgyűjtő sziget telepítése	saját	1.300

A TELEPÜLÉSI KÖRNYEZET SWOT ANALÍZISE

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
☺ A város ép és háborítatlan természeti környezete, természetvédelmi területek ☺ A védett területek csatornázottsága megoldott ☺ A szántóföldeken szigetszerűen elhelyezkedő kunhalmok ☺ Szilárd burkolatú úthálózat ☺ Az ivóvíz hálózat és a szennyvízelvezető csatornarendszer teljes kiépítettsége ☺ Teljesen kiépített közvilágítási hálózat ☺ Gazdag hévíz készlet ☺ Nagy múlttal rendelkező szántóföldi növénytermesztés ☺ Jó minőségű szántóföldek ☺ Jó minőségű levegő ☺ Várost elkerülő út megléte ☺ Ipari Park (ipari tevékenység kizorul a városból) ☺ Környezet- és település-tisztaságvédelem helyi szabályozása ☺ Tisza folyó és Kurca-főcsatorna, mint felszíni vizek és ökológiai zöldfolyosók ☺ Szakmai humánerőforrás ☺ Korszerű gyepmesteri telep ☺ Korszerű hulladékgazdálkodás ☺ Szennyvíztisztító telep korszerűsítése	☹ Városkapuk rendezetlensége ☹ Békésszentandrás-Szarvas-Szentes háromszög Magyarország legszárazabb vidéke ☹ A védelemre érdemes természetközeli területek további feltárásának és védelem alá vételének hiánya ☹ Ligetek, ártéri erdők hiánya a csatornák és az utak mellett ☹ Vízsztint ingadozás az öntözés felhagyásával, az ott élő fajokra káros ☹ Medencés kikötő hiánya a Tiszán ☹ A város környéki infrastruktúra nem elég fejlett ☹ Kistérségi kerékpárutak kiépítettségének mértéke még nem elegendő ☹ A Kurca-főcsatorna vízminősége nem megfelelő ☹ Bányatavak rossz vízminősége ☹ Közös közmű –alagút hiánya ☹ Ivóvíz-minőségi EU előírásoknak való megfelelés ☹ Alternatív energia felhasználásának elterjedése ☹ Számos, keskeny zöldfelületű szűk utca ☹ Utcai sorfák rossz egészségi állapota, nem

	egységesen fásított utcaképek ☹ Alacsony erdősültségi területi mutató
LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
☺☺ A Kurca-főcsatorna további kotrása ☺☺ Összefogas a Kurca-főcsatorna vízminőség javítása érdekében ☺☺ Kurca-főcsatorna és partjai teljes hosszában tájvédelmi körzetté nyilvánítása ☺☺ Kurca-főcsatorna élővé tétele ☺☺ Helyi természetvédelmi területek növelése, a már meglévők puffer területének kiszélesítése ☺☺ Ökológiai folyosók kijelölése (Kurca – főcsatorna- Veker-éri főcsatorna – Kórógy-ér - Tőke-ér – Mágocs-ér – Ludas-ér parti sávjai) ☺☺ Pályázati források kihasználása ☺☺ Védett területek megfelelő feltárása, ökoturizmusra való alkalmassá tétele ☺☺ A földhasználat átgondolása (művelési ág váltások, őszepek visszaállítása, parlagon hagyott területek csökkentése, parlagfű irtás, erdősítés) ☺☺ Tájsebek begyógyítása (felhagyott bányagödörök) ☺☺ A Tisza nyújtotta szállítási lehetőségek kihasználása (Csongrádi vízlépcső megépítése, Duna-Tisza csatorna) ☺☺ A termálvíz jobb kihasználása ☺☺ Termál csurgalékvíz elvezető nyomocső építés (Kurca tehermentesítése) ☺☺ Északi elkerülő út megépítése ☺☺ Komposztáló bővítése ☺☺ Szemételepek rekultivációi ☺☺ Bioetanol- és biodízel üzem létesítése ☺☺ Alternatív erőforrások kihasználása (napfény) ☺☺ Biomassza erőmű létesítése ☺☺ Szelektív hulladékgyűjtés és hasznosításának fejlesztése ☺☺ Fásítási program folytatása ☺☺ Parkok rendezése, újak létesítése ☺☺ Kerékpárút hálózat fejlesztése ☺☺ Csendes övezet kialakítása ☺☺ Környezeti nevelés, lakossági környezetvédelmi akciók szervezése ☺☺ Tanyás tájképek megőrzése (régiek védelme, újak építése)	☹ A Kurca-főcsatorna állóvíz, a kotrás után néhány évvel újra eliszaposodhat ☹ A nem megfelelő csurgalékvíz kezelés tovább rontja a Kurca-főcsatorna vízminőségét ☹ Érdekkülönbségek további növekedése a Kurca-főcsatornát érintően a tulajdonosa, kezelője és a környezetvédelem között ☹ A védett területek nem megfelelő használata: talajerózió, fajok csökkenése ☹ Invázió fajok megjelenése a természeti- és természetközeli területeken ☹ Fapótlások elmaradása ☹ Létszámában szűkülő mezőgazdaság ☹ Szántók parlagon hagyása ☹ Még több nadrágszík parcella kialakulása ☹ Szennyvíz tisztító üzem elavultsága ☹ Illegálisan bekötött, udvarokból kivezetett csapadékvíz elvezetők ☹ Illegális hulladék lerakók számának növekedése ☹ Zöldmezős beruházások növekedése ☹ Alternatív erőforrás beruházások elmaradása ☹ Közterületi vandalizmus és lopások erősödése ☹ Éghajlatváltozás okozta növénypusztulások ☹ Belvíz járta területek növekedése ☹ A lehetőségek kihasználására, megvalósulására az anyagi forrás elmaradása ☹ Parlagfüves területek bővülése, az allergiás megbetegedések számának növekedése ☹ A további állattartó telepek trágyatárolóinak korszerűsítéseinek elmaradása

